

Handläggare
Hans Dahlin,
Elisabeth Forsberg Uvemo,
Annika Risel,
Catharina Sackemark Larsson,
Åsa Eckhardt, Johnny Berndtsson,
Peter Fahlander, Petter Bergeå,
Per Janson, Malin Boman,
Ingrid Olsson

Till
Utbildningsnämnden
2019-09-26

Tertialrapport 2 2019 för utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Tertialrapport 2 2019 med delårsbokslut per den 31 augusti godkänns. Rapporten överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden beslutar att Tensta gymnasium upphör som skola samt resultatenhet per den sista december 2019.
3. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner omslutningsförändringar om totalt 32,8 mnkr.
4. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	5
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	8
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	9
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	11
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	11
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	11
Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar	11
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	15
Förebyggande arbete leder till en säker stad.....	16
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	17
1.3.0 Alla förskolor i staden ska erbjuda en utbildning och undervisning med god kvalitet som gynnar barnens lärande och utveckling	17
1.3.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning.....	21
Analys av den kommunala grund- och grundsärskolans resultat.....	21
Prioriterade områden under året	34
Arbete för att nå målen	37
Måluppfyllelse och resultat – gymnasieskola	39
Digitalisering	48
Övergripande	52
Arbete för nationella minoriteternas rättigheter	53
1.3.2 Alla elever har en trygg och god lärmiljö	55
Skol/elevundersökningen – grundskolan årskurs 2, 5 och 8	55
Trygghet, trivsel och studiero i grundskolan och grundsärskolan.....	58
Skol-/elevundersökningen – grundsärskolan	62
Gymnasieskolans brukarundersökning	66
Trygghet och studiero - gymnasieskolan	72
1.3.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	73
Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3.....	74
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	78
Samverkan sker utifrån det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet i syfte att fler elever når målen för utbildningen	78
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	82
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	82

En bra förskola och skola ger förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat.....	82
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	83
2.2.1 God planering för skolutbyggnad säkerställs genom välutvecklade behovsanalyser och samverkan inom staden kring skolplanering.....	83
2.2.2 Utbildningsnämndens verksamheter bedrivs i ändamålsenliga och effektiva lokaler som bidrar till hög kvalitet för elever och medarbetare	84
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	87
Utbildningsnämnden bidrar till effektiva och hållbara transporter	88
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	88
Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för föreningsliv, kultur, rörelse och motion	89
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	89
Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö	90
Hållbar utveckling	90
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	92
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	92
Det ekonomiska resultatet är i balans	92
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	94
Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare	95
Kompetensförsörjning	95
Kompetensutveckling	99
Lön som verktyg för verksamhetsutveckling.....	102
Arbetsmiljö	102
Handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare	105
Kompetensförsörjning i förskolan.....	106
Stadsövergripande kompetensutvecklingsinsatser i förskolan	107
Uppföljning av intern kontroll.....	108
Kvalitetsarbete	108
Tillsynsärenden, synpunkter och klagomål	109
Övrigt	110
Söka skola	110
Antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.....	111
Ändringar i regelverket	113
Uppföljning av ekonomi.....	115
Uppföljning av driftbudget.....	115
Uppföljning av driftbudget, per verksamhetsområde.....	119
Förskola	119

Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola	120
Gymnasieskola och gymnasiesärskola	123
Nämnd och övergripande.....	125
Analys av balansräkning/resultaträkning	126

Bilagor

- Bilaga 1 Obligatoriska bilagor T2 2019
- Bilaga 2 Schablonggrundande samt interkommunala barn och elever T2 2019
- Bilaga 3 Anslagsenheter utbildningsnämnden T2 2019
- Bilaga 4 Bokslutsinformation T2 2019

Sammanfattande analys

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden till stor del kommer att uppnå angivna mål och i hög grad bidra till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås.

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål, men *sammantaget* är bedömningen att inriktningsmålet endast delvis uppfylls. Anledningen är att målen inte fullt ut uppnås när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Målet uppfylls delvis. Anledningen är att alla årsmål inte fullt ut uppnås när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande. I verksamhetsplanen angivna uppdrag och aktiviteter genomförs som planerat och en mängd insatser pågår, som anknyter till nämndens prioriterade områden. Liksom 2017 och 2018 finns det också flera förbättrade resultat när det gäller elevernas kunskapsutveckling:

- Fler elever i årskurs 9 uppnår målen i alla ämnen
- De genomsnittliga meritvärdena har ökat
- Fler elever är behöriga till nationella program i gymnasieskolan
- Minskade resultatskillnader mellan pojkar och flickor
- Andel gymnasieelever med examensbevis ökar

På aggregerad nivå konstateras alltså flera förbättrade kunskapsresultat. I avsnitt 1.3.1 finns analyserna av årets resultat. Förvaltningen bedömer att en bidragande orsak till de uppnådda resultaten är arbetet med att förstärka och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Att systematiskt arbeta för att förbättra kvaliteten i verksamheten har ett långsiktigt fokus, omfattar olika insatser och har också lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå. De inledda satsningarna är viktiga för att öka likvärdigheten i utbildningen, mellan skolor och mellan elever, för att skapa möjligheter för alla oavsett bakgrund. Med anledning av resultatutvecklingen är förvaltningens utgångspunkt att fortsätta att arbeta långsiktigt från tidigare prioriteringar och fortsätta att se över strategier för ökad likvärdighet.

Skol-/elevundersökningarna i grundskola och gymnasieskola

Utfallen av vårens skol-/elevundersökning i årskurserna 2, 5 och 8 grundskolan och i årskurs 2 i gymnasieskolan nådde inte i något fall upp till årsmålen, även om några enskilda värden förbättrats jämfört med föregående år. Förvaltningen har analyserat resultaten och i avsnitt 1.3.2 finns en ingående redovisning.

I avsnitt 1.3.2 beskrivs också förvaltningens åtgärder för ökad trygghet och studiero i stadens skolor, som på övergripande nivå har handlat och handlar om att stötta och ge förutsättningar

för skolorna i arbetet kring trygghet och studiero. Här kan nämnas framtagande av stöddokument, utvecklad systematik i arbetet med uppföljning och stöd kring arbetet med kränkande behandling samt kompetensutvecklingsinsatser när det gäller normkritik och våldspreventivt arbete. En stor vikt läggs även vid uppföljningar och dialog om skolornas resultat och arbete inom detta område, inte minst vid de årliga resultatdialogerna.

De nyligen antagna riktlinjerna för trygghet och studiero förtydligar de befogenheter och åtgärder som skolans styrdokument föreskriver samt det stöd som central förvaltning kan bistå skolorna med i dessa frågor. Kompletterande stödmaterial till stadens skolor ska tas fram under september 2019.

Grundskola

Elevundersökningen visar att elever av olika kön och i olika årskurser har skilda upplevelser av trygghet, studiero och utsatthet för kränkningar. De åtgärder som sätts in bör därför vara anpassade för dessa skillnader. För att kunna sätta in träffsäkra åtgärder krävs ytterligare underlag på skolnivå som kan visa på vad som är orsaken till elevernas upplevelser av trygghet och studiero. I de underlagen behövs även en analys av om de åtgärder som skolorna arbetade med sedan förra elevundersökningen haft önskad effekt. Skolorna använder i stor utsträckning egna uppföljningsverktyg med regelbundenhet. Det är i dessa uppföljningar som den enskilda skolans utmaningar blir synliga och adekvata skol- och könsspecifika åtgärder kan vidtas, vilka blir mer verkningfulla än mer övergripande strukturella förändringar från central förvaltning.

Gymnasieskola

För en majoritet av ställda påståenden i årets brukarenkät i gymnasieskolan försköts svaren i negativ riktning. Främst skedde det inom frågeområden som berör undervisningen och elevernas möjligheter till delaktighet och inflytande. I flera av brukarundersökningens påståenden är pojkar mer positiva än flickor. I påståenden som berör formativ bedömning och elevinflytande är det relativt stora skillnader i genus. För frågan om trygghet syns en mindre differens i resultatet. Tolkningen av resultaten är komplex. Brukarundersökningens främsta syfte är att stödja lokalt utvecklingsarbete och resultaten kommer att följas upp i kommande resultatdialoger. Vid analysen är det angeläget att belysa de stora skillnader som återfinns i resultaten både inom en skola mellan olika program och mellan skolor.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

I samarbete med bland andra Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetsmarknadsförvaltningen ska en förstudie genomföras i syfte att skapa övergångar till arbetsmarknad för elever från gymnasiesärskolan och deltagare inom daglig verksamhet. Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen samarbetar även kring frågor om unga som varken arbetar eller studerar, unga nyanlända och yrkesutbildningar. En handlingsplan har utarbetats för det kommunala aktivitetsansvaret. Samverkansprojekt SUSAs har under tre läsår arbetat för att få fler ungdomar att fullfölja sina gymnasiestudier. Projektet avslutades i augusti och en

slutrapport redovisas i oktober. Även projektet *Förstärkta vidaregångar* som pågår till den sista december 2020 arbetar med att öka andelen ungdomar som direkt efter skolan går vidare till arbete eller studier samt förebygga utanförskap och passivitet.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

I den övergripande samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och polisregion Stockholm ingår en intensifierad samverkan mellan staden och lokala myndigheter. Förvaltningen genomför under året ett stort antal skolbesök och större utbildningsinsatser kring konkreta krisledningsövningar i syfte att förankra en säkerhetsmedvetenhet hos skolans personal och elever. Arbete pågår med att ta fram en mall som stöd för skolornas övningsplaner rörande säkerhet.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Ett omfattande samarbete pågår mellan socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen i syfte att fler elever ska genomföra sin skolgång och nå målen för sin utbildning. Arbetssätt och rutiner ska utvecklas för att säkerställa att samordningsansvaret för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman. Organisationen och samverkan kring elevers skolfrånvaro och skolplikt ska utredas. Ett ramverk har antagits för skolsociala team och arbete pågår med att redigera detta.

I samarbete med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna pågår ett arbete för att stärka samverkan med stadsdelsförvaltningarna kring elever i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst. I samband med detta görs en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsförvaltningar ska inrätta lokala operativa samverkansforum för denna samverkan.

Ett förslag till reviderade riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden som gäller barn och unga har utarbetats och befinner sig under granskning av juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret. Förslaget innebär skrivningar om insatser för att stabilisera barns och ungas skolgång samt hur socialtjänsten agerar när barn och unga stängs av från skolan.

Förvaltningen kommer under hösten att arbeta för ett införande av SAMS-modellen (samverkan skola socialtjänst) för att verka för en obruten skolgång för placerade barn. Arbete fortgår också med att utreda och föreslå en organisationsmodell för Skolfam, som förstärker samarbetet mellan elevhälsa och socialtjänst.

En kompetenshöjande utbildning om könsstämpning har planerats inom ramen för stadens program mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

En översyn pågår avseende stadens ungdomsmottagningar bland annat när det gäller organisation och huvudmannaskap.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden sammantaget kommer att uppnå målet. Avvikelse bedöms endast när det gäller andel miljöbränsle i förvaltningens bilar.

Förvaltningen vidareutvecklar samverkan mellan grundskola och arbetsliv bland annat inriktat på anskaffning och kvalitetssäkring av prao-platser i syfte att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför studie- och yrkesval. Gymnasieskolorna har en bred extern samverkan med syfte att bidra till elevernas undervisning. Det är samarbeten kring allt från yrkesprogrammets arbetsplatsförlagda lärande till samarbeten med högskola, näringsliv och ideella organisationer inom de högskoleförberedande programmen. Många gymnasieskolor jobbar kontinuerligt med Ung företagsamhet.

Inom flera av stadens större planprogram för nya bostäder har utbildningsförvaltningen påverkat placeringen av nya grundskolor för en ökad heterogen elevsammansättning. Exempel finns inom Fokus Skärholmen och Spångadalen.

Förvaltningen för samtal med stadsledningskontoret för en utveckling av stadens elevantalsprognoser i syfte att öka tillförlitligheten och få samstämmighet med processen för att söka skola.

I samband med revideringen av funktionsprogrammet för skollokaler togs ett kunskapsstöd fram kring byggnation av lokaler för elever i behov av särskilt stöd, i syfte att understödja korrekta och effektiva beslut i lokalprojekt. Förvaltningen har också under våren tagit fram ytterligare, och utvecklat befintliga, stödmaterial till funktionsprogrammet. Förvaltningens måldokument för skolgårdar har setts över för ökad tydlighet och två stöddokument med syfte att stödja tolkning och implementering av funktionsprogrammet i lokalprojekt har tagits fram, ett med fokus på hemvistens utformning och ett med fokus på rumssamband och flöden. Under hösten kommer förvaltningen att inleda arbete med att ta fram en modell för utvärdering av nya skollokaler som beställts enligt funktionsprogrammets krav.

Det mobila fältlabbet har nyttjats i hög grad och vissa månader under hösten är fullbokade. En utredning kring ytterligare en naturskola har genomförts och ett förslag tillställs utbildningsnämnden under hösten.

De reviderade riktlinjerna för skolmåltider har ett ökat fokus på miljö- och klimatfrågor och fysisk aktivitet och de omfattar nu även alla kommunala gymnasieskolor. En konferens har genomförts i syfte att implementera riktlinjerna, med fokus på klimat, näringslära och goda exempel. En utbildning för pedagoger och måltidspersonal har också genomförts tillsammans med projektet *Spring i benen* i syfte att öka kunskapen inom måltider och fysisk aktivitet.

Förvaltningen har påbörjat ett klimat- och miljöprojekt med nio skolor i syfte att minska matsvinnet och öka användningen av klimat- och näringsberäknade recept samt att öka

andelen ekologiska livsmedel. En direktupphandling av klimat- och näringsberäknade recept har genomförts. Utbildningsförvaltningen utreder tillsammans med miljöförvaltningen och äldreförvaltningen mått och mätmetoder för koldioxidekvivalenter.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden delvis kommer att uppnå målen. Bedömningen grundas på att nämndens ekonomiska prognos per augusti visar ett underskott mot budget om 25 mnkr efter resultatfonder, vilket motsvarar 0,1 procent av nämndens budget. Prognosen bygger på att resultatenheterna kommer att hämta 107,0 mnkr ur resultatfonderna, vilket innebär att resultatet före resultatfonder är ett underskott om 131,9 mnkr. I prognosen har hänsyn tagits till beräknade prestationsförändringar. Utfallet från medarbetarenkäten samt prognoserna för sjukfrånvaro påverkar också bedömningen av måluppfyllelse.

Utbildningsområdet har fortsatt stora utmaningar med stora rekryteringsbehov kombinerat med en tilltagande brist på såväl lärare som förskollärare. Förvaltningens långsiktiga arbete för att såväl utveckla och behålla befintliga medarbetare som att rekrytera och attrahera nya bedrivs bland annat genom att

- delta i sammanhang för att möta nya potentiella medarbetare och för att bredda och nyansera bilden av läraryrket och skolan,
- stärka och utveckla introduktionen för nyanställda lärare,
- utbilda kring kompetensbaserad rekrytering, utveckla typannonser och erbjuda ett kostnadsfritt rekryteringsstöd till skolor med särskilda utmaningar,
- fortsätta samarbetet med stiftelsen Teach for Sweden,
- vidareutveckla karriärmöjligheterna,
- förbereda ledarskapsprogram för blivande rektorer i förskolan,
- fortsätta att utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen,
- utvärdera pilotprojektet med en vikariepool,
- utveckla insatser för att öka möjligheterna för lärarna att fokusera på undervisningen,
- se över innehållet i ledarutbildningen,
- ta fram underlag med förslag på insatser för att förbättra möjligheterna att rekrytera speciallärare till stadens skolor,
- ser över hur erfarenheterna från pilotprojektet med ett lönetillägg vid två skolor kan tas tillvara, och
- genomföra ett stort antal andra insatser för kompetensförsörjning och kompetensutveckling för medarbetare inom förskola, grundskola och gymnasieskola.

Förvaltningen fortsätter att bedriva ett arbete för att förbättra arbetsmiljön för samtliga yrkeskategorier. Alla verksamheter ska arbeta med och vidta åtgärder utifrån en analys av resultatet av medarbetarenkäten.

Projektet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare har avslutats och en slutrapport godkändes i styrgruppen i juni. Planen anmälades också i utbildningsnämnden i juni. Resultatet av projektet är överlämnat till de 14 stadsdelsförvaltningarna för implementering. Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att i samverkan med stadsdelsförvaltningarna följa upp effekterna av handlingsplanen.

Den totala sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen var i juli 5,35 procent, en minskning jämfört med juli 2018 (5,57 procent). Förvaltningen prognostiserar dock att utfallet inte kommer att nå ner till årsmålet 5,0 procent. Inte heller för korttidsfrånvaro bedöms årsmålet på 1,8 procent uppnås. Utfallet är för närvarande 2,0 procent.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal tillhandahållna platser för feriejobb	380 st			289 st	380 st	250 st	9 000 st	T2 2019
● Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	92 st			121 st	120 st	120 st	1 050 st	T2 2019
● Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 305 platser			3 500 platser	3 500 platser	3 500	Tas fram av nämnden	T2 2019
● Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	79 st	40 st	39 st	78 st	79 st	74 st	9 000 st	T2 2019

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning, eller arbete.

Verksamhetsförlagd utbildning och feriejobb

Totalt är 3 505 lärarstudenter placerade inom stadens skolor och förskolor varav 1 169 lärarstudenter och 370 förskollärarstudenter genomförde sin verksamhetsförlagda utbildning, VFU, under våren 2019. Hur många studenter som är placerade styrs främst av hur många lärare som är under utbildning och hur många av dessa som önskar göra sin utbildning i Stockholm. Antalet är just nu något färre än årsmålet på 3 500. Förvaltningens arbete med att

utveckla VFU i samverkan med lärosätena beskrivs under nämndmålet *Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare*.

Stadens förvaltningar och bolag ska verka för att så många ungdomar som möjligt ska få möjlighet till feriejobb. Utbildningsförvaltningen anställde 79 ungdomar i egen regi. Resterande arbetstillfällen vid förvaltningens arbetsplatser tilldelades stadsdelsförvaltningarna som kunde erbjuda dessa placeringar för de anställningar de finansierar och ansvarar för. Ett intensifierat arbete resulterade i att förvaltningen kunde erbjuda väsentligt fler arbetstillfällen än årsmålet (380 stycken tillhandahållna platser jämfört med uppsatt årsmål om 250).

Förbättrade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att komma in på arbetsmarknaden

Samordningsförbundet Stockholms stad är en del av Stockholms Stad. Förbundet skapar samverkan mellan staden och förbundets andra parter Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Stockholm. Verksamhet samordnas även finansiellt mellan dessa myndigheter. Medel har beviljats från Samordningsförbundet till en ettårig förstudie som benämns BRON och som sker i samverkan mellan arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Förstudien BRON syftar till att skapa övergångar till arbetsmarknad för elever från gymnasiesärskolan och deltagare inom daglig verksamhet. I förstudien ska arbetssätt och metoder utvecklas för en så kallad lotsfunktion på skolan, vägledning innefattande tidigt stöd och motivation inför övergång, koppling till arbetsplatsförlagt lärande (APL), samverkan mellan deltagande myndigheter och anhörigträffar.

Arbetsmarknadsförvaltningen har också beviljats medel för BRON som delprojekt i Samordningsförbundets ESF-projekt *Rätt stöd för mig*. ESF-projektet innebär en möjlighet att prova det utvecklade arbetssättet vid alla gymnasiesärskolor som önskar delta. Projektet kommer att börja arbeta med deltagare från gymnasiesärskolorna och dagliga verksamheter den 1 juni 2020.

Ungdomstjänster

I samband med kommunstyrelsens beslut om tertiärrapport 1 2019 har samtliga nämnder fått i uppdrag att redovisa hur de bistår socialtjänsten i arbetet med att tillhandahålla ungdomstjänster. Ungdomstjänster är en påföljd eller ett straff för unga i åldern 15 - 21 år som har blivit dömda för brott där påföljden bland annat består av ett oavlönat arbete. Utbildningsförvaltningen bedömer att stadens skolor och fritidshem inte är lämpliga verksamheter att tillhandahålla ungdomstjänster vid, med hänsyn till att verksamheten riktar sig till barn och unga som har rätt till en trygg miljö. Arbetsplatserna omfattas redan idag av obligatorisk registerkontroll vilket kan ses som en markering om att dessa verksamheter ska ges ett särskilt skydd.

Skolslussen

Under läsåret 2018/2019 har det totala antalet besök vid Skolslussen ökat jämfört med föregående läsår, vilket kan vara en effekt av att samarbete och informationsinsatser med START, arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen har ökat. Arbetsmarknads-

förvaltningen når fler ungdomar genom sitt uppsökande arbete och därigenom når de fler ungdomar som vill studera, vilket leder till att fler ungdomar kommer till Skolslussen för att få stöd att få en gymnasieplats.

Tabell 1: Besök hos Skolslussens studievägledare

Åtgärd	Totalt antal besök	Individer
Gymnasieskolan	1 645	1 153
Ung Vux	303	108
Totalt	1 948	1 261

Av de 150 ungdomar som kom till Skolslussen i månadsskiftet juni/juli 2019 var flertalet obehöriga till nationellt program. Skolslussen har haft öppet under hela sommaren och i juli och augusti kom 510 ungdomar. Skolslussen har förändrat sina rutiner och många ärenden har kunnat lösas via telefon och mejl. Vid skolstart var 452 elever inte antagna till någon utbildning enligt antagningssystemet och av dessa var 161 behöriga till nationellt program. Många får en plats direkt av skolan de första veckorna efter skolstart. Alla ungdomar som kontaktar Skolslussen får stöd i att hitta en gymnasieplats.

Under läsåret 2018/2019 har 108 ungdomar läst komvuxkurser genom Skolslussen (Ung Vux) och två av dem har tagit gymnasieexamen vilket motsvarar tidigare års resultat. Flertalet läser på ett högskoleförberedande program. Eleverna som läser på komvux söker kurser vid flera tillfällen per år och kommer regelbundet till Skolslussen. Även de som söker plats på gymnasieskolan återkommer vid fler besökstillfällen.

Från och med januari 2019 ligger ansvaret för de unga komvuxeleverna hos arbetsmarknadsförvaltningen och inte längre hos utbildningsförvaltningen. Skolslussen och arbetsmarknadsförvaltningen fortsätter att samverka omkring elevgruppens behov av komvuxutbildning.

Löpande under läsåret sker en ökning av besök och kontakter i anslutning till skolloven, då ungdomar tenderar att avbryta sina gymnasiestudier. För ungdomar som önskar och söker kurser till Ung Vux är besökstrycket jämnare fördelat, då de kan söka kontinuerligt till fem olika kursperioder under läsåret.

Under hela läsåret 2018/2019 bereddes 56 så kallade slussplatser till introduktionsprogram för elever som stod utan plats till gymnasieskolan och saknade behörighet till nationellt program.

De yngsta ungdomarna födda 2001/2002, som sökte till gymnasieskolan inför läsårsstart 2018, var i majoritet bland besökarna vid skolstart. De äldsta ungdomarna födda 1999/2000, hade framförallt gjort studieavbrott och kom mer utspridda under läsåret. De påbörjade i högre grad komvuxstudier.

Samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen samarbetar kring frågor om unga som varken arbetar eller studerar, unga nyanlända, yrkesutbildningar, stadsdelsförvaltnings-arnas lokala utvecklingsprogram och det kommunala aktivitetsansvaret.

Arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen har tillsammans utarbetat en handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret. Handlingsplanen beskriver hur staden ska arbeta med det kommunala uppföljningsansvaret utifrån Skolverkets allmänna råd. Samarbeten sker löpande genom regelbundna styrgruppsmöten, samverkansforum, workshoppar och gemensamma informationsinsatser.

SUSA – Stockholms unga studerar eller arbetar

Utbildningsförvaltningens och arbetsmarknadsförvaltningens samverkansprojekt SUSA, som finansieras genom Europeiska socialfonden, ESF, skulle under tre läsår arbeta för att få fler ungdomar i Stockholms stad att fullfölja sina gymnasiestudier. Fokus var att förbereda deltagarna inför val av gymnasiestudier, att söka och delta i sommarjobb men också att stärka deltagarna i sig själva och att ge dem fler vuxna förebilder. Genom olika aktiviteter mellan juni 2016 och maj 2019 har projektmedarbetarna försökt att vidga deltagarnas vyer och lära känna sig själva bättre. Inför läsåret 2018/2019 genomfördes en metodutveckling som innebar att SUSA gick från fem till två delprojekt.

Under sommaren 2019 deltog 12 ungdomar i SUSA Sommar som har implementerats i ordinarie verksamhet inom arbetsmarknadsförvaltningens enhet Aim, för ungdomar i åldrarna 16 - 19 som inte går i skolan eller arbetar.

SUSA Grund har under läsåret 2018/2019 träffat totalt 103 deltagare på 16 kommunala grundskolor, vilket ligger i linje med projektmålet. Skolorna har legat inom de områden som pekats ut av ESF. Samtliga deltagare har sökt vidare till fortsatta studier och 93 deltagare kom in på något av sina gymnasieval i den första antagningen. De sju deltagare som inte kom in vid första antagningstillfället, har fått stöd i att göra en sen ansökan.

SUSA Grund har ett pågående arbete med sina deltagare fram till den 30 september 2019. Projektmedarbetare och studie- och yrkesvägledare från Skolslussen finns som stöd för att lotsa deltagarna in på gymnasieskolan. Mellan den 1 juni och den 30 september har insatsen finansierats internt. Insatsen SUSA Grund implementeras genom ett framtaget ramverk och en uppdragsbeskrivning för socialpedagogens roll. Detta som ett stöd för verksamheterna när de anställer en socialpedagog.

SUSA:s deltagare och skolornas rektorer är generellt sett nöjda med insatserna och stödet har hjälpt deltagarna i utvecklingen och att känna sig säkrare i sina val. Projekt SUSA avslutas i sin helhet den 31 augusti 2019 och resultat samt slutrapport redovisas i oktober.

Förstärkta vidaregångar

Projektet arbetar med att knyta ihop innehållet i skolan med arbetsmarknadsinsatser i syfte att öka andelen ungdomar som direkt efter skolan går vidare till arbete eller studier samt förebygga utanförskap och passivitet. På så sätt skapas en brygga till fortsatt stöd mot arbete eller studier efter gymnasiet.

Av de totalt 120 elever som projektet träffade var det 23 elever som planerade att avsluta introduktionsprogrammet och som fick en individuell planering inför vidaregången. 5 elever valde att fortsätta en termin till på introduktionsprogrammet, 8 har fått arbete eller gått till andra studier, 7 togs emot på ett jobbtorg och 3 valde att avsluta kontakten med projektet. Projektet utökas med ytterligare en skola till hösten. Samtliga ungdomar som avslutade introduktionsprogrammet och som projektet träffade har fått en individuell plan för sin vidaregång från den aktuella skolan vilket får anses som ett gott utfall. Projektet avslutas den sista december 2020.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i Uppfylls helt

Förvaltningen för en dialog med polisregion Stockholm för att ytterligare förstärka arbetet med drogprevention i skolorna. I den nya övergripande samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och polisregion Stockholm ingår en intensifierad samverkan mellan staden och lokala myndigheter. Förvaltningen genomför under året skolbesök och större utbildningsinsatser kring konkreta krisledningsövningar i syfte att förankra en säkerhetsmedvetenhet hos skolans personal och elever.

Under årets första åtta månader har förvaltningens säkerhetsfunktion genomfört 55 skolbesök, med fokus på bland annat egendomsskydd, personskydd och riskbesiktning. Ytterligare 30 skolbesök är inplanerade under hösten 2019 med fokus på krisledning och säkerhetskultur. Inkluderat i dessa besök är även utbildningstillfällen/föreläsningar i säkerhetskultur, inrymning, utrymning samt utestängning. Arbeta pågår med att ta fram en mall som stöd för skolornas övningsplaner rörande säkerhet.

Hittills under året har 15 riktade utbildningsinsatser nom incidentrapporteringsverktyget KIA samt tre utbildningar i brandsäkerhet (SBA) genomförts. Fortsatt under 2019 kommer ytterligare tre SBA-utbildningar att genomföras. Fyra utbildningstillfällen för skolorna gällande orosanmälan har genomförts i samverkan med socialförvaltningen och ytterligare två utbildningstillfällen planeras under hösten.

Samtliga kommunala skolors öppna försäkringsärenden handläggs fortlöpande i samverkan med S:t Erik försäkring. En utbildningsinsats för skolorna i försäkringsfrågor planeras i slutet av året i samverkan med S:t Eriks försäkring.

Under avsnitt 1.4 beskrivs ett flertal insatser för barn och elever i behov av stöd, i samverkan med bland annat socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)						100 %	100 %	2019

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Förebyggande arbete leder till en säker stad

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förebyggande arbete tillsammans med vårdnadshavare, socialtjänst och polis, liksom insatser för barn och elever i behov av stöd, minskar bakgrundsorsaker till brott och otrygghet. Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

◆ Uppfylls delvis

Nämndmål:

1.3.0 Alla förskolor i staden ska erbjuda en utbildning och undervisning med god kvalitet som gynnar barnens lärande och utveckling

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den långsiktiga effekten av förvaltningens arbete med samordning, uppföljning, tillsyn och utveckling av stadens förskolor är att barn i Stockholm ges en likvärdig förskola och pedagogisk omsorg med god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Förskoleundersökningen

Stockholms stad genomför årligen en undersökning riktad till vårdnadshavare med barn i förskolan i oavsett regiform. Svarsfrekvensen är relativt stabil kring 67 procent, med något högre andel svarande i de kommunala förskolorna. Det sammanfattande omdömet från vårdnadshavarna är fortsatt högt och visar en liten uppgång 2019 jämfört med 2018. Index 2019 uppgår till 87 jämfört med 86 år 2018. Bedömningen av frågeställningen ”Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola” uppgår 2019 till 86, samma värde som 2018.

Index för området ”Utveckling och lärande” uppgår till 81, samma värde som förra året. Dock uppmäts en uppgång just på frågan om användning av digitala verktyg. Andelen som instämmer i att de upplever att barnen använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande har ökat från 61 procent 2018 till 64 procent i år. Ännu finns ingen fråga i förskoleundersökningen om vårdnadshavarna är nöjda med *hur* förskolan arbetar med digitala verktyg.

För området ”Normer och värden” ligger index kvar på 90, och andelen instämmande på de enskilda frågorna inom området är också praktiskt taget oförändrade. Index för området ”Samverkan med hemmet” har minskat till 82 år 2019 jämfört med 83 år 2018. Störst skillnad uppmäts på frågan om digital kommunikation med förskolan där andelen som upplever att de på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med barnets förskola har minskat till 65 procent från 68 procent.

Vårdnadshavare till flickor är överlag mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar. Skillnaderna är marginella (cirka 2 - 3 procentenheter) men genomgående. Ett likartat mönster syns vid en jämförelse mellan vårdnadshavare med barn i fristående förskolor och vårdnadshavare med barn i kommunala förskolor, där de förstnämnda är något mer nöjda. Skillnaderna är ganska marginella men samtidigt konsekventa inom alla områden.

Tillsyn

Till tillsynsarbete räknas den regelbundna tillsynen liksom anmälningar mot fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg

Förvaltningen har under 2019 inom *regelbunden tillsyn* prioriterat de huvudmän som inte har haft tillsyn på länge eller tidigare har uppvisat många/omfattande brister. Vid dessa tillsyner räcker det sällan med en uppföljning.

Tabell 2: Antal tillsyner fram till augusti

	Beslut fattat	Påbörjade
Förskolor	61	66
Pedagogisk omsorg	1	1
Uppföljning förskola	34	10
Uppföljning pedagogisk omsorg	10	0
Summa	107	77

Något färre tillsynsbeslut har fattats under perioden än motsvarande period 2018 (80). Dock särskildes inte genomförda och påbörjade beslut förra året. Totalt sett har fler tillsynsbesök och fler uppföljningar genomförts än de senaste 4 åren.

Nytt för 2019 är att förvaltningen i större utsträckning involverar huvudmännen i tillsynen. Förskolor tillhörande samma huvudman granskas i anslutning till varandra och intervjuer genomförs med representanter för huvudmännen. I intervjun och den avstämning som genomförs efter avslutad tillsyn blir det tydligt för huvudmannen vad som krävs enligt gällande styrdokument. Det nya arbetssättet kommer att utvärderas under året, men efter drygt halva året kan bland annat konstateras att det personliga mötet med huvudmannen ger positiva effekter, att intervjua huvudman, rektor och personal ökar rättssäkerheten och att det är en fördel att ha återkoppling med både huvudman och förskolechef i slutet av dagen. Då ges även råd och vägledning. Visst fortsatt utvecklingsarbete finns att göra internt.

Avstämningar med rektor och huvudman görs efter varje tillsyn. För att kunna genomföra den uppföljning och utvärdering som är önskvärd, krävs dels någon sorts mätverktyg för att mäta effekterna av tillsynen liksom ett gemensamt ”system” för att sammanställa olika slags statistik. Förvaltningen arbetar för att införa bättre och mer effektiva verktyg för uppföljning.

Förvaltningen ska i samarbete med stadsledningskontoret utreda vilka kontroller av enskilda huvudmän som är möjliga att göra inom ramen för lednings- och ägarprövningen för att säkerställa att det inte finns kopplingar till våldsbejakande extremism.

Förvaltningen tar emot *anmälningar* mot fristående förskolor och pedagogisk omsorg från vårdnadshavare, medborgare samt från andra myndigheter/organisationer. Dessa utreds utifrån krav i skollagen och andra styrdokument. De anmälningar som berör kränkande behandling av barn eller missförhållanden som är kopplade till den enskilda förskollärares lämplighet ska anmälas till Skolinspektionen. Anmälningar där misstanke finns att ett barn far illa ska omgående anmälas till ansvarig socialnämnd.

Förvaltningen har under det första halvåret tagit emot 44 anmälningar, 5 färre än för motsvarande period 2018. I 17 av ärendena har utredningar startats, lika många som samma period föregående år. Anmälningarna har huvudsakligen avsett verksamhetens skyldighet att erbjuda barnen en trygg omsorg samt förskolans skyldighet till öppethållande. Fyra utredningar har lett till kritik. Sju ärenden har lett till att det startats tillsynsärenden och resterande anmälningar har skickats till huvudmannens klagomålshantering eller avskrivits på grund av oklara uppgifter eller att ärendet legat utanför nämndens tillsynsansvar. Under perioden har förvaltningen också genomfört uppföljningar förelägganden i anmälningsärenden från 2019.

Tabell 3: Antal anmälningsärenden fram till augusti

	Inkomna	Utreds	Kritik	Till tillsyn	Överlämnas till huvudman eller annan myndighet
Fristående förskola	40	17	4	7	23
Enskild pedagogisk omsorg	2	0	0	0	2

Tillståndsgivning/godkännande - fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Tabell 4: Ansökningsstatistik för 2019 fram till augusti

	Beviljade	Avslag	Under utredning
Nya ansökningar med lokal	4 st. Antal platser: 158	3	2
Nya ansökningar utan lokal	2 st	2	0
Tillfälliga utökningar	7 st. Antal platser: 7	1	-
Permanent utökningar	2 st. Antal platser: 2	0	1

Utöver dessa ansökningar har avdelningen också hanterat en ansökan om att starta pedagogisk omsorg samt enstaka tillfälliga utökningar i pedagogisk omsorg.

En revidering av ansökningsprocessen genomförs i syfte att säkerställa en effektiv process och för att säkerställa likvärdigheten, det vill säga att alla ansökningar bedöms på samma sätt. Utifrån nya bestämmelser i bland annat skollagen ser förvaltningen över blanketter och informationsmaterial, inklusive stadens riktlinjer för fristående förskolor, pedagogisk omsorg och friliggande fristående fritidshem och öppen fritidsverksamhet. Ett nytt digitalt formulär tas fram för att ansöka om nytt godkännande för förskola.

Förskolerapporten

Förskolerapporten syftar till att ge en övergripande bild av förskoleverksamheten i Stockholms stad, både kommunal och fristående, med utgångsläge i 2018. Utifrån olika underlag har relevant statistik och resultat sammanställts och analyserats i förhållande till förskolans uppdrag. Det lyfts även fram vilka underlag som saknas eller behöver utvecklas.

Det framkommer i rapporten en samsyn kring vilka de viktigaste utvecklingsområdena är, nämligen kompetensförsörjning, kompetensutveckling och att utveckla underlagen för att kunna bedöma utbildningens måluppfyllelse i förhållande till läroplanens mål. Det behövs en mer systematisk kartläggning av personalens utbildningsnivå, uppföljning av effekterna av olika övergripande insatser, och att det förtydligas i organisationen vilka resultat som ska

samlas in på respektive nivå. Detta för att ge en mer samlad bild av förskolans måluppfyllelse utifrån läroplanens mål.

För att omsätta rekommendationerna i rapporten genomfördes ett seminarium med avdelningschefer och ledningspersoner från stadsdelsförvaltningarna. Arbetet med förskole-rapporten kommer att utvärderas under hösten inför arbetet med nästa rapport.

Stöd för kvalitetsarbete - Utvärdering av kommunal förskola i form av analysstöd

Den utvärdering i kommunal förskola som utbildningsförvaltningen genomför ska främst vara kvalitetsstödjande och verksamhetsutvecklande på stadsdelsförvaltnings- och förskolenivå. Initialt ska utvärderingen främst stödja förskolechefen i det systematiska kvalitetsarbetet på respektive besökt enhet.

Från våren 2019 och fram till 2022 erbjuds analysstöd till förskolechefer i kvalitetsarbetet med fokus på nationell målstyrning i en kommunalt styrd verksamhet. Varje analysuppdrag tas fram i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och ska ge en lägesbeskrivning av enhetens kvalitetsarbete utifrån insamlade data. Analys av resultatet återkopplas till stadsdelsförvaltningens avdelningschef, förskolechefer och förskollärare.

Utvärderingens inriktning under åren 2017 - 2018 var att belysa hur förskollärare tar ansvar för undervisningen och hur förskolechefen får kännedom om verksamhetens måluppfyllelse. Utifrån en av utvärderingens slutsatser syftar inriktningen på uppdraget från 2019 främst till att synliggöra den nationella målstyrningen på olika nivåer i styrkedjan; på arbetslags- och förskoleenhetsnivå men även stadsdelsnämndsområdesnivå. Den förväntade effekten är att utvärderingens analysstöd bidrar till en mer likvärdig förskola genom att den nationella målstyrningen förstärks och en samlad bild av måluppfyllelsen gentemot läroplanens mål framträder i högre grad. Vidare bör det bli tydligare vilka resultatunderlag som används på respektive nivå i styrkedjan för att ge en samlad bild av måluppfyllelsen.

Tre piloter genomförs under perioden april - september i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby (avslutad), Hägersten-Liljeholmen (avslutad) och Spånga-Tensta. Återkopplingen från förskolechefer och avdelningschefer i dessa stadsdelsförvaltningar visar att utvärderingens kartläggning och analysstöd främst bidrar till att synliggöra resultatunderlag på individ-, process- och strukturnivåer från enheten och stadsdelsförvaltningen. Vidare kan det bidra till att stödja stadsdelsförvaltningens fortsatta arbete med att ha större fokus på den nationella målstyrningen. Till hösten genomförs en tredje pilotutvärdering.

Inskrivningsgrad i förskolan

En inventering av inskrivningsläget och insatser i stadsdelsnämndsområdena för att öka andelen barn i förskolan har genomförts och sammanställts. Vidare har förvaltningen tagit fram en plan för hur stadsdelsförvaltningarnas arbete med öka inskrivningsgraden ska följas upp under året och en redovisning av resultaten kommer att göras i verksamhetsberättelsen.

Nämndmål:

1.3.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Utbildning och undervisning utgår alltid från läroplanernas mål och kunskapskrav respektive examensmålen och ämnesplanernas kunskapskrav samt från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen. Digitala verktyg är en naturlig del av undervisning, kommunikation och uppföljning. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Analys av den kommunala grund- och grundsärskolans resultat

Sammanfattande resultat

Betygsresultaten i årskurs 9 har ökat jämfört med 2018. Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet har tydligt ökat, medan andelen behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt. För betygsmåtten andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet rör det sig om historiskt sett höga siffror, vilket också var fallet 2017 och 2018. Andelen behöriga till yrkesprogram är den högsta sedan 2013.

Resultaten exklusive nyanlända, även om dessa i högre grad är preliminära jämfört med totalsiffrorna, har minskat något i år och har en svag negativ trend. Det rör sig dock inte om några större förändringar.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor. Under 2017 och 2018 minskade spridningen rejält, men i år har den ökat något för behörigheten till yrkesprogram. En anledning till de kraftigt minskade skillnaderna 2017 och 2018 är att fördelningen av nyanlända elever på skolor förändrats, genom att skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (vilka vanligtvis också har högre resultat) tog emot en större andel nyanlända än tidigare.

Sedan tidigare har det över en dryg tioårsperiod funnits en kontinuerlig ökning av skillnaderna i behörighet till yrkesprogram mellan skolor med höga och låga resultat. Här minskade skillnaderna 2017 och 2018, men även här har skillnaderna ökat något igen i år.

I årskurs 9 har flickor högre resultat jämfört med pojkar för det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever som har minst godkänt i samtliga ämnen. Men för behörigheten till yrkes-

program finns det i år inga resultatskillnader mellan flickor och pojkar. Sammantaget har skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat inte varit så liten sedan 2011, då det nuvarande betygssystemet infördes. Dock är skillnaden i det genomsnittliga meritvärdet fortsatt stor till flickornas fördel.

Analys

Det är glädjande att kunna konstatera en positiv resultatutveckling för grundskolans elever i årskurs 9. Även förra året uppvisades resultatförbättringar. Samtidigt finns en stor spridning i resultat mellan olika grupperingar av skolor och den segregering utifrån socioekonomiska faktorer som tidigare har noterats kvarstår. Detta gäller både årskurs 9 och årskurs 6. Andelen behöriga till gymnasiet, om man räknar exklusive nyanlända elever, uppvisar en svagt negativ trend. Likaså noteras en nedåtgående trend i resultaten i årskurs 6, med undantag av meritvärdet, vilket är något som behöver analyseras vidare.

För årskurs 9 har skillnader i skolornas resultat ökat när det gäller behörigheten till yrkesprogram utifrån elevers socioekonomiska förutsättningar. Samtidigt ökar meritvärdet för alla indelningar i grupperingar av skolorna utifrån socioekonomiska förutsättningar, och i vissa fall är ökningen ganska betydande. Detta som i sig är positivt innebär dock att de elever som presterar bra presterar ännu bättre på betygsskalan medan andelen elever som inte uppnår kraven för ett nationellt gymnasieprogram ökar i skolor med höga socioekonomiska index.

Det finns skillnader i pojkars och flickors betygsresultat men skillnaderna har inte varit så små sedan 2011. Även här visar resultatanalysen att den socioekonomiska faktorn har betydligt större påverkan på resultaten än den könsmissiga faktorn. Skillnaden är avsevärt större om man jämför flickor och pojkar i kvartil 1 med flickor och pojkar i kvartil 4, med en skillnad på runt 60 meritpoäng för både flickor och pojkar, än den könsmissiga resultatskillnaden inom samma kvartil.

När det gäller behörighet till gymnasiet är Järva det område i staden som i störst utsträckning har försämrat sina resultat. Sedan tidigare har förvaltningen genom en ökad fördelning av nyanlända elever mellan olika områden och skolor kunnat påverka resultatskillnaderna. Att åstadkomma mer heterogena elevsammansättningar på skolorna är angeläget, vilket fastslagits sedan tidigare.

På aggregerad nivå konstateras förbättrade resultat. Förvaltningen bedömer att en bidragande orsak till de uppnådda resultaten är arbetet med att förstärka och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Att systematiskt arbeta för att förbättra kvaliteten i verksamheten har haft ett långsiktigt fokus, har omfattat olika insatser och lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå. Förvaltningen bedömer även att arbetet med de prioriterade områdena - elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända elever, kvaliteten i fritidshemmet, samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet – på sikt kommer att ge resultat. De inledda satsningarna är också viktiga för att öka likvärdigheten i utbildningen, mellan skolor och mellan elever, för att skapa möjligheter för alla oavsett bakgrund. Förvaltningen har också

utarbetat strategier för ökad jämlikhet inom ramen för statsbidraget för likvärdig skola, där olika satsningar görs i syfte att förbättra möjligheterna för elever med mindre gynnsamma förutsättningar att lyckas i skolan. Med anledning av den beskrivna resultatutvecklingen är förvaltningens utgångspunkt att fortsätta att arbeta långsiktigt från tidigare prioriteringar och fortsätta att se över strategier för ökad likvärdighet.

Det finns omständigheter att förhålla sig till för att dra eventuella slutsatser från årets resultat och jämföra med tidigare årens resultat. Självfallet är resultaten alltid intressanta utan någon uppdelning eftersom de visar på elevernas möjlighet att ta sig vidare i utbildningssystemet. En resultatförbättring är ur detta perspektiv bra eftersom det ger fler elever behörighet till de nationella programmen, vilket normalt ger dem bättre förutsättningar än om de hade behövt börja på introduktionsprogram i gymnasieskolan.

För att förstå utbildningens kvalitet är resultatutvecklingen över tid mest givande och här behöver främst två saker beaktas. För det första om måttet (betygen) som används är ett bra sätt att mäta elevernas kunskapsnivåer och om det är konsistent över tid.

Det finns problem med betygen som mått för elevernas kunskapsnivåer och betygssättningen kan variera mellan enskilda lärare och i vissa fall skolor, men på aggregerad nivå finns det inte någon större anledning att ifrågasätta betygen som ett robust mått på elevernas kunskapsnivåer. En annan sak att beakta är om det finns förändringar över tid när det gäller den elevgrupp som mäts. Framförallt 2016 men även 2017 var antalet till Sverige nyanlända elever betydligt högre än normalt. Därtill ska läggas att de flesta av de nyanlända eleverna i årskurs 9 var pojkar. Elever som är nyanlända till Sverige har svårt att nå kunskapsmålen under sina första år i svensk skola, då de allra flesta inte har några kunskaper i svenska när de kommer till Sverige. Därför är 2016 och 2017 inte särskilt bra jämförelseår när man ska koppla resultaten till kvalitet. Ett sätt att komma runt problematiken är att också väga in resultatsiffrorna exklusive nyanlända elever.

Metodanmärkning

Om inget annat anges är betygssiffrorna för årskurs 9 fram till 2018 hämtade från Skolverket och siffrorna för 2019 är utbildningsförvaltningens egna siffror. Årets resultat är ännu så länge preliminära, men eventuella skillnader med Skolverkets kommer sannolikt inte att vara betydande. Resultaten exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund är dock i högre grad preliminära eftersom de bygger på skolornas uppgifter och inte är kontrollerade mot folkbokföringsregistret. Skolverket publicerar den officiella statistiken i september. Siffrorna för de nationella proven och årskurs 6 kommer från utbildningsförvaltningen för samtliga år.

Betygsresultat årskurs 9

Det finns tre övergripande resultatmått i grundskolans årskurs 9: andel behöriga till yrkesprogram (den lägsta behörigheten till gymnasieskolan)¹, genomsnittligt meritvärde² och andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen³. I tabellen nedan redovisas resultaten sedan 2013. Det ska påpekas att vid en jämförelse över tid så sticker resultaten för 2016 (främst) och 2017 ut som klart negativa. Som nämndes ovan var antalet nyinvandrade elever ovanligt högt dessa två år.

Tabell 5: Betygsresultat totalt 2013–2019, årskurs 9, årsvärde, inom parentes riksgenomsnittet.

Betygsmått	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	87,4 (87,6)	85,7 (86,9)	85,3 (85,6)	82,4 (83,1)	84,7 (82,5)	86,9 (84,4)	87,1
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	75,2 (77,0)	77,0 (77,4)	77,9 (75,3)	74,4 (71,9)	78,4 (74,1)	79,2 (75,6)	80,9
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		233,7	239,8 (224,7)	239,4 (224,1)	241,8 (223,5)	245,7 (228,7)	249,2

Andelen elever behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt jämfört med förra året och är fortsatt på en hög nivå historiskt sett (se figur 1 nedan). Andelen elever som nått kunskapsmålen i samtliga ämnen har ökat sedan förra året och den långsiktiga trenden är klart positiv. Även det genomsnittliga meritvärdet har ökat jämfört med 2018 och här finns en tydlig positiv trend under hela perioden. Båda de två sistnämnda resultatmått ligger på den högsta nivån historiskt sett. Man kan även notera att Stockholms stad för samtliga resultatmått sedan 2017 legat klart över riksgenomsnittet. Även om årets riksgenomsnitt inte är publicerat ännu är det sannolikt att detta mönster kommer att bestå.

Hur ser då siffrorna ut exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund? Nyanlända elever definieras som elever som varit mindre än 4 år i svensk skola och elever med okänd bakgrund är vanligen elever som är nyanlända och som har tillfälliga personnummer. Årets officiella siffror från Skolverket är inte publicerade, och precis som för övriga resultat är de för 2019 preliminära, men de ska betraktas som något mer osäkra än totalresultaten. Det ska också påpekas att det inte finns några jämförbara siffror längre tillbaka än 2015.

¹ För behörighet till yrkesprogram krävs minst godkänt i matematik, engelska och svenska/svenska som andraspråk samt i ytterligare fem ämnen.

² Meritvärdet beräknas från och med vårterminen 2014 också på maximalt 17 ämnen, där ämnet moderna språk kan läggas till som ett 17:e ämne. Maximalt meritvärde är 340 poäng. Tidigare beräknades meritvärdet på elevens 16 bästa ämnen, med maxvärde på 320.

³ Måttet beskriver om eleven har fått godkänt betyg i de ämnen som ingår i elevens utbildning.

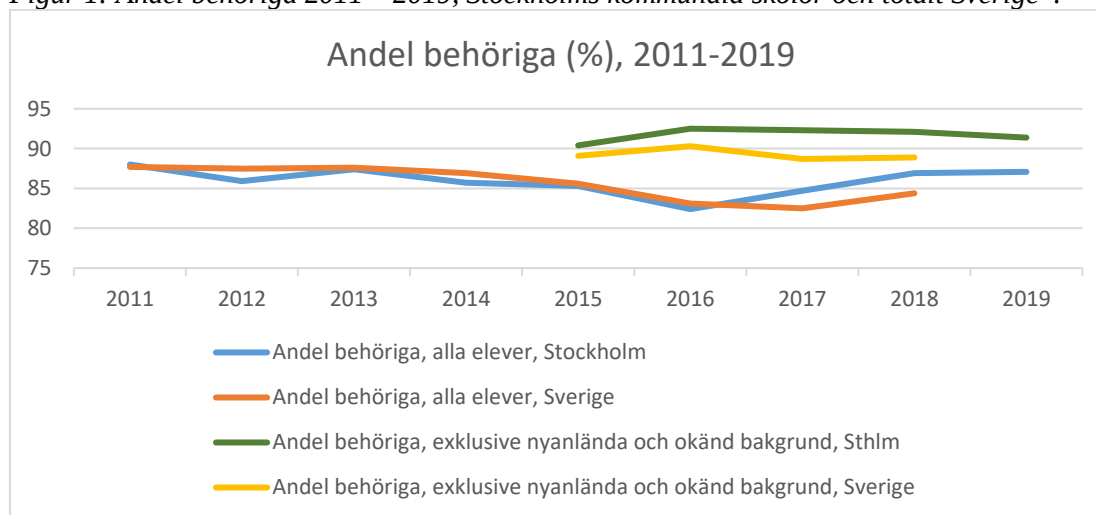
Tabell 6: Betygsresultat totalt, 2015 – 2019, exklusive nyanlända (0–4 år) och elever med okänd bakgrund.

	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	90,4	92,5	92,3	92,1	91,4
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	82,7	83,7	85,8	84,2	85,1
Genomsnittligt meritvärde	247,1	254,9	256,1	254,9	256,9

Jämfört med totalresultaten framträder en något annorlunda bild när man ser på resultaten exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund. För andelen behöriga till yrkesprogram finns en svagt nedåtgående trend jämfört med 2016, men är på en något högre nivå jämfört med 2015. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har pendlat de senaste fyra åren och det finns ingen riktig tydlig trend. Det genomsnittliga meritvärdet har legat på ungefär samma nivå sedan 2016.

I figur 1 nedan visas andel behöriga totalt och exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund både för Stockholms stad och för Sverige totalt. För totalsiffrorna har Stockholm och Sverige följt varandras utveckling mellan 2011 och 2016. Trenden har varit negativ, med en något högre nivå för Sverige totalt. 2017 bröts dock trenden då resultaten i Stockholm hamnade över Sverige och det är sannolikt att det kommer att bestå 2019 även om resultaten för Sverige ännu inte är publicerade. För behörigheten exklusive nyanlända elever och med okänd bakgrund ligger Stockholms siffror något över riket. Det finns inte siffror längre tillbaka än 2015 med denna uppdelning.

Figur 1: Andel behöriga 2011 – 2019, Stockholms kommunala skolor och totalt Sverige*.

*2019 års siffror för Sverige publiceras i september

Betygsresultat årskurs 6

Resultatmättet andel behöriga till yrkesprogram räknas ut på samma sätt som i årskurs 9, men eleverna är förstås inte formellt behöriga till ett yrkesprogram.

Resultatmåttan (undantaget genomsnittligt meritvärde) har de tre senaste åren en nedåtgående trend. Den trenden är tydligast för andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet har dock ökat något i år från att tidigare legat på en relativt konstant nivå.

Tabell 7: Betygsresultat årskurs 6, 2013 – 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	88,8	88,1	88,6	89,0	87,6	86,8	86,6
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	80,4	80,4	82,1	82,4	81,5	78,5	77,8
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	203	216	220	224	224	223	228

Förvaltningen konstaterar en negativ trend för årskurs 6 när det gäller andelen elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Samtidigt finns en positiv trend när det gäller det genomsnittliga meritvärdet. Detta skulle kunna bero på att andelen nyanlända elever har ökat under senare år, i de lägre åldrarna går eleverna ofta direkt ut i ordinarie klass, och det är svårt att kunna uppnå kunskapskraven i samtliga ämnen eftersom det tar tid att behärska språkkunskaperna i svenska fullt ut.

Resultat på nationella prov

Nationella prov utgör centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. Nationella prov genomförs i årskurs 3, 6 och 9. Resultaten som redovisas här beräknas på något annorlunda sätt för å ena sidan årskurs 3 och å andra sidan årskurs 6 och 9, vilket gör att det inte helt och hållet går att jämföra mellan dessa årskurser. I årskurs 3 är resultaten ett genomsnitt av de elever som är godkända på delproven i respektive ämne som redovisas. För årskurs 6 och 9 beräknas andelen elever som deltagit i samtliga delprov och är godkända i samtliga delprov. I tabell 8 nedan visas resultaten för de nationella proven.

Tabell 8: Andel elever (%) av samtliga elever som klarat minst godkännivån i nationella prov, årskurs 3, 6 och 9 2019 (inom parentes 2018 års resultat)

Ämne	Årskurs 3, 2019	Årskurs 6, 2019	Årskurs 9, 2019
Svenska/svenska som andraspråk	92 (91)	95 (95)	96 (95)
Svenska	94 (93)	97 (97)	98 (98)
Svenska som andraspråk	79 (73)	82 (83)	77 (78)
Matematik	91 (93)	92 (93)	87 (i.u.)
Engelska	Genomförs inte	97 (98)	98 (98)
Naturorienterande ämnen	Genomförs inte	Frivilliga	95 (96)
Samhällsorienterande ämnen	Genomförs inte	Frivilliga	96 (94)

I årskurs 3 har resultaten i nationella prov varit relativt konstanta de fyra senaste åren, men i år kan en förbättring i resultaten i svenska som andraspråk noteras. Förvaltningen har sedan flera år gjort satsningar inom språk- och kunskapsutveckling riktat mot pedagoger som arbetar med elever i förskoleklass och lågstadiet. De resultaten hade tidigare en negativ trend. I

årskurs 6 har resultaten varit relativt stabila de tre senaste åren. I tabell 9 nedan redovisas resultaten på nationella prov för årskurs 9 över tid.

Tabell 9: Andel elever (%) av samtliga elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 9, 2013 – 2019

Ämne	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Svenska	98	98	98	98	98	98	98
Svenska som andraspråk	77	79	78	78	75	78	77
Matematik	91	88	84	94	89	i.u.	87
Engelska	97	98	98	98	98	98	98
Naturorienterande ämnen	89	91	91	93	94	96	95
Samhällsorienterande ämnen	93	93	92	96	95	94	96

Här finns inte så stora förändringar över tid utan resultaten är stabila. Enda undantaget är matematik där det finns stora variationer mellan åren, men ingen tydlig trend. På nationell nivå finns också den här variationen och den beror troligen på att svårighetsgraden i provet varierar från år till år.

Resultat i förhållande till socioekonomiskt index

Forskning visar att det finns ett tydligt genomsnittligt samband mellan elevers socioekonomiska bakgrund och framgång i skolan. Resultaten kan därför vidare analyseras mot bakgrund av vilka socioekonomiska förutsättningar som eleverna på en skola har. Den analysen görs utifrån ett socioekonomiskt index på skolnivå. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige och i så fall invandringsår, vårdnadshavarnas utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppbär ekonomiskt bistånd, och boende- och familjesituation (i vilken utsträckning eleven bor med vårdnadshavare), samt två strukturella variabler (i vilket område eleven bor och skolan är belägen).⁴ Indexet är beräknat utifrån en statistisk modell utifrån vilka variabler som påverkar elevens skolprestationer.

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt sett har en gynnsam förutsättning för ett bra resultat, och ett högt index signalerar alltså att skolan har en ogynnsam förutsättning. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms stad.

Betygsresultat i årskurs 9

För att fortsätta undersöka förhållandet mellan socioekonomiska förutsättningar och betygsresultat har skolorna med årskurs 9 i Stockholms stad delats upp enligt två olika principer. I den första uppdelningen har skolorna delats i fyra lika stora grupper (kvartiler) utifrån det socioekonomiska indexet.⁵ Indelningen i kvartilerna sker efter indexet för aktuellt år, vilket

⁴ Det är samma index som ligger till grund för den socioekonomiska resursfördelningen till skolorna.

⁵ Socioekonomiskt index (ju högre index, desto sämre socioekonomiska förutsättningar) för skolorna i de fyra kvartilerna är för 2019: Kvartil 1 (12-55), Kvartil 2 (57-70), Kvartil 3 (80-177), Kvartil 4 (205-395). Det finns 15 skolor i kvartil 1 till 3 och 16 skolor i kvartil 4. Det finns något fler elever i de två första kvartilerna (runt 30 procent) jämfört med de två sista (runt 20 procent)

innebär att det inte är exakt samma skolor som ingår i samma kvartiler för de olika åren.⁶ Det bör påpekas att i den tredje kvartilen är spridningen i socioekonomiskt index mellan skolorna stor då där finns skolor såväl med mer som mindre gynnsamma förutsättningar i förhållande till genomsnittet för Stockholms stad.

I den andra uppdelningen har grupperna fastställts utifrån fasta gränser och här är skolorna uppdelade i tre grupper: 1) Skolor med lägre index än 50, 2) skolor med index mellan 50 och 200, och 3) skolor med index över 200.

Det ska noteras att siffrorna i tabellerna är beräknade som skolornas genomsnitt, vilket inte tar hänsyn till hur många elever som går på varje skola. Resultatet i tabellerna blir därmed i första hand ett mått på hur resultaten mellan olika skolor utifrån socioekonomiska förutsättningar varierar.

Tabell 10: Betygsresultat, årskurs 9, 2017 – 2019 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler), genomsnitt av skolresultat (ovägt medelvärde).

	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Kvartil 1 (lägst index)	91,8	93,0	94,3	88,2	88,4	91,6	266	265	270
Kvartil 2	89,1	90,2	92,2	84,5	83,9	86,2	251	252	258
Kvartil 3	82,6	79,8	77,9	75,0	70,9	70,4	231	228	227
Kvartil 4 (högst index)	66,1	73,8	71,3	52,5	57,2	59,1	193	209	212

Resultaten i kvartil 1 och 2 har ökat jämfört med förra året, medan det inte skett så stora förändringar i kvartil 3 och i kvartil 4 går resultatmått i lite olika riktningar. Värt att notera är dock att behörigheten till yrkesprogram har minskat något i kvartil 3 och 4.

I tabell 11 nedan redovisas resultaten när skolorna är indelade efter den fasta uppdelningen.

Tabell 11: Betygsresultat årskurs 9, 2017–2019 efter en fast uppdelning utifrån skolans socioekonomiska index (tre grupper), genomsnitt av skolresultat (ovägt medelvärde)⁷

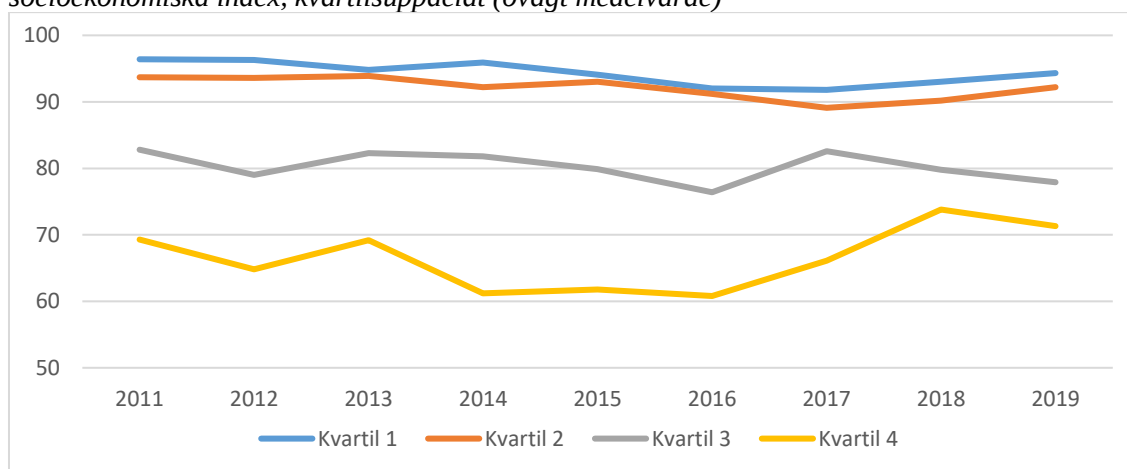
	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Skolor med <50 i index	90,7	93,5	94,1	87,1	88,0	91,6	262	262	270
Skolor med 50-200 i index	85,5	83,6	85,8	79,4	75,3	79,4	240	237	244
Skolor med >200 index	67,3	72,6	71,6	53,6	56,6	59,1	195	207	212

⁶ Det är dock inte några större förändringar som skett mellan dessa båda kategoriseringar när det gäller vilka skolor som tillhör de olika kvartilerna.

⁷ I den första gruppen ingår 13 skolor, i den andra gruppen 34 skolor och i den tredje 15 skolor.

Mönstret är liknande som i kvartilsuppdelningen. Skolorna med låga index och mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har förbättrat sina resultat och har en positiv trend. Skolorna i mellangruppen har högre resultat jämfört med förra året och på ungefär samma nivå som 2017. Skolorna med höga index och minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har en positiv trend för andel elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde, och ungefär samma resultat för andel elever behöriga till yrkesprogram som 2018, och högre jämfört med 2017.

Figur 2: Andel behöriga till yrkesprogram (%), årskurs 9, 2011 – 2019 efter skolornas socioekonomiska index, kvartilsuppdelat (ovägt medelvärde)

I det långsiktiga perspektivet har resultaten i kvartil 1 och 2 varit relativt stabila över tid, med en viss nedgång 2016 och 2017. I kvartil 3 har resultaten varierat något över tid, men det finns ingen tydlig trend. Kvartil 4 hade låga resultat 2014 och 2016, och därefter en uppåtgående trend, som bröts av i år.

Även i en uppdelning med skolor som har lägre respektive högre socioekonomiskt index än genomsnittet i Stockholms stad syns samma mönster (tabell 12). För skolor med ett lägre index än 100 (det vill säga gynnsammare socioekonomiska förutsättningar än Stockholms stads genomsnitt) har resultaten förbättrats något jämfört med 2018 och är på samma nivå som 2015. För skolor med ett index över 100 har resultaten försämrats något, men är på samma nivå som 2018.

Tabell 12: Andel behöriga till nationellt program årskurs 9, 2012 - 2019 efter skolornas socioekonomiska index, över och under genomsnittet i index (ovägt medelvärde).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skolor med <100 i index	93,7	93,5	93,7	92,3	90,2	89,2	91,4	92,2
Skolor med >100 i index	71,2	74,0	70,7	67,4	63,8	73,6	76,0	73,6

Samtliga dessa sätt att gruppera skolorna på visar att resultatspridningen när det gäller behörigheten till yrkesprogram har ökat något i år utifrån vilka socioekonomiska förutsättningar eleverna har på skolan.

I tabell 13 nedan redovisas resultaten exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund kvartilsuppdelat. Här används dock inte behörigheten till yrkesprogram eftersom Skolverket av sekretesskäl inte redovisar den för samtliga skolor. Däremot redovisas de två andra betygsmåtten.

Tabell 13: Betygsresultat, 2016 och 2019, exklusive nyanlända (0–4 år) och elever med okänd bakgrund, efter skolornas socioekonomiska index, kvartilsuppdelat (ovägt medelvärde).

	Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen				Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Kvartil 1 (lägst index)	91	93	90	93	271	274	269	273
Kvartil 2	88	91	87	89	260	264	259	261
Kvartil 3	76	84	78	78	241	246	240	238
Kvartil 4 (högst index)	61	61	63	65	216	211	221	225

Utifrån dessa två mått är det inga större förändringar i spridning jämfört med förra året. Och med undantag av skolorna i kvartil 3 har resultaten förbättrats något i samtliga grupper.

Betygsresultat årskurs 6

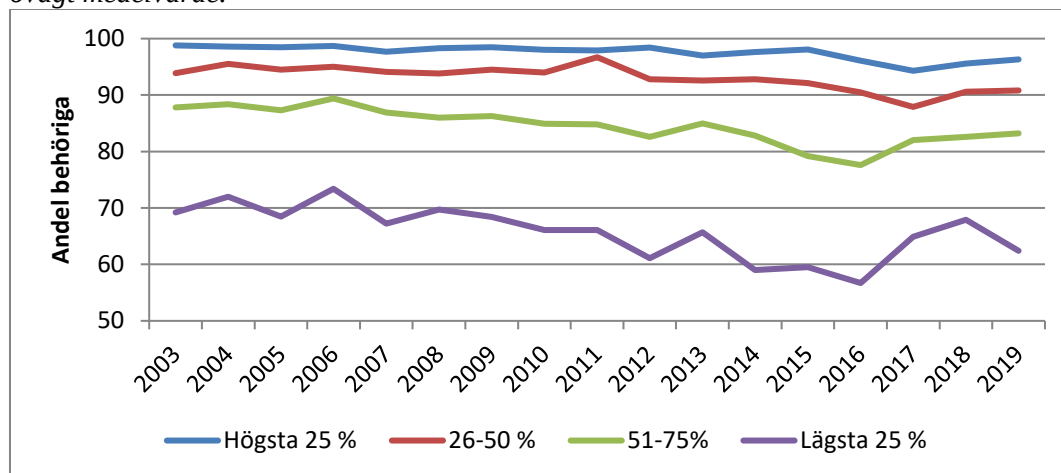
Även resultaten i årskurs 6 visar tydliga skillnader mellan skolornas resultat utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar när det gäller andelen behöriga till yrkesprogram. (Behörigheten räknas fram på samma sätt som i årskurs 9 fast eleverna inte kan vara behöriga). Det rör sig inte om några större förändringar jämfört med förra året. En viss minskning i kvartil 2 och en viss ökning i kvartil 3 kan noteras. Trendmässigt är det svårt att se några tydliga mönster.

Spridning av resultaten i årskurs 9 mellan skolor med höga och låga resultat

Spridningen i resultaten kan också åskådliggöras utan att ta hänsyn till socioekonomiska förutsättningar, utan istället genom att observera om skillnaderna ökar mellan skolor med bra och mindre bra resultat. Här finns också möjlighet att göra lite längre tidsserier och här fokuseras på behörigheten till nationella program i årskurs 9.

I figur 3 nedan sker kvartilsindelningen utifrån vilka resultat som skolorna har varje år. I den första kvartilen ingår varje år de 25 procent skolor som har högst resultat ett givet år, i nästa kvartil de påföljande 25 procenten skolor utifrån resultat och så vidare. Resultatet som redovisas är den genomsnittliga behörigheten för skolorna i varje grupp och det kan därför bli olika skolor i de olika grupperna från år till år.

Figur 3: Andelen behöriga till nationellt program uppdelade efter skolornas resultat, 2003 – 2019, ovägt medelvärde.

Efter en inledande stabil fas ökade spridningen mellan skolorna efter 2008 och det var en trend som höll i sig till 2016 (med vissa årsvisa variationer). Både 2017 och 2018 minskade skillnaderna men i år har skillnaderna ökat. Det är således samma mönster som syntes när skolorna delades in i kvartiler utifrån det socioekonomiska indexet, vilket inte är så förvånande eftersom det normalt sett finns en hög korrelation mellan elevernas socioekonomiska förutsättningar och skolresultat.

Skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar

I årskurs 9 är det historiskt sett en fördel för flickorna (tabell 14) och 2016 och 2017 var det stora skillnader mellan flickor och pojkar.⁸ I år finns det ingen skillnad mellan flickor och pojkar i behörighet till yrkesprogram. Sammantaget har skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat inte varit så små sedan det nuvarande betygssystemet i grundskolan infördes 2011. Noteras bör dock att skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde är stor och har varit så under hela perioden.

Tabell 14: Betygsresultat årskurs 9, 2013 – 2019, flickor och pojkar.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Flickor	89	86	86	89	89	88	87
	Pojkar	86	85	84	78	81	86	87
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Flickor	78	78,5	79	81	83	81	82
	Pojkar	73	76	77	70	74	77	80
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	Flickor		247	249	257	261	257	259
	Pojkar		223	231	223	226	236	240

⁸ En betydande anledning till att det var så stora skillnader mellan flickor och pojkar 2016 och 2017 var det ovanligt stora antalet nyanlända elever där den klart övervägande majoriteten var pojkar. Båda de åren har skillnaden mellan flickor och pojkar, om man exkluderar nyanlända elever och elever med okänd bakgrund, varit på ungefär samma nivå som tidigare.

I årskurs 6 är könsskillnaderna något tydligare till flickornas fördel, här finns det skillnader för samtliga resultatmått för samtliga år. Däremot finns det inget mönster att de skulle öka eller minska över tid.

I årskurs 9 finns det en socioekonomisk dimension för könsskillnaderna när det gäller behörigheten till yrkesprogram, men i år har profilen ändrats något. Bortsett från de atypiska åren 2016 och 2017⁹ så har behörigheten till yrkesprogram varit jämn i den första och andra kvartilen. Det är också situationen i år. Men även i kvartil 3 är behörigheten för flickor och pojkar på samma nivå, vilket inte har varit fallet tidigare. I kvartil 4 är det vanligtvis en ganska stor skillnad mellan flickors och pojkars resultat. I år finns det en viss fördel till flickornas resultat men skillnaden är mindre än normalt.

För det genomsnittliga meritvärdet (tabell 15 nedan) har flickorna högre resultat för samtliga kvartiler och skillnaden är ungefär lika stor i alla fyra kvartiler. Det rör sig inte heller om några större förändringar jämfört med 2018. Utifrån tabellen kan man också utläsa att den socioekonomiska dimensionen är avsevärt starkare i sin påverkan på resultatet jämfört med den könsmissiga. För även om det finns ett tydligt könsmissigt mönster i samtliga kvartiler, är skillnaden avsevärt större om man jämfört flickor och pojkar i kvartil 1 med flickor och pojkar i kvartil 4. Där är skillnaden runt 60 meritpoäng för både flickor och pojkar. Samtidigt är det värt att notera att skillnaden nu är något lägre jämfört med hur det var 2014 och 2015.

Tabell 15: Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen,) årskurs 9, flickor och pojkar utifrån skolornas socioekonomiska index (kvartiler), 2014 – 2019, vägt medelvärde

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kvartil 1	Flickor	272	271	277	284	274	279
	Pojkar	250	256	256	250	258	261
Kvartil 2	Flickor	254	259	269	267	267	267
	Pojkar	236	241	241	239	243	249
Kvartil 3	Flickor	240	242	241	255	242	239
	Pojkar	205	220	199	217	218	222
Kvartil 4	Flickor	189	198	203	210	219	220
	Pojkar	177	179	158	176	202	203

Resultat i grundsärskolan

Vårterminen 2019 var 83 stockholms elever i årskurs 9 mottagna i grundsärskolan. Av dessa läste 24 elever enligt grundsärskolans ämnesområden. Det innebär att 59 elever läste ämnen. Totalt valde 52 av dessa 59 elever att ta ut betyg. Antalet betyg i de olika ämnena varierar mellan 43 och 46 förutom i ämnena modersmål där 9 elever fick betyg och svenska som andraspråk där 10 elever fick betyg. Att totalt antal satta betyg inte stämmer överens med antalet elever som valde att ta ut betyg (52) beror på att eleven inte har klarat kunskapskraven

⁹ Beroende på att en mycket stor andel av de nyanlända eleverna under dessa två år var pojkar.

i ämnet eller har läst en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av grundsärskolans och grundskolans ämnen.

Tabell 16: Betyg i ämnen i grundsärskolans årskurs 9

Betyg åk 9 vårterminen 2019	A	B	C	D	E	Totalt antal
Bild	9	6	17	4	9	45
Engelska	3	9	15	9	9	45
Hem- och konsumentkunskap	7	10	17	4	5	43
Idrott och hälsa	3	11	20	5	4	43
Matematik	5	10	8	13	9	45
Modersmål	0	2	4	3	0	9
Musik	4	16	9	5	10	44
NO	6	11	10	10	9	46
Slöjd	0	4	19	15	6	44
SO	1	13	15	8	7	44
Svenska	6	7	14	6	2	35
Svenska som andraspråk	0	0	1	5	4	10
Teknik	1	9	10	12	5	37

En utmaning för grundsärskolan är att på huvudmannanivå skapa systematik gällande kunskapsuppföljningen hos elever som läser enligt grundsärskolans ämnen och ämnesområden. Betyg kan endast ges till de elever som läser ämnen och som begär betyg. Elevernas kognitiva förutsättningar skiljer sig dessutom mycket åt vilket gör att det är problematiskt att kunna dra långtgående slutsatser utifrån resultaten och göra jämförelser över tid. Skolinspektionen har efter regelbunden tillsyn på huvudmannanivå gällande grundsärskola bedömt att det finns brister i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete när det gäller uppföljning av kunskapsresultat och måluppfyllelse i grundsärskolan. Svar med åtgärder ska lämnas till Skolinspektionen i januari. Nedanstående utgör delar av svaret. Förvaltningen kommer under hösten att intensifiera sitt pågående arbete för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan både på skol- och huvudmannanivå.

Förvaltningens grundsärskoleråd har ett pågående utvecklingsarbete när det gäller MIRA-modellen, som idag används för uppföljning av grundsärskoleelevers kunskapsutveckling innan de når kunskapskraven i läroplanen, för att anpassa modellen utifrån skolans behov för elever som läser enligt grundsärskolans ämnesområden. Användning av MIRA-modellen har lett till att pedagogiska diskussioner i arbetslagen främjas. Ett nytt nätverk för pedagoger inom grundsärskolan har startats under vårterminen med ett antal deltagande skolor, där bland annat bedömning diskuteras.

Resultatdialogerna kommer i år att ha ett starkare fokus på grundsärskolans resultatutveckling och skolorna har fått anvisningar om att i sina tertiärrapporter särskilt belysa resultaten gällande grundsärskolan. Fokus kommer att ligga på det systematiska kvalitetsarbetet och hur

resultaten ska analyseras i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsområden för grundsärskolan.

Prioriterade områden under året

Förvaltningen har under året för grundskolan prioriterat områdena elevhälsa, nyanlända elever, fritidshemmet samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet.

Elevhälsa

Förvaltningen har fortsatt att arbeta utifrån strategin för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i grundskolan. Det har handlat om att utveckla verksamheten i de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna, CSI, för att bättre kunna möta elevernas behov. Detta arbete sker genom två olika nätverk, ett för skolledare och ett för pedagoger. Nätverket för pedagoger har fortsatt arbeta med hur man anpassar undervisning och lärmiljö för att kunna möta nedsatta kognitiva funktioner. Ett arbete pågår med att ta fram ett dokument som ska utgöra en gemensam utgångspunkt för de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna för att kvalitetssäkra och skapa likvärdighet för grupperna. En ny CSI-grupp på Järvafältet är etablerad och har tagit emot elever från skolstarten i augusti. Den CSI-grupp som ska byggas upp i Skärholmen planeras att starta något senare under hösten. I ett antal stadsdelsnämndsområden har initiativ tagits för att starta särskilda undervisningsgrupper för grundskoleelever, bland annat i samverkan med socialtjänsten, och detta arbete kommer att utvecklas under året.

Förvaltningens arbete med att starta kompetensnav inom hörselnedsättning, rörelsehinder, språkstörning och grundsärskola har fortsatt. Ett samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har inletts för att stötta kompetensnaven i deras respektive uppdrag samt tillsammans med förvaltningen utvärdera och utveckla kompetensnaven utifrån grundskolornas behov. Kompetensnaven blir operativa i september månad.

Förvaltningen har sedan tidigare identifierat att det finns behov av kontinuerligt stöd och insatser kring elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och att utveckla lärmiljöerna för att möta elevernas behov. Arbetet fortsätter med att ta fram olika utbildningserbjudanden som syftar till att öka kompetensen inom detta område.

Utveckling av nätverken för elevhälsans professioner fortsätter. Utvärdering visar att deltagarna ser positivt på det arbete som görs inom nätverken. I linje med förvaltningens övriga arbete kring problematisk skolfrånvaro är temat för läsåret 2019/2020 att främja närvaro.

Förvaltningen ser över förutsättningarna för en elevhälsogaranti och för fortsatt utveckling av elevhälsan.

Fysisk aktivitet

Nätverket "Spring i benen" har under första halvåret genomfört handledning på 50 skolor vid sammanlagt 400 besök. En utvärdering visar att arbetsgrupper startats på cirka 80 procent av skolorna som fått handledning medan motsvarande siffra för övriga skolor är cirka 40 procent. Utvärderingen visar även handledningens positiva inverkan på ökad fysisk aktivitet och antalet skolor som skrivit handlingsplaner.

Ett utökat samarbete mellan stadens skolrestauranger har resulterat i ett kollegialt lärande mellan skolornas skolmåltidsansvariga. Ett arbete pågår för att testa en modell där träning och rörelse kopplas till kosthållning för elever som inte är fysiskt aktiva eller föreningsanslutna. Detta genomförs i samarbete med idrottsförvaltningen och skolans elevhälsoteam.

Kompetensutveckling för att leda fysisk aktivitet har erbjudits medarbetare och elever. Cirka 1 200 medarbetare har deltagit i föreläsningar och cirka 900 i workshops. Workshopen resulterade i förslag på samverkan och goda exempel för ökad fysisk aktivitet. Drygt 600 elever på 60 skolor har fått elevledarutbildning.

I samarbete med olika föreningar har aktiviteter som löpning, dans, boule och friluftsliv initierats. Arrangemangen "Alla på snö", Finnkampen, Nordiska skolspelen och Farsta-modellen för skolidrottsföreningar fortsätter som tidigare.

Simning

Som tidigare år har sommarsimskola för årskurs 6-9 genomförts i samarbete med idrottsförvaltningen och simföreningar. Satsningen har riktat sig till elever som inte klarat simkunnighetsmålet i idrott och hälsa. Till årets sommarsimskola anmälades 362 elever av skolorna, av dessa deltog 286 elever, 129 flickor och 157 pojkar, varav 10 elever kom från grundsärskolan. Sommarsimskolan genomfördes under elva tillfällen och efter dessa tillfällen klarade 84 procent av de 166 eleverna som redan kunde simma 25 meter i mag- eller rygggläge simkunnighetsmålet, det vill säga 200 meter varav 50 meter i rygggläge. Av de elever som saknade förkunskaper i simning uppnådde 76 procent förmågan att simma minst 25 meter i mag- eller rygggläge.

Elever i grundsärskolan får simträning inom ramen för skoltiden. Vid drop-in-verksamhet får elever både prova på anläggningens egna aktiviteter och föreningsaktiviteter, där fortsättning sedan erbjuds. Under våren har drop-in-verksamheten utökats till att omfatta 12 grundsärskolor och 4 gymnasiesärskolor. Under april har samtliga skolor med grundsärskoleelever inbjudits till en föreläsning och workshop med syfte att inventera och dela goda exempel för att öka den dagliga fysiska aktiviteten samt diskutera samverkan med andra förvaltningar.

Nyanlända elever

Tre workshops/seminarium för erfarenhetsutbyten har hållits för skollädares kring mottagande, organisation och undervisning för nyanlända elever. Skollädares med lärarpersonal från 20 skolor deltog. Upplägget på träffarna var uppskattat och i och med att personal från

förvaltningens olika delar deltog, bland annat från START Stockholm och Språkcentrum, synliggjordes mottagandeprocessen kring elevgruppen och vem man kan vända sig till kring specifika frågor. Stor vikt på träffarna lades även på skolornas möte med varandra för utbyte av erfarenheter. Ytterligare två tillfällen kommer att genomföras under hösten.

Kompetensutveckling erbjuds kontinuerligt lärare och skolor som arbetar med nyanlända och flerspråkiga elever. Intresset för nätverket för svenska som andraspråkslärare/lärare som arbetar med nyanlända elever ökar för varje år.

Insatser kring mottagande, organisation och undervisning för nyanlända elever påbörjas under hösten för ett tiotal skolor.

Ett stödmaterial kring organisation, bedömning och undervisning i ämnet svenska som andraspråk håller på att tas fram som ett steg på väg mot ökad likvärdighet. Ett utprovande av digitala läromedel för nyanlända elever pågår.

Studiehandledning på modersmålet

Ett stödmaterial har tagits fram för att stärka och underlätta samverkan mellan ämneslärare och modersmålslärare/studiehandledare i planerings- och uppföljningsprocessen kring enskilda elever. Fortsatt stöd kommer att erbjudas skolor kring implementeringen av stödmaterial. De utvärderingar som gjorts visar på förbättrade relationer och prestationer till följd av ett närmare samarbete mellan lärarkategorierna.

Fritidshem

Utgångspunkten är att i utvecklingsarbetet för fritidshemmet utgå från lokala förutsättningar och kontexter. I de nätverk som under åren har utvecklats för fritidshemmens personal är nu även fritidsklubben representerad i högre utsträckning. Ett eget nätverk för fritidsklubbar startades i januari 2019 och är gemensamt för alla grundskoleområden.

I söderort har också ett nätverk för rastverksamhet bildats, i samverkan med nätverket ”Spring i benen”. Syftet är att sprida goda exempel på hur lärandet kan ske även under rasten. Nätverket har under våren mynnat ut i en pilotverksamhet där pedagoger i närliggande skolor får möjlighet att träffas. Elevrepresentanter kommer att kunna vara delaktiga i planeringen.

I grundskoleområde 4 (Kungsholmen och Hässelby-Vällingby) pågår ett pilotprojekt för fritidsklubbar som inleddes utifrån verksamhetsplanen 2018. Projektet pågår i fyra skolor med högt socioekonomiskt index. Fokus ligger på det kollegiala lärandet med stöd av digitaliseringen. En projektplan är framtagen för 2019 i samverkan med ansvarig processledare för digitalisering inom området. En nulägesbeskrivning och behovsinventering på pilotskolorna har lett till att en kompetensutvecklingsinsats har genomförts. Resultat och erfarenheter av projektet redovisas i december 2019 och ska spridas till övriga grundskoleområden.

För att underlätta för elever att nå kunskapskraven erbjuder skolorna läxhjälp. Vissa skolor har skapat en lugnare och avskild miljö där eleven har möjlighet att göra sina läxor. Ofta erbjuds läxhjälpen inom ramen för den ordinarie fritidshemsundervisningen.

Förvaltningen kommer fortsatt att ge stöd till skolornas fritidshemsutveckling. En utvärdering av satsningen med funktionen fritidshemssamordnare kommer att genomföras under hösten 2019.

Den obligatoriska kompetensutvecklingen för skolledare med ansvar för fritidshemmet kring fritidshemmets uppdrag är avslutad. En utvärdering av utbildningen kommer att genomföras i början av hösten 2019.

Arbete för att nå målen

Grundsärskola

Förvaltningen har tillsammans med respektive stadsdelsförvaltnings förskoleavdelning och grundsärskolorna i stadsdelsnämndsområdet anordnat informationsmöten när det gäller ansökan om mottagande i grundsärskola. Förvaltningen har arbetat för att förbättra rutinerna för ansökan om ekonomisk ersättning till skolor som har elever med utvecklingsstörning och ska börja förskoleklass.

Förvaltningen gör genom mediateket en satsning på grundsärskolan, framför allt för elever som läser ämnesområden, genom användande av datatekniken VR, ”virtuell verklighet” där även Region Stockholm medverkar. Skolorna har fått information om hur man kan använda VR i undervisningen och några skolor har varit pilotskolor i att använda VR, framför allt i ämnesområdet estetisk verksamhet och verklighetsuppfattning.

I samband med planering av kunskapsnav inom grundskolan pågår ett samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) att starta utbildningen ”Två kursplaner i ett klassrum” för de skolor som har elever som läser grundsärskolans kursplaner i grundskoleklass.

Ett funktionsprogram för grundsärskolans lokaler har färdigställts under vårterminen.

Bedömningsstöd för matematik och svenska i förskoleklass

Bedömningsstöden *Hitta matematiken* och *Hitta svenskan* är obligatoriska för förskoleklassen från och med höstterminen 2019. De syftar till att tidigt upptäcka och kunna sätta in stöd utifrån elevers behov. Kompetensutvecklingsinsatser för att använda stöden har genomförts och kommer att fortsätta erbjudas för att nå alla verksamma i förskoleklass. Under våren har sammanlagt omkring 150 deltagare introduceras i *Hitta matematiken*. Tre heldagar med introduktion till såväl *Hitta matematiken* som *Hitta svenskan* har genomförts. Intresset har varit stort och 200 lärare har deltagit och ytterligare en heldag planeras under hösten.

Samverkan för bästa skola

Inom ramen för Skolverkets regeringsuppdrag *Samverkan för bästa skola* har Stockholms stad gjort överenskommelse med Skolverket om att samverka för att stärka kvaliteten och öka måluppfyllelsen i ett antal utvalda skolor. För närvarande pågår samverkan kring nulägesanalys, åtgärdsplan och insatser i fem grundskolor i Rinkeby-Kista och även en gymnasieskola har inlett analysfasen tillsammans med Skolverket.

Kultur i skolan

Förvaltningen beviljades 12,1 mnkr för Skapande skola från Kulturrådet 2018. Samtliga kommunala grundskolor utom fem har ansökt om och beviljats medel för att arbeta med Skapande skola under läsåret 2018/2019. Webbplatsen Kulans kvalitetssäkrar utbudet av professionella kulturaktörer för skolorna. Insatsen har lett till att skolorna i mycket högre grad använder sig av kultur i syfte att ge eleverna möjlighet till fördjupande kunskaper inom olika områden som kan leda till högre måluppfyllelse. Skolornas arbete med kultur har främjat skolans uppdrag då elever i högre grad får möta högkvalitativa kulturyttringar av professionella kulturaktörer. Skolor utvecklar fler arbetssätt vilket ger alla elever större möjligheter att visa vad de kan och ger pedagogerna ett bredare bedömningsunderlag. Skolor har bland annat arbetat med dans, rörelse, drama, film. Många författarbesök har gjorts på skolor vilket tyder på intresse och behov för läs- och språkutveckling. Dessa författarbesök har ofta kopplats till uppdraget Barn och böcker.

Barn och böcker för årskurs F-6, med tävlingen En bok i världen, syftar till att främja skolornas läs- och språkutvecklande arbete och ge elever möjlighet att läsa litteratur från olika delar av världen. I tävlingen deltog 177 klasser/grupper och antalet deltagande modersmålsgrupper från Språkcentrum ökar sakta. De seminarier som anordnas i samband med uppdraget är uppskattade och fullbokade. Utvärderingar visar att skolorna är mycket nöjda med Barn och böcker och att tävlingen blivit en didaktisk viktig del i arbetet med läs- och språkutveckling för att nå alla elever.

Utveckling och förbättring av Kulans webbplats fortsätter för att underlätta möjligheten för skolor att boka och ta del av kulturupplevelser. Arbetet synkroniseras med den utredning av ett eventuellt införande av en Kulturpeng som pågår i samarbete med kulturförvaltningen.

En arbetsgrupp har bildats med representanter från utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen för att utreda ökade möjligheter för Kulturskolan att använda skolornas lokaler. Ambitionen är även att ta med frågan i lokalförsörjningsplanen vid nästa revision.

Måluppfyllelse och resultat – gymnasieskola

Från läsåret 2018/2019 erhöll totalt 88 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, en förbättring jämfört med föregående år. Både pojkarnas och flickornas resultat bidrog till förbättringen, pojkarna ökade sin andel med tre procentenheter och flickorna med en procentenhet. 90 procent av eleverna från högskoleförberedande program och 75 procent av eleverna från yrkesprogram erhöll examensbevis. Av eleverna med examen från yrkesprogram erhöll 40 procent högskolebehörighet, oförändrat jämfört med föregående år.

Av samtliga utfärdade examensbevis var 89 procent från högskoleförberedande program och 11 procent från yrkesprogram.

Studieutgångar läsåret 2018/2019, med antal elever

Gymnasieskola	Dokument	Elevantal
Nationella program	Examensbevis	3 499
	Studiebevis	475
Introduktionsprogram	Gymnasieintyg	617
Gymnasiesärskola	Dokument	Elevantal
Nationella program	Gymnasiesärskolebevis	
Individuellt program		

För att en elev ska erhålla ett examensbevis krävs:

För samtliga nationella program	
Att eleven har genomfört (blivit betygssatt på) en utbildning omfattande 2 500 kurspoäng	
Att minst 2 250 kurspoäng är godkända	
Att gymnasiearbetet är godkänt	
För högskoleförberedande program	För yrkesprogram
Minst betyget godkänt på följande kurser; - Svenska 1 eller svenska som andraspråk 1 - Svenska 2 eller svenska som andraspråk 2 - Svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 - Engelska 5 - Engelska 6 - Matematik 1b eller 1c	Minst betyget godkänt på följande kurser; - Svenska1 eller svenska som andraspråk 1 - Engelska 5 - Matematik 1a 400 kurspoäng inom de programgemensamma ämnena.

En elev som inte uppfyllt kraven för examensbevis får ett studiebevis.

Analysen nedan grundar sig på statistik från Sweco samt resultatrapportering från skolor. I samband med verksamhetsberättelsen kommer också Skolverkets officiella siffror att redovisas, vilka tar hänsyn till avhopp och byte av studievägar. Samtliga resultat analyseras i verksamhetsberättelsen.

Tabell 17: Betygsresultat totalt 2017 - 2019

Betygsresultat	Examensbevis			Studiebevis		
Andel elever med examens- och studiebevis, procent	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Totalt	84	86	88	16	14	12

Utfärdade studiebevis inom högskoleförberedande program

Inom högskoleförberedande program har 44 procent elever med utfärdade studiebevis inte fullföljt en utbildning om 2 500 gymnasiepoäng. Det tyder på att en majoritet av eleverna med studiebevis har genomfört sin utbildning sett till antalet kurser, men att de inte har uppnått samtliga betygskrav. 90 procent av eleverna hade inte uppnått kraven om minst 2 250 godkända kurspoäng totalt. Utifrån de specifika examenskraven är ett icke godkänt betyg i kursen svenska 3 mest frekvent, därefter följer gymnasiearbetet. Naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammen står för 87 procent av samtliga utfärdade studiebevis inom de högskoleförberedande programmen. En viss strukturskillnad uppvisas mellan dessa två program. Det är ungefär likartad fördelning i att inte ha genomfört 2 500 poäng medan det skiljer sig åt i att uppnå examenskravet om 2 250 godkända poäng. Inom samhällsvetenskapsprogrammet var det 92 procent som inte hade 2 250 godkända kurser. Motsvarande andel inom naturvetenskapsprogrammet var 60 procent.

Inom yrkesprogrammen är elevantalen för små för att synliggöra skillnader mellan dessa.

Tidigare år har andelen elever som inte har fullföljt en utbildning om 2 500 kurspoäng ökat. Under förgående läsår bröts denna negativa utveckling och andelen sjönk med en procentenhet. Detta är ett fortsatt viktigt perspektiv att analysera på skolnivå.

Utfärdade studiebevis inom yrkesprogram

Inom yrkesprogram har 41 procent av eleverna med utfärdade studiebevis inte fullföljt en utbildning om 2 500 gymnasiepoäng och 82 procent av eleverna har inte uppnått kraven för 2 250 poäng med godkända kurser. Av de specifika kurser som utgör krav för yrkesexamen är det sammanhållna kravet på minst 400 godkända gymnasiepoäng inom blocket för programgemensamma kurser den främsta orsaken till studiebevis och därefter följer gymnasiearbetet.

Examensbevisen - Genomsnittlig betygspoäng och andel elever med godkända kurser

Tabell 18: Genomsnittlig betygspoäng 2017 – 2019

Betygsresultat	Examensbevis		
	2017	2018	2019
Betygspoäng	15,6	15,9	16,0
Andel elever med minst E i alla kurser, procent	78	79	79

Tabell 19: Betygsfördelning i procent per betygsskala - jämförelse mellan 2018 och 2019

	2017 %	2018 %	2019 %	Differens 2018 - 2019
A	24,3	27,5	27,8	0,3
B	22,5	23,4	23,7	0,3
C	25,0	24,3	23,9	-0,4
D	14,3	12,8	13,2	0,4
E	12,6	10,8	10,2	-0,6
F	1,3	1,2	1,2	0

Andelen betyg A, B och D har ökat medan resterande betygsskalor har minskat. Betyg A är för andra året i rad det mest frekventa betyget. En reflektion är att av betygen med explicita kunskapskrav är det betygen E och C som minskar i omfattning. Alla kurser viktas in i slutresultatet och en kurs om 50 poäng väger mindre i beräkningen än en kurs om 150 poäng.

Andelen elever som har godkänt på samtliga kurser (minst betyget E) i sina examensbevis är oförändrat 79 procent jämfört med föregående läsår.

Tabell 20: Kurser med flest satta F-betyg sammanställda från examensbevis och studiebevis

Gymnasiekurs	Antal F	Andel av utfärdade kursbetyg (%)
Matematik 2b	249	13
Religion 1	238	6
Svenska 3	158	5
Matematik 3b	152	18
Idrott 1	141	4
Matematik 4	130	9
Engelska 7	118	5
Fysik 2	111	9
Historia 1a1	98	12
Historia 1b	92	3

Det är främst kurser från utbildningar med många elever som synliggörs, till exempel har staden många elever på naturvetenskapsprogrammet, vilket ger genomslag för kurserna Fysik 2 samt Matematik 4 i tabellen.

Resultatspridning

Tabell 21: Resultatspridning – andel elever med gymnasieexamen

	Antal skolor*	Intervall för Andel elever med gymnasieexamen %
Skolor med mer än 88 procent	8	92 – 100
Skolor med mindre än 88 procent	10	62- 86

*Skolor där elevantalet minst uppgick till 10 elever ingår i sammanställningen.

Stadens gymnasieskolor uppvisar stora skillnader i sina resultat. Totalt sett var det elva skolor som ökade sin examensandel och det var skolor med både relativt låga och höga andelstal som bidrog till denna ökning. Någon förstärkt resultatspridning beträffande examinationsgraden uppvisas inte i årets resultat.

Stadens skolor uppvisar också skillnader i resultat mellan skolor/skolenheter, både när det gäller utfärdade examensbevis och kön. Exempelvis är det sex skolor med betygsresultat över 16 betygspoäng som står för 49 procent av samtliga examensbevis och på dessa sex skolor var 65 procent av examensbevisen erhållna av flickor.

Att jämföra betygsresultat mellan gymnasieskolor är svårt då programsammansättningen skiljer sig åt. Skolans attraktivitet och elevernas sökmönster är faktorer som påverkar betygsresultaten. Skillnaderna kan också till viss del förklaras av elevernas olika ingångsvärden avseende meritpoäng.

Tabell 22: Resultatspridning – program och skolenhet*

	Andel elever med examensbevis	Betygspoäng	Andel elever med godkända kursbetyg
Naturvetenskap	67 – 100	14,2 – 18,6	38 – 97
Samhällsvetenskap	67 - 100	12,0 – 18,0	21 – 92

*Skolenheter där relevantalet minst uppgick till 10 elever ingår i sammanställningen.

Skillnader i studieresultat mellan olika skolor kan illustreras genom att jämföra resultat från samma program. Program som kan jämföras är naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammet eftersom de finns på många skolor och har tillräckligt stor volym.

Jämfört med föregående år ser spridningen ut att ha minskat för andel elever med examensbevis vilket kan vara en koppling till en ökad examinationsgrad totalt sett. Sett till betygs-genomsnitt och andel elever med godkända betyg uppvisas likartade skillnader jämfört med föregående år.

Resultaten i ett genusperspektiv

Tabell 23: Betygsresultat - genusperspektiv

Andel examensbevis, procent	Pojkar	Flickor	Differens
2017	82	86	4
2018	84	88	4
2019	87	89	2
Betygspoäng	Pojkar	Flickor	Differens
2017	15,0	16,1	1,1
2018	15,6	16,2	0,6
2019	15,5	16,3	0,8
Andel med minst E i samtliga kurser, procent	Pojkar	Flickor	Differens
2017	72	83	11
2018	76	81	5
2019	76	82	6

I årets utfall minskade differensen mellan pojkar och flickor för andel elever med examensbevis. Pojkarna bidrog i större omfattning än flickorna till ökad examinationsgrad totalt sett. En ökad skillnad uppvisas dock för genomsnittlig betygspoäng, där pojkarna minskade sitt betygs-genomsnitt med en tiondel och flickorna ökade i motsvarande grad. En något ökad skillnad uppvisas också för måttet andel elever med godkända betyg (minst E i samtliga kurser). Här var pojkarnas resultat oförändrat jämfört med föregående läsår medan flickornas förbättrades med en procentenhet.

Måluppfyllelse introduktionsprogram

I tabellen nedan beskrivs i korthet introduktionsprogrammen med huvudsakligt innehåll och syfte. Dessutom redovisas antal elever som har avslutat sina studier och erhållit ett gymnasieintyg.

Tabell 24: Måluppfyllelse introduktionsprogram

Program	Uppdrag – Mål	Antal elever
Preparandutbildning	Eleven läser in de grundskoleämnena som saknas för önskad behörighet. Mål: Övergång till nationellt program senast inom ett år	44
Programinriktat individuellt val	Eleven går integrerat med elever på nationellt yrkesprogram och läser in de grundskoleämnena (1 till 3 stycken) som saknas för behörighet Mål: Övergång till nationellt yrkesprogram	24
Yrkesintroduktion	Yrkesinriktad utbildning anpassad efter elevens behov. Elevens kompetens ska framgå i gymnasieintyget Mål: Yrkesutgång med anställningsbarhet	47
Individuellt alternativ	Utbildning anpassad efter elevens behov. Elevens kompetens ska framgå i gymnasieintyget. Mål: Yrkesutgång med anställningsbarhet/övergång till nationellt program/annat introduktionsprogram/övriga utbildningsformer	111
Språkintröduktion	Undervisning i svenska för nyanlända. Mål: Att gå vidare med utbildning	391
Totalt		617

Utifrån Skolverkets underlag kommer en redovisning över elevernas genomströmning oavsett huvudman att presenteras i samband med verksamhetsberättelsen 2019.

Nedan redovisas genomströmningen av elever som påbörjar sina studier på ett introduktionsprogram och som därefter har övergång och avslut på ett nationellt program inom fyra år. Elever som har påbörjat och avslutat sina studier i stadens egen regi omfattas. Elever som har gått över till andra kommuner/fristående skolor räknas inte in i resultatet.

Tabell 25: Genomströmning, elever som påbörjat studier på introduktionsprogram 2015

	Antal inskrivna 2015	Andel examen inom 4 år Stockholms stad (%)	Andel studiebevis inom 4 år Stockholms stad (%)
Individuellt alternativ	168	17	10
Preparandutbildning	59	2	17
Programinriktat individuellt val	86	16	13
Språkintröduktion	1 047	5	2
Yrkesintroduktion	156	0	3

Preparandutbildning och programinriktat individuellt val har som mål att eleverna efter ett år ska gå över till nationellt program. I sådana fall utfärdas istället examensbevis alternativt studiebevis.

Att cirka 19 procent av eleverna inom preparandutbildningen och 29 procent av eleverna från programinriktat individuellt val erhåller ett examensbevis eller studiebevis från nationellt program inom 4 år, får bedömas som ett lågt resultat jämfört med förväntat.

För de övriga tre introduktionsprogrammen är en övergång till nationellt program i de flesta fall inte förväntad. Eleverna på dessa program är en mycket heterogen elevgrupp med kraftigt

varierande förkunskaper och detta kan vara en anledning till resultaten för genomströmning, framförallt på språkintröduktion, sett till antal elever. Här är det viktigt med uppföljningar baserade på elevernas individuella studieplan till stöd för analys av måluppfyllelse.

Enligt riksdagsbeslut upphörde preparandutbildningen i och med läsåret 2018/2019 och programinriktat individuellt val har till innevarande läsår bytt namn till programinriktat val som även omfattar integrerade studieplatser på högskoleförberedande program.

Utfärdade gymnasieintyg innehåller dokumentation av betygsatta kurser. Sammanställningar visar att resultat vad gäller kursbetyg varierar per skola. En stor del av variationen kan förklaras av att elevgrupperna skiljer sig från skola till skola och att grupperna kommit olika långt i sin inläring, bland annat på grund av varierande utbildningsbakgrund. Det finns dock skillnader som inte kan förklaras av olikheter i elevgrupperna utan måste identifieras och följas upp i resultatdialogerna.

Måluppfyllelse språkintröduktion

Gymnasieintyg

Sammanlagt rapporterades 391 gymnasieintyg in till Universitet- och högskolerådet (UHR). I februari 2019 var 1 415 elever inskrivna på språkintröduktion. Av dessa är endast 145 elever inskrivna på tredje året och flera skolor har inga elever inskrivna alls på ett tredje år. De flesta elever förblir inskrivna på första året tills de slutar på språkintröduktion, vilket försvårar uppföljning och resultat för målgruppen. För att kunna följa eleverna över tid är det nödvändigt att det framgår vilket år i ordningen de går på utbildningen. Förvaltningen arbetar vidare med att förbättra rutinerna, bland annat genom att i planen för intröduktionsprogram förtydliga hur skolan ska registrera eleverna.

Genomsnittligt antal lästa grundskoleämnen per elev

Det är en stor spridning mellan genomsnittligt lästa grundskoleämnen och gymnasiekurser per elev på språkintröduktion. Elever som läser språkintröduktion är en heterogen grupp och skolbakgrunden varierar från ingen alls till så gott som avslutade gymnasiestudier i hemlandet. Antalet erbjudna ämnen och kurser anpassas i elevernas individuella studieplan. Variationen inom Stockholms stad för antal grundskoleämnen var mellan 0,7 till 13,5. De flesta skolor ligger mellan 5,9 och 11,9 grundskoleämnen per elev. Av de elever som läst grundskoleämnen har långt ifrån alla fått godkända betyg. Några skolor som har få antal grundskoleämnen erbjuder istället fler gymnasiekurser, exempelvis har en skola med 2,9 genomsnittligt antal lästa grundskoleämnen samtidigt 14,3 genomsnittligt lästa gymnasiekurser per elev, varav en majoritet har godkända betyg. De gymnasiekurser som erbjuds är inom yrkesprogrammen där yrkeskunskaper bedöms gynna elevernas utveckling. På förvaltningsnivå är det viktigt att observera skillnader mellan olika skolor i genomförande av undervisning till stöd för riktade utvecklingsinsatser på enhetsnivå.

Ny plan för introduktionsprogram

Under våren 2019 har planen för utbildningen på introduktionsprogrammen för läsåret 2019/2020 reviderats. Detta främst med anledning av att det från hösten finns fyra introduktionsprogram i stället för fem. Vidare har det i regelverket förtydligats att elevernas mål med utbildningen på introduktionsprogrammet samt längden på utbildningen ska framgå av den individuella studieplanen och av elevens gymnasieintyg.

Till planen finns en ny bilaga om vad huvudmannen följer upp när det gäller elever på introduktionsprogram. Utbildningstillfällen angående planen och vad den nya lagstiftningen innebär har planerats för personal på gymnasieskolorna under hösten.

Måluppfyllelse gymnasiesärskolan

Elever i gymnasiesärskolan, på såväl nationella som individuella program, har efter avslutad utbildning fått ett gymnasiesärskolebevis. Dokumentet innehåller uppgifter om vilket program eleven följt, vilka kurser eller ämnesområden eleven läst samt kursernas omfattning i gymnasiesärskolepoäng och ämnesområdenas omfattning. Av beviset framgår också vilka betyg eleven har fått, information om gymnasiesärskolearbetet samt inriktningen på elevens arbetsplatsförlagda lärande.

I år utfärdades totalt 57 gymnasiesärskolebevis från stadens skolor, varav 36 bevis på nationella program och 21 bevis på individuella program. På de nationella programmen är det en större andel pojkar än flickor som fått bevis, av totalt 36 elever är 21 pojkar. På de individuella programmen var fördelningen 15 pojkar och 6 flickor. Totalt sattes 889 betyg på de nationella programmen med betyg C som vanligast förekommande. Ett fåtal bevis innehåller både ämnesområden och ämnen. Av inrapporterade gymnasiesärskolebevis har 13 elever genomgått utökat program, inga elever har genomgått ett reducerat program. Förvaltningen har fått indikationer på att fler elever har fått gymnasiesärskolebevis än vad som har ingått i uppföljningen och kommer att se över rutinerna för bevisens registrering och uttag.

Resultat från sommarskola

Årets sommarskola genomfördes vid Blackebergs gymnasium samt Thorildsplans gymnasium.

Blackebergs gymnasium erbjöd sommarskola till nyanlända ungdomar i gymnasieålder med kort tid i Sverige, men även till grundskoleelever som saknade godkända betyg i matematik, engelska eller svenska som andraspråk. Eleverna kom från hela länet och från såväl fristående som kommunala skolor. Utöver betygssatta kurser erhåller elever som fullföljt sommarskola med 75 procents närvaro skriftliga omdömen, ett underlag och stöd till elevernas fortsatta utveckling. Årets resultat låg i linje med föregående år. Som utveckling av sommarskolan vill verksamheten utveckla elevernas gruppindelning samt ge tydligare information till avlämnande skolor som på bättre sätt då kan förbereda eleverna inför sommarskolan.

Tabell 26: Sommarskola Blackebergs gymnasium

Antal anmälda elever kvar vid upprop	Antal efter 2 veckor	Antal elever som genomfört med minst 75 % närvaro	Antal godkända betyg för elever som har fullföljt och läst ämnen
1 100	792	508 (64 %)	Ma 37, SvA 86, Eng 39, Totalt 161

Cirka 780 elever anmälde sig till studier på sommarskola vid Thorildsplans gymnasium. Då eleverna erhåller godkända betyg på sina skolor efter att de har anmält intresse för sommarskola kommer sena avanmälningar i rätt stor omfattning. Efter två veckor var 471 elever kvar av vilka 439 elever fullföljde sina studier. Många elever anmäler sig till fler än en kurs och totalt utfärdades i år 558 kursbetyg varav 72 procent var godkända. 303 elever uppnådde godkända kursbetyg. Skolan vill utveckla informationen om hur sommarskolan fungerar och att den skiljer sig från sedvanlig undervisning. Det måste bli tydligare att det är obligatorisk närvaro i fyra veckor som inte kan delas med resor eller sommarjobb. Dessutom behöver skolan se över dator- och nättillgången för lärare och elever.

Tabell 27: Sommarskola Thorildsplans gymnasium

Antal anmälda elever	Antal elever efter 2 veckor	Antal elever som fullföljt	Antal utfärdade kursbetyg	Andel (%) godkända kursbetyg
781	471	439	558	71

Nyanländas lärande

Under vårterminen har Elevteam Komvux besökt samtliga gymnasieskolor med språkintröskning för att informera om komvux i arbetet för sömlösa övergångar. Elevteamet har fokuserat på ungdomar som omfattas av den så kallade nya gymnasielagen. Utbildningsförvaltningen har tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen tagit fram information och stöd till skolorna för att säkerställa att ungdomar som omfattas av lagen får en studieplats inom gymnasieskolan eller vuxenutbildningen. Under våren genomfördes även ett seminarium då arbetsmarknads-, social- och utbildningsförvaltningarna presenterade vilket stöd som erbjuds ungdomar som omfattas av lagen. Inbjudan gick ut till personal inom de tre förvaltningarna som möter ungdomsgruppen och cirka 170 personer deltog. Under hösten planeras ett uppföljande seminarium med fokus på förlängningsansökan och psykisk hälsa.

NySTART Stockholm

NySTART Stockholm är ett treårigt ESF-projekt som startade den 1 januari 2018. Projektet är placerat på START Stockholm. Målgrupp är ungdomar i gymnasiet som har stora brister i sin skolbakgrund och som bedöms ha omfattande behov av stöd. Centralt är att varje ungdom får en egen coach som återkommande under ett år följer med i kontakter och möten kopplade till skolstarten eller annan insats. Projektet är ett metodutvecklingsprojekt. Fram till höstterminen 2019 har cirka 60 ungdomar från tre gymnasieskolor - Spånga gymnasium, Globala gymnasiet och Skärholmens gymnasium - deltagit i projektet. Under hela projektiden beräknas totalt cirka 130 ungdomar delta. Från och med höstterminen 2019 deltar ungdomar även från S:t Eriks gymnasium. Under hösten planeras en sammanställning av uppföljningsarbetet hittills och projektets olika delar kommer att redovisas.

Studiehandledning

Elever som behöver studiehandledning på sitt modersmål har rätt att få det stödet. Ett framtaget stödmaterial finns för samverkan mellan modersmåls lärare och ämneslärare, men det har ännu inte börjat användas i så hög utsträckning. Gymnasieskolans beställningar av studiehandledning har sjunkit under året och i nätverken diskuteras hur skolorna bättre kan tillgodose elevens rätt till studiehandledning.

Under läsåret 2018/2019 har modersmålskurser mot målen för åk 3 och åk 9 erbjudits elever på språkinträdning, utöver de gymnasiala kurserna. 25 elever fullföljde kursen mot målen i åk 9 och 3 elever fullföljde kursen mot målen i åk 3.

Bygga svenska

För att öka likvärdigheten i bedömning av andraspråksutveckling har workshops i Skolverkets bedömningsmaterial *Bygga svenska* genomförts för lärare i årskurs 7 – 9 och språkinträdning. Dessa tillfällen öppnar upp för dialog och större samstämmighet gällande elevernas språkkompetenser vilket kan leda till smidigare skolövergångar.

Skolorna har kommit olika långt i användandet av *Bygga svenska* och det finns ett fortsatt behov av fortbildning och stöd i bedömning utifrån materialet.

Den framtagna processbeskrivningen som är ett stöd för skolor i mottagande, organisation och undervisning av nyanlända elever, har under våren presenterats på nio gymnasieskolor med språkinträdning och fler skolor väntar under hösten.

Nätverk

Rektorsnätverket för språkinträdning har haft tre möten under våren och diskuterat bland annat digitala verktyg för nyanlända, hur eleverna förbereds för årets brukarenkät för språkinträdning, studier för ungdomar som omfattas av den så kallade gymnasielagen, START Stockholm och rutiner kring antagning till språkinträdning. Resultaten från brukarenkäten har diskuterats och den samlade bilden är att elever på språkinträdning överlag är mer nöjda än övriga elever. De känner i hög utsträckning till målet med utbildningen och känner sig motiverade att lära sig mer. Utmaningarna ligger bland annat i hur skolor kan öka samverkan mellan elever på språkinträdning och elever från andra program och hur eleverna kan känna en ökad trygghet. Dessa utmaningar fortsätter nätverket att diskutera.

Det pedagogiska nätverket med representanter från alla gymnasieskolor med språkinträdning har träffats fem gånger under våren. Nätverket har bland annat diskuterat digitala verktyg, bedömning utifrån *Bygga svenska*, individuella studieplaner och brukarenkäten. Nätverket betonade vikten av att jobba med arbetsgången och förarbetet med enkäten för att få säkrare svar. Det pedagogiska nätverket konstaterade att eleverna på språkinträdning är mycket nöjda med sina lärare och med undervisningen. Däremot behöver ökad trygghet, studiehandledning, arbetsro och samarbetet med elever från andra program utvecklas. Nätverket jobbar vidare med frågorna under hösten.

Gymnasieutbyggnad och utbud

Arbetet med att utveckla analyser till stöd för ett hållbart utbud över tid har fortsatt under våren. Uppdraget att utveckla samverkan mellan berörda avdelningar inom förvaltningen har konkretiserats. En översyn av mötesstrukturer har genomförts till stöd för ett gemensamt årshjul med gemensamma aktiviteter. Det första målet är att genomföra en utvärdering av årets antagning med syfte att få underlag till beslut för utbudet till 2020 års antagning. Av särskild vikt är att se över dimensioneringen av utbildningsplatser inom introduktionsprogrammen då det till innevarande läsår genomfördes förändringar i programstrukturen. Att regelbundet analysera gymnasieskolans behov av utbildningsplatser i ett längre tidsperspektiv och med redovisning i kommande underlag för budget 2021-2023 är ett utvecklingsområde.

Koncept och programsammansättning för ny gymnasieskola i Slakthusområdet har arbetats fram. Planeringen samordnas med planering av förändringarna för Enskede gårds gymnasium.

Förvaltningen fortsätter att samverka med Storsthlm och resten av länets kommuner kring ett växande Stockholm. Gymnasieregionen ska bland annat planera för framtida utbud och gymnasieutbyggnad. Då Storsthlms befolkningsprognos visar en stor befolkningsökning för 16–18-åringar (i främst Stockholms grannkommuner) de närmaste åren, finns det ett stort behov av kapacitetsökning i hela länet. Sammanställningar gjorda av Storsthlm visar att Stockholms stad under 2018 hade ett nettoinflöde av elever på drygt 2 000. Detta nettoinflöde kan öka om det inte sker en utbyggnad av platser i hela länet.

Storsthlm kommer att diskutera detta med kommunerna i länet med förslag på finansieringsmodeller och andra åtgärder. Detta kommer att genomföras under 2019 parallellt med att ärenden tas upp i politiska grupper och nätverk.

Utredning pågår för att undersöka förutsättningarna för en utökad lärlingsutbildning.

Digitalisering

Digitalisering i förskolan

Förvaltningen har en nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna i frågor som rör digitalisering för och i förskolan.

Utbildningsförvaltningen kommer att samordna ett digitalt nätverk med representanter från stadsdelsförvaltningarna för att samordna driftsfrågor, ta fram gemensamma arbetssätt och rutiner och definiera utvecklingsbehov för de olika systemen i skolplattformen.

Under våren har tre parallella nätverksgrupper för programmering startat där stadens alla stadsdelsförvaltningar deltar med barnskötare, förskollärare, pedagogiska utvecklingsledare och/eller biträdande förskolechefer. Nätverken syftar till att både dela och fördjupa kunskaperna om den grundläggande programmeringsförståelsen i förskolan kopplat till nya skrivningar i läroplanen för förskolan (Lpfö 18) om digital kompetens. Nätverksgrupperna ses

vid sammanlagt fem tillfällen vardera, där tre träffar genomförts under våren. I samband med träffarna samlas material ihop och sammanställs för att kunna arbetas vidare med inom respektive förskoleenhet även efter att nätverket har avslutats senare i höst.

En uppdaterad e-learningutbildning för förskolans personal i användningen av skolplattformens olika verktyg lanserades den 1 september.

SETT

Förvaltningen har tillsammans med representanter från stadsdelsförvaltningarna och Mediateket samordnat förskolans föreläsningar och deltagande i SETT-mässan 2019. En av dagarna hade fokus på användandet av digitala verktyg i förskolan. De pedagoger som arbetar med samordning av finsk förskola deltog både med en föreläsning och demonstrerade digitala verktyg i stadens monter.

Övriga aktiviteter inom digitalisering i förskolan

Utbildningsförvaltningen kommer att bistå i stadsdelsförvaltningarnas arbete med att övergripande följa upp förskolans utvecklingsarbete med digitalisering utifrån den målbild som tagits fram. Bland annat görs en riktad enkätundersökning till stadens förskolechefer och resultat från den webbaserade kvalitetsindikatorn i förskolan, förskoleundersökningen och medarbetarenkäten sammanställs. Sammanställningarna redovisas på möten med stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer för förskola. För att komplettera målbilden har en digital basnivå tagits fram i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Den webbaserade kvalitetsindikatorn har reviderats utifrån förändringarna i förskolans läroplan.

Det har genomförts föreläsningar för chefer och pedagogisk personal kallad Digital agenda vid två tillfällen och med närmare 150 deltagare. Innehållet har fokuserat på att inspirera och informera förskolorna kring digitaliseringen som sker i och med den nya skrivningen i läroplanen, digital kompetens och vad det innebär, skolplattformen och GSIT 2.0.

Utveckling och utvärdering av grund- och gymnasieskolors digitalisering

Utbildningsförvaltningens planerade kartläggning av fyra perspektiv på digitalisering - ledarskap, infrastruktur, kompetensutveckling och användning - är påbörjad. Förvaltningen använder för ändamålet självskattningsverktyget *LIKA Ledning* och *LIKA Lärare* från Sveriges kommuner och Landsting, SKL. Alla grundskolors lärare och skolledare genomför självskattningen mellan juni och augusti 2019. På gymnasieskolorna har självskattningen genomförts av rektorer i juni 2019. Motsvarande självskattningsaktivitet för lärare på gymnasieskolorna är planerad till höstterminen 2019.

Resultatet bidrar med underlag i planering och genomförande av den nyligen beviljade projektansökan från ESF-rådet avseende kompetensutveckling kring digitalisering, samt stöd i uppföljningen av skolornas verksamhetsplaner.

Skolplattformen

Stadsledningskontoret har det övergripande ansvaret för skolplattformen. Utbildningsförvaltningens förvaltningsorganisationen har huvudsakligen arbetat med stabiliserande arbete och restkrav från skolplattformprojektet, ett arbete som fortsätter under hösten och in i 2020.

Utbildningar riktade mot skollära samt fortsatt arbete inom ramen för Nära nätverk, ett etablerat nätverk kring praktisk digitalisering för grundskolor där IT-pedagoger och IT-ansvariga deltar, har genomförts.

Ett forum har startats med representanter från förvaltningen och Tieto, i syfte att arbeta mer förebyggande. Förebyggande arbete kommer att ske för gymnasiet under hösten för att undvika GDPR-incidenter i framtiden. I juni inledde Datainspektionen en tillsyn med anledning av incidenter knutna till Barn- och elevregistret som förvaltningen själv anmält. Tillsynen är inriktad på behörigheter och rutiner kring dessa. Svar till Datainspektionen är inlämnat.

Arbetet med att utveckla former för samverkan mellan stadsdelsförvaltningarnas förskoleorganisationer och utbildningsförvaltningen kommer att fortsätta under hösten.

Vid två tillfällen under kort tid har Stockholms stad fått uppgifter om att obehöriga kunnat komma åt personuppgifter i skolplattformen. Incidenterna har anmälts till Datainspektionen. Med anledning av det inträffade görs extra säkerhetstester av alla delar i skolplattformen.

Tillgänglighet i skolplattformen

Förvaltningen har inom ramen för statsbidraget för likvärdig skola anställt en specialpedagog med digitaliseringskompetens för att arbeta med tillgänglighetsfrågor i skolplattformen för elever, skolpersonal och vårdnadshavare med nedsatt funktionsförmåga avseende rörelse och orientering (syn, hörsel, kognition). Under hösten kommer en inledande kartläggning att göras för att identifiera utvecklingsbehov.

Gemensam it-service, GSIT 2.0

Tillgången till digitala enheter för stadens elever ska fortsätta att öka. Under 2019 har tidplanen för införandet av GSIT 2.0 förskjutits. Nuvarande tidplan innebär att hela utbildningsförvaltningen och samtliga stadens pedagogiska verksamheter ska gå över till GSIT 2.0 med leverantören Fujitsu för att helt lämna HCL-avtalet innan årsskiftet.

Under andra kvartalet 2019 påbörjades överföringarna till Fujitsu. Samtliga verksamheter har en lokal projektorganisation för att hantera överföringen. Utbildningsförvaltningens team med IT-controllern och processledare har stöttat verksamheternas chefer, rektorer och it-personal.

Etableringen av it-tjänster hos Fujitsu pågår och tjänsterna fortsätter att utvecklas under hösten. Under sommaren har staden och leverantörerna arbetat med att hantera tekniska utmaningar kopplat till främst kontohantering och åtkomst till verksamhetssystem. Flera skolor och användare har haft problem med åtkomst till vissa system och nyanställd personal

har fått vänta på sitt inloggningskonto. De tekniska utmaningarna har också medfört att skolans personal, främst de som arbetar med it och administration, har fått arbeta med alternativa arbetssätt till dess att problemen lösts.

Under hösten tar stadens förvaltningsorganisation för GSIT 2.0 successivt över ansvaret från GSIT-projektet för överförda verksamheter.

Kartläggning av programmering

Under 2017 genomfördes en kartläggning av användandet av programmering i undervisningen i stadens skolor. Kartläggningen visade att det fanns en tämligen stor variation i omfattningen av programmering mellan skolorna. Sedan juni 2018 ställer nya statliga styrdokument högre krav på programmering i läroplanerna och i olika ämnen, och förvaltningen har antagit en kompetensutvecklingsplan för digitalisering. I uppföljningssyfte kommer därför en ny kartläggning av programmering i stadens skolor att inledas under hösten 2019.

Förberedelser för digitala nationella prov

Under våren 2019 genomfördes de nationella skrivproven för årskurs 9 i svenska och engelska för första gången i digital form. Förvaltningen har då använt sig av provverktyget DigiExam som har fungerat väl. En arbetsgrupp på förvaltningen har fortsatt ett arbete för att kunna hantera och genomföra digitala prov i fler ämnen.

Datakommunikation i skollokaler

Under 2019 har arbetet med att upprätta en gemensam basnivå för datakommunikation i alla stadens skolor påbörjats. Detta görs eftersom datakommunikation är en viktig förutsättning för fortsatt utveckling av digitaliseringsarbetet. Nivån mellan olika verksamheter är varierande och därför genomförs en satsning för att alla stadens grund- och gymnasieskolor ska få samma basnivå för datakommunikation.

Kostnader för basnivån, som tidigare legat på skolorna, har i samband med satsningen lyfts bort från skolorna för att i stället finansieras centralt. Kostnader som avser extrabeställningar, exempelvis ytterligare nätverksuttag, kommer fortsatt att finansieras av skolorna.

Beslutsstöd skola och resultatrapportering

Förvaltningen har under det gångna året arbetat intensivt med att förbättra rutiner och systemstöd för att följa, systematisera och analysera skolornas resultat. Vårens resultatinsamling kunde därför genomföras med färre problem och förseningar än förra året, även om en del problem kvarstår. De kvarvarande svårigheterna beror bland annat på fel i överföring mellan olika system, men även på att grundskolans lärare har rapporterat betygsresultaten i ett för dem nytt system (skolplattformen) som i vissa delar inte har fungerat fullt ut. Under hösten kommer förvaltningen fortsätta att identifiera och åtgärda de tekniska problemen i skolplattformen. Därutöver har ett projekt initierats för att föreslå en plan för etablering av verksamhetsnära förvaltning av digitalt beslutsstöd.

Demoskola

I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2018 angavs att nämnden skulle utreda förutsättningarna för att utse en demoskola för digital utveckling. Under hösten 2018 ansökte förvaltningen om utvecklingsmedel av Stockholm smart stad för att genomföra ett projekt tillsammans med två grundskolor. Medlen beviljades dock inte och därmed saknas förutsättningar för att driva projektet vidare och det avslutades under våren 2019.

Kompetensförsörjningsplan utifrån nya krav på digitalisering i läroplanen

Utbildningsförvaltningen har beviljats projektmedel på 30 mnkr från Europeiska socialfonden. Projektet DigNet (Digitaliseringsnätverket) ska pågå i tre år och syftar till att stärka och utveckla digital kompetens bland lärare och skolledare för att öka kvaliteten i undervisning och ledning. Projektet ska stärka kollegial professionsutveckling och sprida kunskaper och erfarenheter genom att utgå från etablerade strukturer, processer och nätverk samt skapa nya där behov finns. Kompetensutvecklingsinsatser som görs inom projektet ska kopplas till de problem som är identifierade i det systematiska kvalitetsarbetet och pågående utvecklingsarbete, med fokus på undervisningsutveckling. Samtliga rektorer kommer att involveras i utbildningsinsatser och projektet kommer sedan att koncentreras till mellan 30 och 50 skolor, där i första hand lärare är målgruppen.

Övergripande

Central rättning av nationella prov

Arbetet med att utreda möjligheten till central rättning av nationella prov i stadens skolor i kommunal regi pågår. Utgångspunkten är att öka likvärdigheten i bedömningen av proven. Under våren har en kunskapsöversikt påbörjats som belyser de bakomliggande orsakerna till olikvärdighet i bedömningen av proven, samt vilka tänkbara metoder som finns för att komma åt dessa problem. Ett arbete har också påbörjats med att formulera förutsättningar och möjligheter avseende olika tänkbara varianter av centraliserad rättning. Nästa steg är att utarbeta konkreta förslag på hur staden kan uppnå en ökad likvärdighet i bedömningen på ett tids- och kostnadseffektivt sätt.

Handlingsplan för hur skolor kan möta särskilt begåvade elevers behov

En handlingsplan för att bemöta och lyfta särskilt begåvade elever är under utarbetande. Handlingsplanen kommer att redovisa och utgå från aktuell forskning inom området och omfattar elever i alla åldrar. Innehållet fokuserar på pedagogiska och organisatoriska åtgärder i skolan samt fortbildning för lärare, skolledare och personal inom elevhälsa.

Läromedelspolicy

Seminarier för lärare kring val och kvalitetssäkring av läromedel har genomförts under våren och en ny modifierad seminarieserie för 60 lärare genomförs under hösten kring val av digitala läromedel.

Skolskjuts

Förvaltningen handlägger beslut om skolskjuts för elever i skolor med annan huvudman. Förvaltningen har arbetat med att öka förståelsen hos skolor, leverantörer och vårdnadshavare för hur skolskjutsen ska fungera och har som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet varje termin möten med vårdnadshavare till elever som är beviljade skolskjuts.

Samtliga fristående skolor och kommunala skolor i andra kommuner som har elever med skolskjuts har bjudits in till förvaltningens informationsmöten och diskussionsforum tillsammans med representanter från respektive skolskjutsleverantör. Förbättringsåtgärder förs vidare genom dialog med serviceförvaltningen.

Utöver dessa möten registreras inkomna reklamationer månadsvis. Vid allvarigare eller upprepade reklamationer tas direktkontakt med den berörda leverantören. Utifrån de inkomna reklamationerna och informationen som lämnats av vårdnadshavare och skolor drar förvaltningen slutsatsen att skolskjutsen till stor del är välfungerande.

Arbete för nationella minoriteternas rättigheter

Stockholms stad ingår i förvaltningsområde för finska språket. Det övergripande ansvaret för det arbetet, som exempelvis samråd, ligger hos stadsledningskontoret. Under 2019 blev Stockholms stad förvaltningsområde även för samiska och meänkieli. Förvaltningen kommer i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna till en början bidra med att kartlägga och inventera behovet av förskola på dessa språk. En möjlighet för föräldrar att markera intresse för förskola på samiska och meänkieli ska läggas till i ansökan om förskoleplats på samma sätt som för finskan. Arbetet kommer att följas upp i verksamhetsberättelsen.

Utbildningsförvaltningen erbjuder kompetensutveckling för pedagoger som arbetar i förskolor med verksamhet på finska i ett samarbete med två finstalande pedagoger från Östermalms stadsdelsförvaltning och Kungsholmen.

Det har genomförts tre nätverksträffar för finstalande pedagoger under våren 2019. Under nätverksträffarna har digitala verktyg i förskolan och finska barnböcker och finsk kultur diskuterats. Syftet är bland annat att visa att barn kan utveckla det finska språket med hjälp av digitala verktyg. Arbetet med kompetensutveckling och nätverksträffar kommer att fortsätta under hösten med utgångspunkt i de deltagande pedagogernas önskemål.

Under våren deltog förvaltningen på ett samråd som var gemensamt för samtliga minoriteter och efter det samrådet har en handlingsplan för det fortsatta arbetet tagits fram. I handlingsplanen finns förslag till utbildningsinsatser och kulturförvaltningen blir en samverkanspart.

Pilotprojektet med ambassadörer för mänskliga rättigheter/nationella minoriteter har utvidgats till fler skolor. Idag omfattas ett grundskoleområde. Under hösten kommer ambassadörsnätverket att slås ihop med alumninätverket av skolpersonal som genomgått

utbildningen ”Normkritik för pedagoger” för erfarenhetsutbyte runt värdegrunds- och MR-frågor.

Under sommaren har förvaltningen tillsammans med stadsledningskontoret tagit emot en romsk ungdomsambassadör via romska ungdomsförbundet. Ambassadören deltog i aktiviteter på central förvaltning och ”skuggade” förvaltningens projektledare för romsk inkludering på skolbesök och vid möten med Södertörns högskola. Samverkan kommer att utvärderas under hösten.

I samband med att Stockholm också blivit samisk och tornedalsk förvaltningskommun har förvaltningen utarbetat en handlingsplan för det fortsatta arbetet med att öka kunskaperna om nationella minoriteter och nationella minoriteters rättigheter. I handlingsplanen ingår flera kommunikationssatsningar, bland annat översyn av skolornas webbsidor och uppdatering av stöd och information till skolpersonal på ”Pedagog Stockholm”. I handlingsplanen ingår även en utökning av mångspråks- och cirkulationsbiblioteket så att fler medier på de nationella minoritetsspråken finns tillgängliga på skolbiblioteken. Samtliga skolor i Stockholms stad uppmanas till att på olika sätt verka för ett ökat deltagande i modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken. I det arbetet kommer också projektledaren med särskilt uppdrag att stärka romsk inkludering att medverka som stöd till skolorna.

Nämndmål:

1.3.2 Alla elever har en trygg och god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med vårdnadshavare samt socialtjänst, polis och andra relevanta aktörer.

Skol/elevundersökningen – grundskolan årskurs 2, 5 och 8

Sammanfattande resultat och analys från elevundersökningen

Den årliga skol/elevundersökningen inom grundskolan genomfördes under våren 2019 som en totalundersökning i årskurserna 2, 5 och 8 och den besvaras även av vårdnadshavare till elever i förskoleklass och årskurs 2.

Utifrån elevundersökning går det att utläsa vissa mönster. Ett mönster är att elever i årskurs 8 i lägre utsträckning instämmer i påståendena jämfört med de yngre eleverna. Förvaltningen kan även se lägre och sjunkande resultat för flickor i årskurs 8 jämfört med pojkar.

Ett annat mönster är att påståenden om studiero och stämning har lägre resultat jämfört med frågor om trygghet och trivsel. Elever i årskurs 8 svarade i lägre utsträckning jämfört med yngre elever att vuxna agerar vid kränkningar eller att vuxna säger till elever som stör. Samtidigt svarade en högre andel av de yngre eleverna att de blivit illa behandlade jämfört med de äldre.

Resultaten visar att en ungefär lika stor andel elever instämmer i påståendena om trygghet, trivsel och studiero jämfört med 2018. Högst resultat får påståendena ”Jag trivs i skolan” och ”Jag känner mig trygg i skolan”. En betydligt lägre andel elever instämmer i ”Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna” och ”Vi har en bra stämning på skolan”. Det mönstret finns för elever i samtliga årskurser.

Endast 44 procent av eleverna i årskurs 8 instämmer i att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna - ett resultat som påkallar djupare analys och åtgärd. Elever som inte instämmer i påståendet ”Jag kan arbeta i lugn och ro” uppger att den vanligaste orsaken till detta är att de störs av andra elever i sin klass. Elever i årskurs 8 svarade i högre utsträckning (42 procent) att deras lärare inte säger till de som stör jämfört med elever i årskurs 2 (10 procent).

Något som sticker ut är att många elever i samtliga årskurser av de som inte instämmer i påstående om lugn och ro, ungefär en tredjedel, uppger att de har svårt att koncentrera sig även när det är lugnt i klassrummet.

Dessa mönster visar var det är mest angeläget att sätta in åtgärder men ger inte svar om orsaker. Elevundersökningen visar att elever av olika kön och i olika årskurser har skilda upplevelser av trygghet, studiero och utsatthet för kränkningar. De åtgärder som sätts in bör därför vara anpassade för dessa skillnader. För att kunna sätta in träffsäkra åtgärder krävs ytterligare underlag på skolnivå som kan visa på vad som är orsaken till elevernas upplevelser av trygghet och studiero. I de underlagen behövs även en analys av om de åtgärder som skolorna arbetade med sedan förra elevundersökningen haft önskad effekt. Skolorna använder i stor utsträckning egna uppföljningsverktyg med regelbundenhet. Det är i dessa uppföljningar som den enskilda skolans utmaningar blir synliga och adekvata skol- och könsspecifika åtgärder kan vidtas, vilka blir mer verkningsfulla än mer övergripande strukturella förändringar från central förvaltning.

För att få en fördjupning av resultaten kring studiero och för att komma fram till förbättringsåtgärder, har en utvärdering genomförts i 23 grundskolor i ett grundskoleområde. Utvärderingen som genomförts genom verksamhetsbesök, intervjuer och dokumentstudier visar överlag på bättre resultat av studiero än vad som framgår i stadens elevundersökning. Här visar resultaten att arbetet med att skapa och bibehålla studiero överlag håller en hög kvalitet. Av resultaten framgår att lärarnas ledarskap och strukturen på undervisningen är en större och mer avgörande faktor än den aktuella elevgruppen. Det framkommer av utvärderingen att lärarna i sitt ledarskap oftast skapar ett klimat i klassrummet där eleverna bemöts med respekt och där läraren ingriper om beteenden är respektlösa eller nedsättande mellan elever. Vid intervjuer med både lärare och elever framgår att ordningen och studieron i klasserna och på skolan påverkas vid många lärarbyten och vikarier. Elever framför att goda relationer mellan läraren och eleverna påverkar lärandet och studieron positivt. Resultaten från denna rapport tas med som ett underlag för förvaltningens fortsatta arbete.

Utifrån det ovan sagda ges en inte helt entydig bild av studieron i stadens grundskolor men den nämnda kvalitativa rapporten ger värdefull information om vad som kan påverka upplevelsen av studiero och därmed inriktningen för kommande insatser. De nyligen antagna riktlinjerna för trygghet och studiero förtydligar de befogenheter och åtgärder som skolans styrdokument föreskriver samt det stöd som central förvaltning kan bistå skolorna med i dessa frågor. Kompletterande stödmaterial till stadens skolor ska tas fram under september 2019.

En annan möjlig faktor att beakta är att den fysiska miljön kan ha betydelse för elevernas upplevelse av studiero. De fysiska förutsättningarna är något att reflektera över vid analys och utformande av åtgärder för att skapa studiero.

Övergripande index

Skol/elevundersökningen har tre övergripande index på skalan 0 - 100 som sammanfattar grupper av frågor: Kunskap, Trygghet och Trivsel samt Inflytande. Förändringarna sedan föregående års undersökning sett till dessa index är mycket små för årskurs 2 och 5: inget index förändras med mer än en indexenhet i endera riktningen. För årskurs 8 ses dock en

minskning för alla tre index med mellan 3 och 4 indexenheter. Utvecklingen 2018 - 2019 sammanfattas nedan.¹⁰

Tabell 28: Förändringar i övergripande index 2018 - 2019

Förändring, indexenheter	Åk 2	Åk 5	Åk 8
Kunskap	- 1	- 1	- 4
Trygghet och trivsel	- 1	+1	- 3
Inflytande	- 1	- 1	- 4

Enskilda frågor

Det är ingen enskild fråga som ligger bakom de sjunkande resultaten för årskurs 8, utan samtliga enskilda påståenden som ingår i indexen uppvisar en likartad minskning i andelen positiva svar (4 - 5 på den 5-gradiga skalan). Störst nedgång uppvisar påståendet ”Lärarna lyssnar på mig och tar hänsyn till vad jag tycker”, som minskat från 55 procent instämmande 2018 till 49 procent 2019.

Andelen 5:or ligger i stort sett konstant sedan föregående år. Nedgången drivs istället av att andelen 4:or minskat samtidigt som andelen 3:or och 2:or ökat något. Svaren indikerar alltså en något större polarisering i svaren än tidigare år, där andelen mycket nöjda är oförändrad medan andelen missnöjda ökar något.

I årskurs 2 och 5 ligger resultaten mycket stabilt jämfört med förra året, inte bara vad gäller de övergripande indexen utan även sett till enkätens enskilda frågor.

Tabellen nedan redovisar vilken fråga som har högst respektive lägst andel instämmande elever, per frågeområde.

¹⁰ Mellan 2017 och 2018 sjönk alla index med i storleksordningen 3-10 punkter, sannolikt till stor del på grund av metodeffekter då staden bytte leverantör av undersökningen. Det gör det svårt att göra meningsfulla jämförelser längre bak i tiden än ett år.

Tabell 29: Frågor med högst och lägst andel instämmande elever

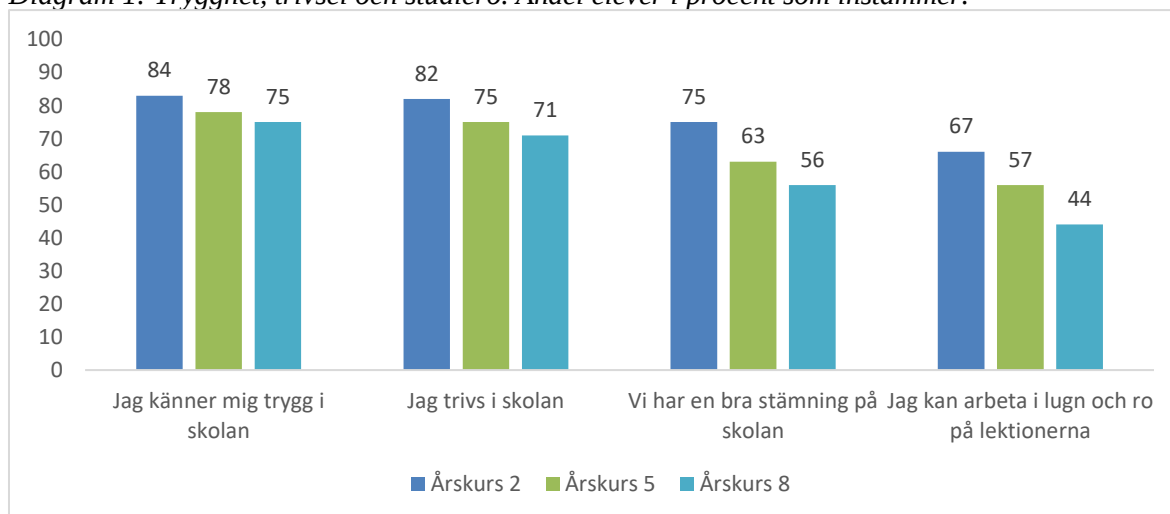
		Åk 2	Åk 5	Åk 8
Kunskap	Högst	Mina lärare är bra på att undervisa (91)	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen/kunskapskraven i alla ämnen (84)	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen/kunskapskraven i alla ämnen (71)
	Lägst	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (79)	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (58)	Mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig (25)
Trygghet och trivsel	Högst	Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev (88)	Jag känner mig trygg i skolan (78)	Jag känner mig trygg i skolan (75)
	Lägst	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (67)	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (57)	Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (44)
Inflytande	Högst	På utvecklingssamtalet går det bra att prata om hur jag utvecklas och lär mig (90)	På utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra (90)	Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår (77)/På utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra (77)
	Lägst	Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår (86)	Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (73)	Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (47)

Av tabellen framgår det tydligt att resultaten sjunker i de högre årskurserna, framförallt årskurs 8. Mönstret avseende vilka frågor som får högst respektive lägst andel instämmande är relativt likartat mellan årskurserna. Årskurs 2 har dock ett formulär med färre antal frågor så resultaten är inte helt jämförbara mellan årskurserna.

Trygghet, trivsel och studiero i grundskolan och grundsärskolan

I diagrammet nedan redovisas resultatet från fyra påståenden som mäter trygghet, trivsel och studiero. I samtliga påståenden instämmer de yngre eleverna i högre utsträckning än de äldre. Skillnaden mellan yngre och äldre elevers svar är större i de påståenden som handlar om stämning och studiero jämfört med de som handlar om trygghet och trivsel.

Diagram 1: Trygghet, trivsel och studiero. Andel elever i procent som instämmer.

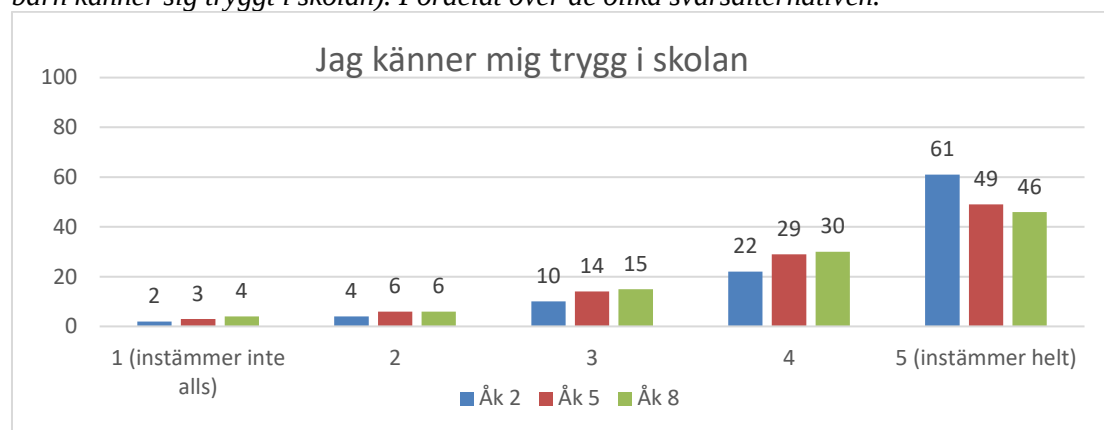
För att studera upplevelsen av trygghet och studiero lite närmare är det intressant att göra jämförelser över tid och att granska hur eleverna har svarat på den femgradiga skalan, där alltså endast skalsteg 4 och 5 räknas som positiva. Fördelningen av svar på skalsteg 1-3 ger en kompletterande bild till resultaten över andelen som faktiskt är missnöjda, skalsteg 1-2, eller andelen som väljer mittenalternativet, skalsteg 3, ett mer ”neutralt” resultat.

Trygghet

Tabell 30. Elevernas inställning till påståendet Jag känner mig trygg i skolan (Vårdnadshavare: Mitt barn känner sig tryggt i skolan) Jämförelse över tid 2012 - 2019. Andel positiva svar.

Jag känner mig trygg i skolan (andel positiva svar)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
åk 2	90	90	89	89	88	87	84	84
åk 5	88	88	86	85	86	84	78	78
åk 8	83	87	82	82	82	84	78	75
Vårdnadshavare med barn i F-klass	85	85	83	84	85	86	X	84

Diagram 2: Elevernas inställning till påståendet Jag känner mig trygg i skolan (Vårdnadshavare: Mitt barn känner sig tryggt i skolan). Fördelat över de olika svarsalternativen.

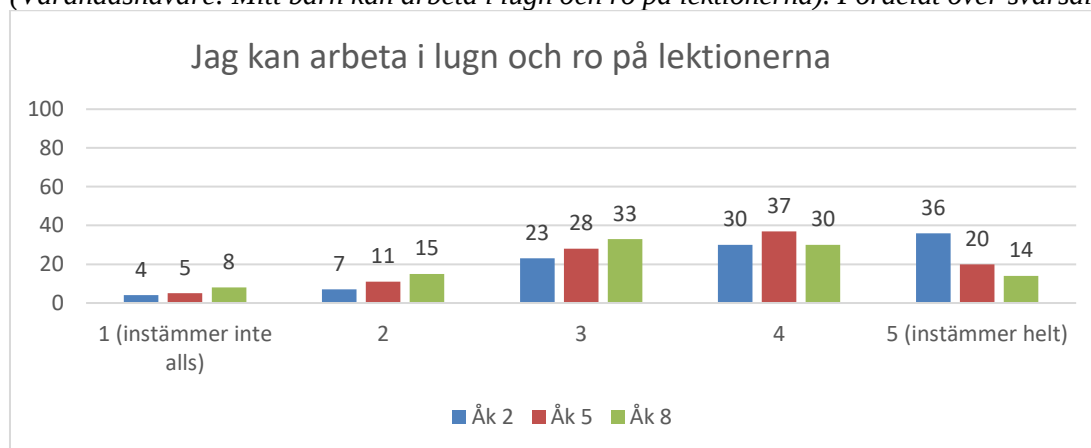
Sett över tid enligt tabell 30 ovan visar resultaten gällande trygghet, genom påståendet *Jag känner mig trygg i skolan*, att andelen positiva har minskat något de senaste två åren i årskurserna 2, 5 och 8. I jämförelse med föregående år är det små förändringar och endast lägre resultat i årskurs 8. Studerar man hur eleverna har svarat på de olika skalstegen märks en tydlig övervikt på skalstegen 3-5. I jämförelse mellan årskurserna är det framför allt en större skillnad när det gäller skalsteg nummer 5, ”instämmer helt”.

Lugn och ro

Tabell 31. Elevernas inställning till påståendet Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. (Vårdnadshavare: Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna). Jämförelse över tid 2012 - 2019. Andel positiva svar.

Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna, enligt eleverna (andel positiva svar)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
åk 2	64	65	62	66	74	72	66	67
åk 5	63	63	57	59	64	65	54	57
åk 8	45	52	46	48	53	55	46	44
Vårdnadshavare med barn i F-klass	70	64	62	65	65	70	X	66

Diagram 3: Elevernas inställning till påståendet Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna. (Vårdnadshavare: Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna). Fördelat över svarsalternativen.

Vid jämförelse av resultaten över tid gällande lugn och ro, genom påståendet: *Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna*, framgår det av tabell 31 ovan att andelen positiva har varierat relativt mycket över tid. I jämförelse med föregående år är resultatet ungefär motsvarande i årskurs 2, har ökat i årskurs 5 och minskat i årskurs 8. När det gäller andelen som svarat alternativ 3-5 på stegskalan kan sägas att även om målet är att ha samtliga elever på denna del av skalan är det inte ett alarmerande resultat. Det låga resultatet i årskurs 8 kan nyanseras något genom de olika svarsalternativen där andelen som ”instämmer helt” är relativt få medan andelen som svarat enligt skalsteg 3-4 utgör majoriteten med 63 procent.

Elever som inte instämmer i påståendet ”Jag kan arbeta i lugn och ro” uppger att den vanligaste orsaken till detta är att de störs av andra elever i sin klass. Elever i årskurs 8 svarade i högre utsträckning (42 procent) att deras lärare inte säger till dem som stör jämfört med elever i årskurs 2 (10 procent).

Noterbart är att många elever i samtliga årskurser av de som inte instämmer i påstående om lugn och ro uppger att de har svårt att koncentrera sig även när det är lugnt i klassrummet (mellan 30 och 35 procent i de olika årskurserna).

Kränkningar och trakasserier

Ett negativt resultat i årets undersökning är att andelen elever i årskurs 2 som svarar ”nej” på frågan om man blivit illa behandlad (kränkt/trakasserad) på sin skola minskat från 62 procent år 2017 och 2018 till 56 procent år 2019, medan andelen som svarar ”ja” har ökat från 27 procent till 29 procent¹¹. Andelen ”vet inte/vill inte svara” har ökat från 11 procent till 15 procent. Sannolikt består även denna senare kategori delvis av elever som egentligen skulle vilja svara ja men av olika skäl avstår.

Även andelen av de som svarar att de behandlats illa som uppger att trakasserier sker *ofta* (fler gånger i veckan) har ökat, från 20 procent år 2018 till 24 procent 2019. Det betyder att cirka 1 av 14 elever i årskurs 2 i årets undersökning svarar att man blir *illt behandlad i skolan flera gånger i veckan*, jämfört med drygt 1 av 18 elever i förra årets undersökning.

Det är i första hand från andra elever i den egna klassen som de utsatta eleverna i årskurs 2 upplever kränkningar och trakasserier (65 procent). I andra hand handlar det om andra elever på skolan (51 procent). 2 procent upplever att man blivit illa behandlad av sin lärare, och 4 procent av annan vuxen på skolan. Andelen elever i årskurs 5 som upplever att man blivit illa behandlad i skolan är 23 procent, en ökning med 1 procentenhet från förra året. I årskurs 8 ses dock en glädjande minskning från 20 procent 2018 till 18 procent i år. I årskurs 8 ses även ett mönster de senaste tre åren där andelen som säger att elever i egna klassen ligger bakom kränkningarna har minskat, medan andelen som säger att det handlar om andra elever på skolan ökat i ungefär motsvarande grad.

Jämförelse mellan pojkar och flickor

Det finns vissa skillnader i hur hög utsträckning pojkar och flickor stämmer in i påståendena om trygghet, trivsel och studiero. Störst skillnad mellan pojkars och flickors svar finns bland eleverna i årskurs 8 och minst skillnad finns bland eleverna i årskurs 2.

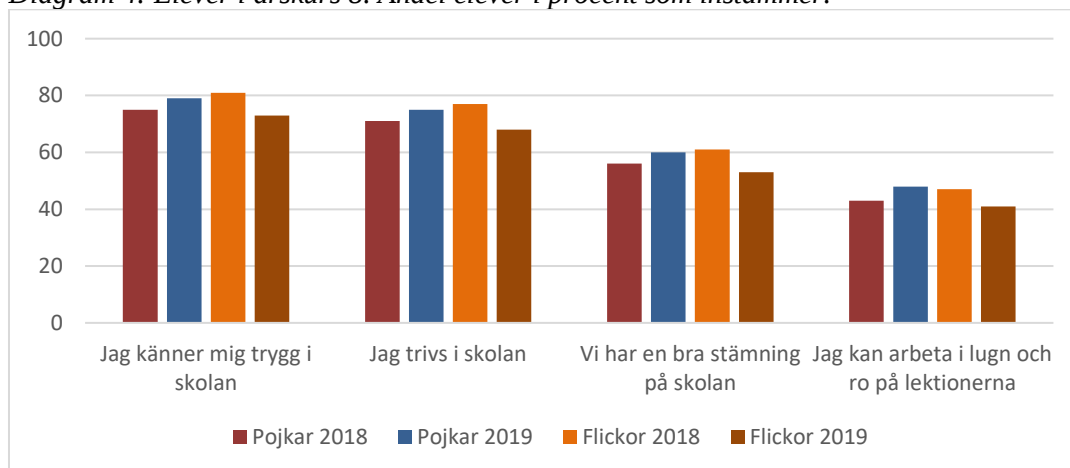
2019 svarade pojkarna i årskurs 8 i högre utsträckning än flickorna att de instämmer i samtliga påståenden om trygghet, trivsel och studiero. Resultatet från 2018 var det motsatta, då instämde flickorna i högre utsträckning än pojkarna i samtliga påståenden.

I elevundersökningen 2019 har andelen flickor i årskurs 8 som instämmer i påståendena om trygghet, trivsel och studiero minskat med mellan sex och nio procentenheter samtidigt som motsvarande andel bland pojkarna i samma årskurs har ökat med mellan fyra och fem procentenheter. Flickor i årskurs 8 är också mindre nöjda än pojkarna med lärarnas undervisning (46 procent jämfört med 54 procent bland pojkarna) samt möjligheten att få

¹¹ Frågan i sin helhet lyder: ”Upplever du att du har blivit illa behandlad (kränkt/trakasserad) på din skola? Med det menas att du har blivit kallad elaka saker, retad, utfrysad, hotad, knuffad, slagen eller illa behandlad på annat sätt. (Tänk på hela höstterminen fram till nu)”.

hjälp från läraren vid behov (56 procent jämfört med 62 procent bland pojkarna). De upplever även i lägre grad än pojkarna att de vet vad de behöver kunna för att nå kunskapskraven i alla olika ämnen (40 procent jämfört med 46 procent bland pojkarna).

Diagram 4: Elever i årskurs 8. Andel elever i procent som instämmer.

I årskurs 2 svarade pojkar och flickor i lika hög utsträckning att de är trygga i skolan och att de trivs. Flickorna svarade i högre utsträckning än pojkarna att skolan har bra stämning och att de kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.

I årskurs 5 är skillnaderna mellan könen mycket små överlag, men 2019 svarade pojkarna i årskurs 5 i högre utsträckning än flickorna att de känner sig trygga i skolan och att de trivs. Jämfört med 2018 har andelen pojkar som instämmer i dessa påståenden ökat med sex procentenheter samtidigt som resultatet för flickorna har minskat med mellan fyra och sju procentenheter.

Skol-/elevundersökningen – grundsärskolan

Den årliga skol-/elevundersökningen för grundsärskolan genomfördes för elever i årskurs 7-9 där skolorna själva har avgjort i vilken utsträckning eleverna har kunnat besvara enkäten. För årskurs 1-6 har vårdnadshavare besvarat enkäten. Förra året besvarade vårdnadshavare med barn i årskurs 1-3 enkäten och elever besvarade enkäten i årskurs 4-9. År 2017 besvarade samtliga årskurser i grundsärskolan enkäten i skolan. Med anledning av detta är resultaten inte helt jämförbara mellan åren och därför görs ingen sådan redovisning här.

Av eleverna uppger 82 procent att de är nöjda med sin skola, 78 procent upplever att de trivs i skolan och 78 procent kan rekommendera sin skola till en kompis. Vidare upplever 86 procent att de får hjälp av sina lärare när de behöver det. För att jämföra med grundskolans resultat är resultaten för årskurs 8 mest jämförbara och samtliga nämnda resultat för grundsärskolan är avsevärt högre än i grundskolan.

Av vårdnadshavarna till elever i grundsärskolan i årskurs 1-6 uppger 78 procent att de är nöjda med sitt barns skola, 84 procent upplever att deras barn trivs i skolan och 79 procent kan rekommendera sitt barns skola. Av vårdnadshavarna anger 82 procent att deras barn får hjälp av sina lärare när de behöver det. För att jämföra med grundskolans resultat är resultaten för vårdnadshavare i årskurs 2 och elevernas nöjdhet i årskurs 5 mest jämförbara. Resultaten skiljer sig inte så mycket åt mellan skolformerna för de vårdnadshavare som har svarat på dessa frågor medan vårdnadshavare med barn i grundsärskolan är mer nöjda än eleverna i årskurs 5 i grundskolan.

Förvaltningen har följt upp grundsärskolans resultat på motsvarande sätt som för grundskolan. I tabellen nedan redovisas elevernas uppfattningar om trygghet, lugn och ro samt inflytande. Vid jämförelse med resultaten för grundskolan i årskurs 8 uppger en större andel elever i grundsärskolan att de är nöjda. Elevresultaten för frågorna visar att pojkarna i grundsärskolan upplever sig mer nöjda än flickorna. Av de elever som upplever att de inte kan arbeta i lugn och ro på lektionerna anger cirka 80 procent att de störs av andra elever i sin klass.

Tabell 32: Elever i grundsärskolan, årskurs 7-9. Andel elever i procent som instämmer.

	Alla elever	Pojkar	Flickor
Jag känner mig trygg i skolan	77	80	73
Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	75	80	69
Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/ kunskapskraven i alla olika ämnen	61	65	56

I tabell 33 nedan redovisas vårdnadshavares uppfattningar kring trygghet, lugn och ro samt inflytande gällande deras barn i årskurs 1-6 i grundsärskolan. Vid jämförelse med resultaten för grundskolans vårdnadshavare med barn i årskurs 2 anger vårdnadshavare med barn i grundsärskolan att de är mer nöjda och likaså upplever sig vårdnadshavarna med barn i grundsärskolan mer nöjda än elever i årskurs 5 i grundskolan. När det gäller andelen som är nöjda med det inflytande deras barn har över fritidshemmets aktiviteter är vårdnadshavare i grundskolan, med barn i årskurs 2, något mer nöjda än vårdnadshavare till barn i grundsärskolan. Av vårdnadshavarna med barn i grundsärskolan anger något fler som har pojkar att deras barn känner sig trygga i skolan i jämförelse med de som har flickor. Däremot upplever vårdnadshavare i mindre utsträckning att deras pojkar kan arbeta i lugn och ro på lektionerna i jämförelse med vårdnadshavare som har flickor.

Tabell 33: Vårdnadshavare till barn i årskurs 1-6 i grundsärskolan. Andel vårdnadshavare i procent som instämmer.

	Vårdnadshavare	Vårdnadshavare till pojkar	Vårdnadshavare till flickor
Mitt barn känner sig tryggt i skolan	85	86	83
Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	68	66	72
Jag vet vad mitt barn behöver kunna för att nå målen/ kunskapskraven i de olika ämnena	Frågan ställs inte		
Jag är nöjd med det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	67	68	67

Sammanfattningsvis kan sägas att elever och vårdnadshavare i grundsärskolan överlag är positivt inställda till påståenden när det gäller trivsel och trygghet. Precis som i grundskolan är resultaten lägre när det gäller att kunna arbeta i lugn och ro och inflytande. Dock uppvisar resultaten för grundsärskolan i nästan samtliga fall högre resultat än i grundskolan, även om siffrorna inte är helt jämförbara.

Förvaltningens åtgärder

Förvaltningens arbete på övergripande nivå har handlat om att stötta och ge förutsättningar för skolorna i arbetet kring trygghet och studiero. Här kan nämnas framtagande av stöddokument, utvecklad systematik i arbetet med uppföljning och stöd kring arbetet med kränkande behandling samt kompetensutvecklingsinsatser när det gäller normkritik och våldspreventivt arbete. Detta beskrivs närmare nedan. En stor vikt läggs även vid uppföljningar och dialog om skolornas resultat och arbete inom detta område, inte minst vid de årliga resultatdialogerna.

Stöddokument

I enlighet med nämndens verksamhetsplan har ett förväntansdokument samt riktlinjer för trygghet och studiero tagits fram, och båda antogs av nämnden i juni 2019. Förväntansdokumentet belyser dels vad vårdnadshavare och elever kan förvänta sig av skolan, dels vad skolan förväntar sig av vårdnadshavare och elever. Det ska fungera som en gemensam bas och inledning för de mer specifika förväntningar som formuleras på respektive skola i samverkan med elever och vårdnadshavare. Skolornas ska i sina egna formuleringar utgå från sina förutsättningar och från den kontext de befinner sig i. De skolspecifika förväntningarna ska vara begränsade till antalet, och ska inte förväxlas med de ordningsregler som finns på varje skola.

Riktlinjerna för trygghet och studiero förtydligar de befogenheter och åtgärder som skolans styrdokument föreskriver samt det stöd som central förvaltning kan bistå skolorna med i dessa frågor. Kompletterande stödmaterial till stadens skolor ska tas fram av förvaltningen under september 2019. Framtagandet av stödmaterialet utgör en revidering av ett befintligt stödmaterial som utarbetades 2012 och revideringen har skett i samverkan mellan olika avdelningar inom förvaltningen. Riktlinjerna gäller för och ska tillämpas inom samtliga kommunala skolors verksamhetsformer i Stockholms stad.

Kränkande behandling

De kommunala grundskolorna har under första halvåret 2019 skickat in totalt 4 482 anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen. Förvaltningen arbetar med ett systemstöd för att underlätta hanteringen. Årets antal kan jämföras med samma tid 2018, då det kom in 2 459 anmälningar. Tendensen sedan implementeringen av den nya rutinen våren 2017 är att antalet anmälningar stigit kontinuerligt. Andelen anmälningar som förvaltningen följer upp (upprepade kränkningar, kränkningar från personal och kränkningar av sexuell karaktär) har stadigt legat på cirka 20 procent. Antalet anmälningar som gäller kränkningar av sexuell karaktär uppgick till 176 under våren. Det innebär att anmälningar gällande kränkningar av

sexuell karaktär berör cirka 0,2 promille av eleverna eller i genomsnitt 1,25 händelse per skola, sett till antalet kränkningar i förhållande till antalet skolor.

Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet har under våren kontinuerlig återkoppling och uppföljning av anmälningar och utredning av kränkande behandling genomförts. Vidare har förvaltningen granskat grundskolornas planer mot kränkande behandling och har gett såväl generell som individuell återkoppling. Under hösten 2019 är två informationstillfällen om kränkande behandling planerade för personal vid de kommunala grundskolorna.

Våldspreventivt arbete

Totalt har 14 grundskolor under vårterminen arbetat med våldspreventionsprogrammen Mentor i våldsprevention, MVP, och Agera tillsammans. Ytterligare sju skolor har förberett för att kunna börja arbeta med våldsprevention inför läsåret 2019/2020. Fyra skolor har valt att göra före- och eftermätningar för att se vilken påverkan MVP har på eleverna. Det resultat som har störst signifikans är att eleverna efter deltagande i lektionsprogrammet observerar vissa handlingar oftare än innan. Resultatet innebär troligtvis inte att saker "händer" oftare, utan kan tolkas att eleverna genom MVP blivit mer observanta kring olika former av våld och kränkningar. En skola har också pilottestat och utvärderat ett ledarskapsprogram där elever i årskurs 9 har lett lektioner i MVP med elever i årskurs 6. Sex skolor i staden har i samverkan med organisationen MÄN deltagit i utvecklingsarbetet med att ta fram sex nya lektioner kring hedersrelaterat våld och förtryck, rasism och pornografins påverkan.

I samband med tertiärrapport 1 2019 beslutade utbildningsnämnden om en ny handlingsplan som beskriver hur det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism ska bedrivas. Under våren genomförde utbildningsförvaltningen i samverkan med socialförvaltningen fyra utbildningstillfällen riktade till grund- och gymnasieskolor om anmälningsplikten, barnrättsperspektivet och våldsbejakande extremism.

Förvaltningen tar i samverkan med socialförvaltningen fram en handlingsplan i arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Kompetenshöjande utbildningsinsats riktad till stadens skolkuratorer om våld i ungas relationer har genomförts under våren. I anslutning till och efter sommarlovet genomfördes kampanjen "Agera vid misstanke om tvångsäktenskap eller hedersrelaterat förtryck". Kampanjens syfte var att uppmärksamma skolpersonal om barn- och tvångsgiftermål samt könsstämpning och hur de ska agera vid misstanke eller oro för elev. En ny rutin har tagits fram vid rapportering av frånvaro när skolor misstänker att frånvaron är kopplad till hedersrelaterat våld och förtryck. Under höstterminen erbjuds fördjupade utbildningar i hedersrelaterat våld och könsstämpning riktad till chefer på förvaltningen, rektorer, biträdande rektorer och elevhälsans personal. Origo resurscentrum erbjuder all personal kompetensutvecklingsinsatser i det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid flera tillfällen under året.

Gymnasieskolans brukarundersökning

Brukarundersökning för nationella program

Brukarundersökningen omfattar elever på årskurs 2, nationella program. Enkäten besvaras i skolan. Elever som går introduktionsprogram omfattas sedan föregående år inte i det totala resultatet utan erhåller egna redovisningar. Elever inom språkin introduktion har sedan i fjol en egen enkät med egen resultatredovisning. Positiva erfarenheterna av denna brukarundersökning har medfört att förvaltningen arbetar för möjligheterna att införa anpassade brukarundersökningar även för introduktionsprogrammen individuellt alternativt samt yrkesintroduktion. Elever inom programinriktat val som är integrerade på nationella program redovisas på dessa program. Redovisningarna och analyserna nedan gäller svaren från *alla* elever, oavsett hemkommun, i stadens skolor.

Tabell 34: Resultatutveckling – förändring jämfört med föregående år totalt

Positiv riktning	Oförändrad riktning	Negativ riktning
4	6	12

Årets brukarenkät innebär totalt sett ett försämrat resultat jämfört med föregående år. För en majoritet av ställda påståenden försköts svaren i negativ riktning. Främst skedde det inom frågeområden som berör undervisningen och elevernas möjligheter till delaktighet och inflytande. Exempel på påståenden med negativ svarsutveckling är frågor som berör formativ bedömning såsom *lärarna har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen*, *mina lärare informerar mig under kursens gång hur jag ligger till* och *mina lärare hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mina studieresultat*. Frågor som berör att rekommendera sin skola och utbildning förbättrades något jämfört med föregående år.

Tolkningen av resultat från brukarenkäten är komplex. Brukarundersökningens främsta syfte är att stödja lokalt utvecklingsarbete och resultaten kommer att följas upp i kommande resultatdialoger.

85 procent av eleverna har uppgett att de inte har blivit illa behandlade (kränkta/trakasserade). 9 procent uppgav att de har upplevt kränkningar på sin skola, en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Av dessa har 55 procent angett att det har skett någon enstaka gång per termin. 6 procent har inte besvarat påståendet.

Fyra av fem indikatorer kopplade till brukarenkäten utvecklades negativt mellan 2018 och 2019, där frågan om upplevd trygghet var oförändrad. Totalt sett uppnåddes inga årsmål.

Tabell 35: Andel positiva svar, totalt

Påståenden - Andelen positiva svar (%)	2017	2018	2019	Årsmål
<i>Trygghet och arbetsro</i>				
Jag känner mig trygg på min skola	88	86	86	95
Det är arbetsro på mina lektioner	58	53	52	62
<i>Undervisning och lärande</i>				
Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	61	54	51	70
Mina lärare informerar mig under kursens gång om hur jag ligger till	55	47	43	60
<i>Inflytande</i>				
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	41	34	29	50
<i>Rekommendationer</i>				
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	76	71	72	--
Jag kan rekommendera min skola till andra elever	66	63	64	--

Vid en djupare genomgång av respektive svarsandelar på den femgradiga skalan uppvisas ett större avståndstagande i elevernas svar jämfört med 2018. Svartalternativ 1 och 2 som uttrycker ett mer negativt förhållningssätt ökade jämfört med föregående undersökning.

Tabell 36: Könsskillnader i resultat

Påståenden - Andelen positiva svar	Pojkar	Flickor
<i>Trygghet och arbetsro</i>		
Jag känner mig trygg på min skola	89	85
Det är arbetsro på mina lektioner	51	52
<i>Undervisning och lärande</i>		
Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	56	49
Mina lärare informerar mig under kursens gång om hur jag ligger till	49	40
<i>Inflytande</i>		
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna.	32	27
<i>Rekommendationer</i>		
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	71	74
Jag kan rekommendera min skola till andra elever	65	66

I flera av brukarundersökningens påståenden är pojkar mer positiva än flickor. I påståenden som berör formativ bedömning och elevinflytande är det relativt stora skillnader i genus. För frågan om trygghet syns en mindre differens i resultatet. Det finns inga könsmissiga strukturer som orsakar det försämrade resultatet på frågorna ovan. Svarstendensen är likartad för både pojkar och flickor, snarare uppvisas en minskad differens i delar av enkätsvaren.

Tabell 37: Skolornas utveckling mellan år 2018 och 2019:

Förbättrat	Oförändrat	Försämrat	Inte jämförbara
4	2	14	3

Fjorton skolor uppvisar ett försämrat resultat i varierande grad. Några av skolorna går inte att jämföra med 2018 då de inte ingick i undersökning eller saknade inlämnade svar. Fyra uppvisar ett förbättrat resultat.

När resultaten från brukarenkäten analyseras är det angeläget att belysa de stora skillnader som återfinns i resultaten både inom en skola och mellan skolor. Många skolenheter har elever från flera olika program. Detta ger stora utmaningar pedagogiskt och komplexiteten bidrar till stora skillnader i brukarenkätens resultat inom samma skola och skolenhet. Även förändringar i programsammansättningen samt genus kan lokalt på en gymnasieskola bidra till ett sämre resultat.

Tabellen nedan illustrerar resultatskillnader på klassnivå inom samma program och på samma skola. Det finns en risk med att redovisa resultat på klassnivå då många lokala aspekter kan påverka resultatet. Inom en klass kan det vid tiden för enkätbesvarandet vara en enstaka händelse som påverkar elevernas svar, någon konflikt som påverkar eller att det förs pågående diskussioner om schemaläggning och provtillfällen. Därför ska man på det här stadiet vara försiktig med slutsatser, men det är ett användbart sätt att redovisa resultatskillnader och ger rektorerna en startpunkt för det fortsatta analysarbetet.

Tabell 38: Spridning i svar (andel nöjda) på ett urval av frågor i brukarundersökningen, på klassnivå inom samhällsvetenskapsprogrammet. Resultatskillnader kan uppvisas både inom samma enhet och mellan olika enheter.

Resultatspridning på klassnivå inom Samhällsvetenskapsprogrammet, positiva svar	Lägst	Högst
<i>Trygghet och arbetsro</i>		
Jag känner mig trygg på min skola	58	89
Det är arbetsro på mina lektioner	18	54
<i>Undervisning</i>		
Mina lärare har informerat mig om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	25	50
Mina lärare informerar mig under kursens gång om hur jag ligger till	33	43
<i>Inflytande och delaktighet</i>		
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	53	65
<i>Rekommendationer</i>		
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	53	65
Jag kan rekommendera min skola till andra elever	33	46

Brukarundersökning för språkintrödnktion

Brukarundersökningen genomfördes våren 2019 vid 17 kommunala gymnasieskolor i Stockholms stad. Totalt har 856 elever svarat på 2019 års undersökning och svarsfrekvensen var 75 procent. Undersökningen genomfördes för första gången under vårterminen 2018. Sammanställningen utgår ifrån samma urval av frågor som redovisades 2018.

Resultat

Staplarna i diagrammet nedan visar medianvärdet av andel instämmande elever per påstående för de gymnasieskolor som ingår i undersökningen (hälften av deltagande skolor har en högre andel instämmande elever än medianen, och hälften har en lägre andel). Medianvärdet

uttrycks i det följande för enkelhets skull som ”andelen instämmande elever”. För flera av påståendena finns en stor variation mellan hur eleverna på de olika gymnasieskolorna svarade. I diagrammet finns därför även ett högsta värde och ett lägsta värde, det vill säga, den gymnasieskola som har högst respektive lägst andel elever som instämmer i påståendet.

Det påstående som har högst medianvärde är ”Mina lärare förklarar vad jag måste kunna för att uppnå de olika betygen”. Det är totalt 79 procent av eleverna som instämmer i påståendet.

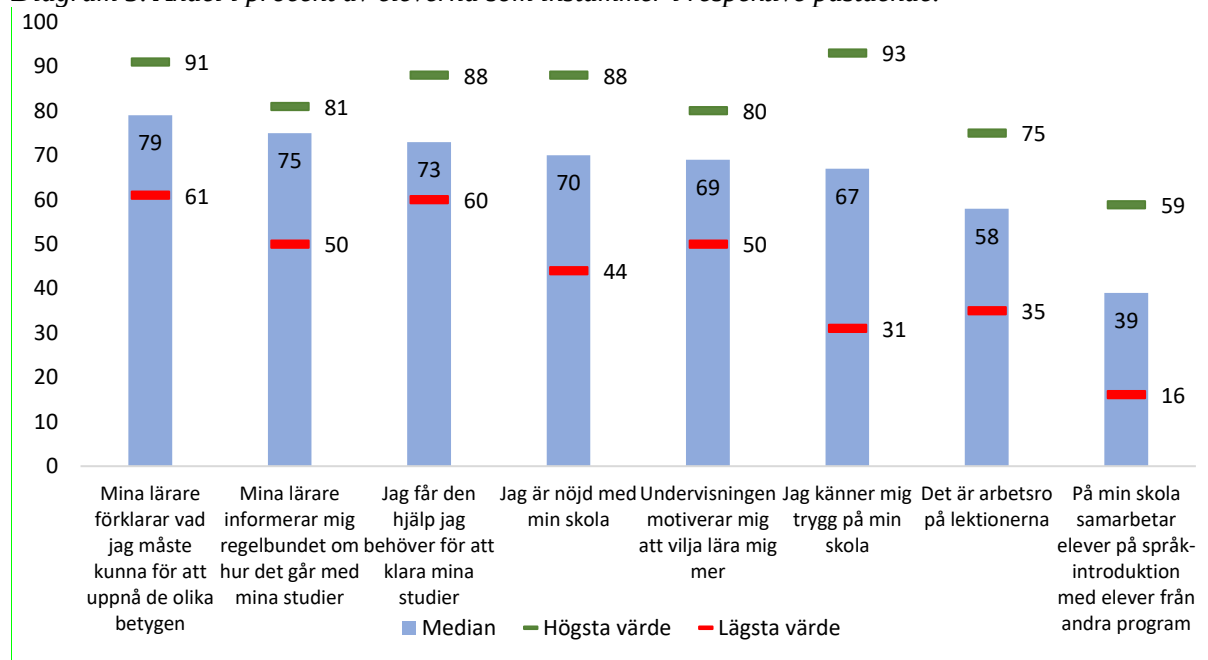
Ett annat påstående med ett av de högre resultaten är ”Mina lärare informerar mig regelbundet om hur det går med mina studier”, där 75 procent av eleverna instämmer.

De lägsta resultaten har dels frågan om arbetsro på lektionerna, där bara 58 procent av eleverna instämmer, och dels frågan om eleverna på språkinträdning samarbetar med elever från andra program, där medianen för andel instämmande elever är 43 procent.

Det påstående där det finns störst spridning mellan gymnasieskolorna är ”Jag känner mig trygg på min skola”. På gymnasieskolan med högst resultat instämmer 93 procent av eleverna, motsvarande för gymnasieskolan med lägst resultat är bara 31 procent.

Även påståendena ”Jag är nöjd på min skola”, ”Det är arbetsro på lektionerna” och ”På min skola samarbetar elever på språkinträdning med elever från andra program” har en större spridning i svaren jämfört med de andra påståendena.

Diagram 5. Andel i procent av eleverna som instämmer i respektive påstående.

Jämförelse av resultat mellan 2018 och 2019

För samtliga påståenden utom ett har medianvärdet ökat mellan 2018 och 2019. Det innebär att en större andel av eleverna instämmer i påståendena 2019 jämfört med året innan. Då frågeformuleringar, deltagande skolor och svarsfrekvens har förändrats mellan åren bör dock det resultatet tolkas med viss försiktighet.

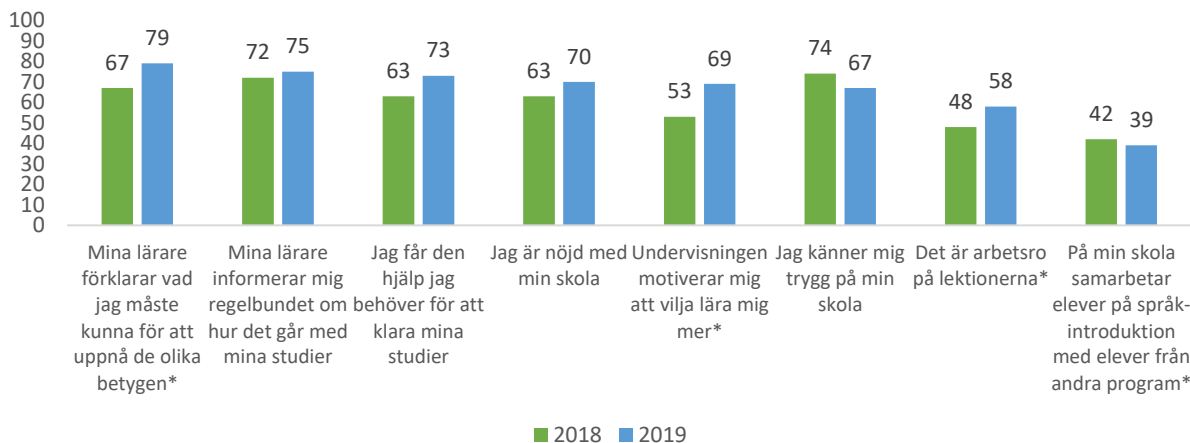
I undersökningen 2018 hade påståendet om trygghet det mest positiva resultatet, det vill säga störst andel elever som instämde i att de kände sig trygga på sin skola. I undersökningen 2019 har medianvärdet sjunkit från 74 procent till 67 procent och är dessutom det enda påståendet i sammanställningen som visar på sjunkande resultat.

Det påstående som visar på störst förändring mellan 2018 och 2019 är ”Undervisningen motiverar mig att vilja lära mig mer”. En betydligt större andel elever instämmer i påståendet 2019 (69 procent) jämfört med 2018 (53 procent), men formuleringen har ändrats från ”Undervisningen i skolan utmanar mig”, vilket medför att eleverna kan ha uppfattat den olika.

Ett annat påstående med en större förändring är ”Mina lärare förklarar vad jag måste kunna för att uppnå de olika betygen”. År 2019 instämmer 79 procent av eleverna, en ökning från förra året då motsvarande andel var 67 procent. Dock har även den här frågan formulerats om, 2018 var formuleringen ”Lärarna informerar mig om ämnenas mål och betygskriterier” vilket kan ha påverkat hur eleverna uppfattar den. Även medianvärdet för andelen elever som upplever studiero har ökat sedan 2018, men då var formuleringen ”Det är lugnt på lektionerna när vi arbetar med olika uppgifter” vilket kan vara en förklaring till uppgången.

De påståenden som visar på mest stabila resultat mellan undersökningarna är ”På min skola samarbetar elever på språkintröduktion med elever från andra program” (notera dock ny formulering jämfört med 2018), ”Mina lärare informerar mig regelbundet om hur det går med mina studier” och ”Jag är nöjd med min skola”.

Diagram 6. Andel i procent av eleverna som instämmer i respektive påstående 2018-2019 (median för deltagande skolor). * markerar fråga som har omformulerats sedan 2018

Elevröster

För att få en fördjupad bild av ungas åsikter och synpunkter bjöd förvaltningen in elev-representanter från stadens gymnasieskolor för ett samtal om språkintrösktion. Sammanlagt deltog 23 ungdomar från 11 gymnasieskolor. En rapport har sammanställts med elevernas synpunkter. Det ungdomarna lyfte som den viktigaste frågan var att utveckla samarbetet med svenska ungdomar. De vill att lärare ska samarbeta och låta elever från olika program mötas kring relevanta uppgifter. De lyfte även behovet av att få information på sitt modersmål om den svenska skolan, betyg och bedömning så tidigt som möjligt och behovet av kontinuerlig studie- och yrkesvägledning. Elevernas röster lyfts i nätverkens fortsatta arbete.

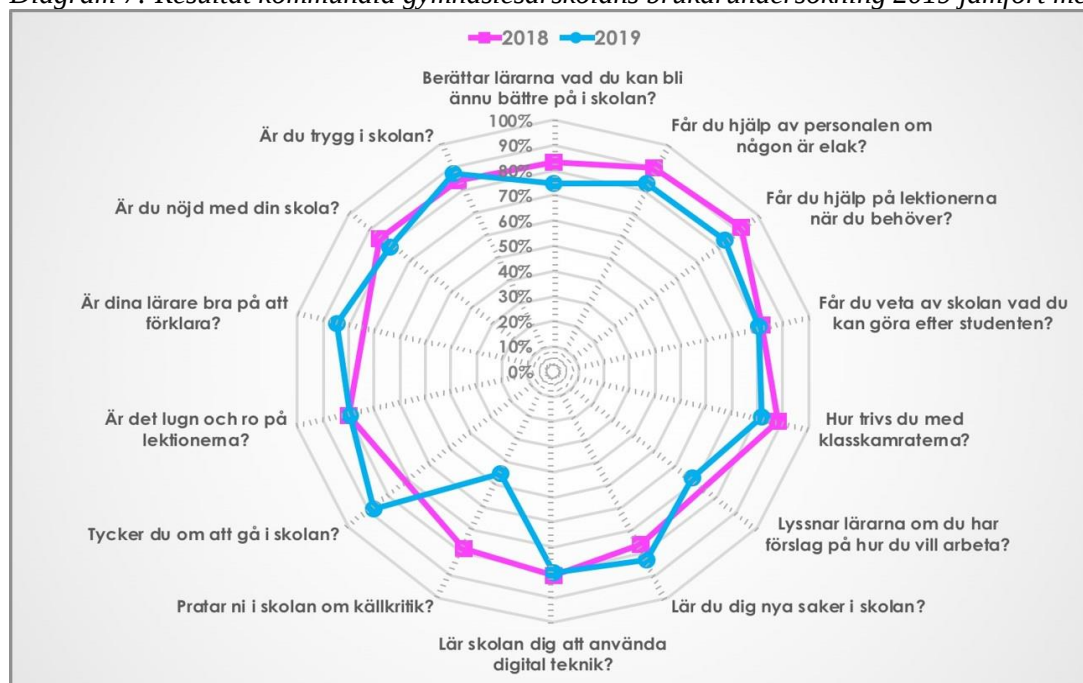
Brukarundersökning för gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolans brukarundersökning genomfördes under våren och i år deltog tre fristående gymnasiesärskolor utöver stadens fem egna gymnasiesärskolor. Frågeformuläret som togs fram inför genomförandet 2018 var i huvudsak detsamma. I år bestod undersökningen av 14 frågor till det individuella programmet och av ytterligare tre frågor om APL till det nationella programmet. Frågorna utgick från läroplanen för gymnasiesärskolan. Svars-frekvensen för 2019 blev något lägre än året innan. På de individuella programmen svarade 66 procent jämfört med 68 procent och de nationella programmen hade en svarsfrekvens på 74 procent jämfört med 81 procent.

Brukarundersökningens resultat är ett underlag för respektive skolas systematiska kvalitetsarbete. Förvaltningen kommer tillsammans med gymnasiesärskolorna att analysera resultaten.

Nedan visas en övergripande bild över resultaten.

Diagram 7: Resultat kommunala gymnasiesärskolans brukarundersökning 2019 jämfört med 2018.

Trygghet och studiero - gymnasieskolan

Från 2019 arbetar förvaltningen mer systematiskt med skolornas anmälningar till huvudmannen om kränkande behandling genom att sammanställa anmälningarna, ta fram statistik samt att säkerställa att ärenden följs upp.

Under våren har huvudmannen tagit emot 25 anmälningar om kränkande behandling från stadens gymnasieskolor varav några har följts upp enligt stadens rutiner, antalet inom parentes i följande text. Tre ärendetyper om kränkande behandling följs alltid upp och skolan ska redovisa hur de har arbetat. Det gäller kränkningar mellan personal - elev (9) eller annan vuxen - elev, till exempel under arbetsplatsförlagt lärande (2), upprepade kränkningar mot en elev (3) eller kränkningar av sexuell karaktär (1). Skolan ska inom fyra veckor skicka in sin utredning till huvudmannen som följer upp ärendet genom återkoppling till skolan. Gymnasieskolornas planer mot kränkande behandling ska under året samlas in och utvärderas, detta kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen 2019.

På olika rektorsmöten under våren 2019 har gymnasiecheferna tagit upp skolans och rektorns ansvar för att följa lagstiftning och rutiner när det gäller anmälan om kränkande behandling.

Förvaltningen har tagit fram riktlinjer för trygghet och studiero för stadens skolor. Riktlinjerna beslutades av utbildningsnämnden i juni och gäller för stadens alla skolor. Riktlinjerna togs fram av grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen. Stödmaterial till alla skolor ses över under året.

Förvaltningen fortsätter att utreda möjligheterna för en skolakut för gymnasieskolan.

Goda exempel

Gymnasieskolorna arbetar kontinuerligt med trygghet och studiero utifrån den rådande situationen på skolan. Exempelvis anordnas en introduktionsperiod för alla årkurs 1 på många skolor, och de arbetar aktivt med att blanda årskurser vid tillfälle och klassambassadörer utses. Gymnasieelever och personal tar del av värdegrunds föreläsningar samt temadagar och jobbar tillsammans med ordningsregler och förväntansdokument. Man använder sig bland annat av fasta placeringar i klassrummen, insläpp av sena ankomster efter 15 minuter och mobilförbud. Flera skolor arbetar med våldsprevention genom metoden MVP samt förstärker vuxennärvaron i de allmänna ytor som av eleverna uppfattas som otrygga.

HBTQ

Till satsningar inom området HBTQ för 2019 har 2,1 mnkr avsatts. Gymnasieskolorna har genom gymnasiecheferna uppmanats att söka pengar till projekt inom området. Sex gymnasieskolor har ansökt om och fått beviljat medel med sammanlagt cirka 1 mnkr till olika projekt och utbildningar. En gymnasieskola har ansökt om och fått medel för att arbeta med MVP. En ny ansökningsomgång för resterande medel avslutas i oktober.

Avstängningar

Under våren har 14 gymnasieelever stängts av från sin utbildning. Fyra av eleverna stängdes av en längre tid, från en månad till fyra månader (resten av terminen). I samtliga fall har förvaltningen samtalat med eleverna inför avstängningen samt kontaktat socialtjänsten. De elever som var intresserade av att hitta annan sysselsättning har hänvisats till Skolslussen för stöd av studie- och yrkesvägledare eller stöd genom det kommunala aktivitetsansvaret.

Skolinspektionens tillsyn

Samtliga beslut från Skolinspektionens regelbundna tillsyn samt regelbundna kvalitetsgranskning har inkommit under våren 2019. Tensta gymnasium har lämnat in redovisning av åtgärder i maj och resterande skolor ska redovisa sina åtgärder under augusti till oktober. Ett område där flera granskade skolor fick nedslag var trygghet och studiero. Enligt besluten behövde rektorerna framförallt främja ett gemensamt förhållningssätt hos personalen samt se till att ordningsregler blev kända och följdes. Skolinspektionen har också genomfört tematisk kvalitetsgranskning av gymnasieskolans demokratiuppdrag (5 gymnasieskolor) samt oanmäld granskning gällande hantering av nationella prov (11 gymnasieskolor). Dessa skolor har redovisat eventuella åtgärder och granskningarna av demokratiuppdraget samt nationella prov är avslutade.

Nämndmål:

1.3.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen, vilket leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Resultaten enligt skol-/elevundersökningen visar att andelen elever som uppger att de vet vad de ska kunna för att nå målen/kunskapskraven minskar något i de årskurser som besvarat enkäten. Som tidigare nämnts, under avsnitt 1.3.2 är flickorna i årskurs 8 i mindre grad nöjda än pojkarna, där endast 40 procent av flickorna instämmer i påståendet.

Förvaltningen har sedan flera år haft fokus på formativ bedömning och skolorna arbetar med detta på olika sätt. Förvaltningen håller för närvarande på att ta fram olika verktyg som skolorna ska kunna använda i formativt syfte för att ta reda på hur eleverna upplever undervisningen som ett underlag för att kunna utveckla skolans undervisningskvalitet. Verktygen kopplas till de förväntade resultaten för både detta nämndmål och det nämndmål som handlar om att eleverna ska utvecklas och nå målen.

Skolverket har sett behov av att revidera kursplaner och kunskapskrav bland annat i syfte att tydliggöra kunskapskraven för att de ska bli lättare att förstå och kunna tolkas av pedagoger och elever. Detta arbete planeras bli klart under året för att kunna träda i kraft inför höstterminen 2020, förutsatt att regeringen fattar beslut.

Utfallet från skol/elevundersökningarna i övrigt beskrivs ovan under mål 1.3.2.

För gymnasieskolan redovisas och analyseras utfallet av brukarundersökningen under mål 1.3.2.

Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elever i årskurs 2 som känner sig trygga i skolan	84 %	84 %	84 %	84 %		90 %	90 %	2019
  Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3	91 %	91 %	92 %	93 %		95 %	94 %	2019
  Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	92 %	89 %	94 %	91 %		93 %	92 %	2019
  Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan	78 %	82 %	75 %	78 %		90 %	90 %	2019
  Andel elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	77,8 %	75,9 %	79,9 %	78,5 %		84 %	84 %	2019
  Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	75 %	80 %	73 %	78 %		87 %	87 %	2019
  Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	80,9 %	80 %	82 %	79 %		80 %	80 %	2019
  Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	91,4 %*			92,1 %		94 %	94 %	2019
  Andel gymnasieelever som känner sig trygga i skolan	86 %	89 %	84 %	86 %		90 %	90 %	2019
  Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med gymnasieexamen	**			65 %		77 %	65 %	2019

* Detta är utbildningsförvaltningens siffror och de kommer att uppdateras med Skolverkets statistik i verksamhetsberättelsen.

**Utfall kan anges först i verksamhetsberättelsen för 2019, förvaltningen inväntar statistik från Skolverket.

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden utreda organisationen och samverkan kring elevers skolfrånvaro och skolplikt	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska införa verktyg för att testa språkförståelse, matematiskt tänkande och eventuellt övriga behov hos alla elever i förskoleklass	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska upprätta en handlingsplan för hur skolor kan möta särskilt begåvade elevers behov	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda den regionala samverkansmodellen för gymnasiet och stadens utbildningsutbud med syfte att uppnå bättre kostnadstäckning	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att systematiskt sammanställa och rapportera anmälningar om kränkande behandling	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för en elevhälsogaranti med fokus på bland annat elevernas psykiska hälsa	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för en utökad lärlingsutbildning	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för ett aktivt skolval med målet att samtliga föräldrar gör ett aktivt val	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för införandet av en skolakut på gymnasieskolan	2019-01-01	2019-04-30	Försenad. Pågå
  Utbildningsnämnden ska utreda möjligheten till central rättning av nationella prov i Stockholms stads skolor i kommunal regi	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda organisationen för barnomsorg på obekvämt arbetstid	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda placering av en ny naturskola att öppnas under året för att möjliggöra för fler barn att få tillgång till naturskolans verksamhet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda vilka möjliga insatser som kan vidtas för att förbättra stadens möjligheter att rekrytera speciallärare till stadens skolor	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utvärdera och fortsätta pilotprojektet med lärarassistenter och studiepedagoger	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utvärdera och fortsätta pilotprojektet med lönetillägg på skolor med högt socioekonomiskt index	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål: 1.3.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

Utbildningsnämndens Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som dagligen deltar i en styrd rörelseaktivitet						80 %		2019
  Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 har uppnått grundläggande taluppfattning inom matematik				80 %		90 %		2019
  Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt				80 %		90 %		2019

	Utbildningsnämndens Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀	Andel elever i åk 5 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	63 %	62 %	64 %	63 %		76 %		2019
◆ ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	92 %	92 %	92 %	93 %		96 %		2019
◆ ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	95 %	94 %	97 %	95 %		97 %		2019
■ ♀	Andel elever i åk 8 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	37 %	39 %	37 %	42 %		55 %		2019
◆ ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	87 %	88 %	86 %	92 %		95 %		2019
◆ ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 9	96 %	96 %	96 %	98 %		99 %		2019
◆ ♀	Andel elever, av samtliga elever i åk 9, som är behöriga till nationella program	87,1 %	87 %	87 %	86,9 %		89 %		2019
● ♀	Meritvärde i årskurs 9	249,2 poäng	240 poäng	259 poäng	245,5 poäng		246 poäng		2019
◆	Andel legitimerade lärare i grundskolan*	76,5 %			76,8 %		77 %		2019
● ♀	Andel gymnasieelever med examensbevis, oavsett studielängd	88 %	87 %	89 %	86 %		85 %		2019
◆ ♀	Andel gymnasieelever med minst betyg E i samtliga kurser i examensbevisen	79 %	76 %	82 %	79 %		80 %		2019
◆ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	44 %	43 %	45 %	47 %		55 %		2019
◆	Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan *	87,7 %			85,5 %		92 %		2019

** De förvaltningsövergripande indikatorerna om andel legitimerade lärare i grund- respektive gymnasieskolan är hämtade från den senaste officiella statistiken och avser oktober 2018. Uppgiften avser lärare som är legitimerade och behöriga i minst ett av de ämnen läraren undervisar i.

Nämndmål: 1.3.2 Alla elever har en god lärmiljö

	Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀	Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Mitt barn känner sig tryggt i skolan	84 %	81 %	86 %	83 %		90 %		2019
◆ ♀	Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	67 %	66 %	68 %	66 %		75 %		2019
■ ♀	Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	57 %	57 %	57 %	54 %		85 %		2019
■ ♀	Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	44 %	47 %	41 %	46 %		56 %		2019
● ♀	Total frånvaro i grundskolan				8,5 %		5 %		2019

Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	53 %	52 %	52 %	53 %		62 %		2019
 ♀ Total frånvaro i gymnasieskolan				13,7 %		13 %		2019

Nämndmål: 1.3.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

Utbildningsnämndens Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/kunskapskraven i alla olika ämnen	66 %	66 %	66 %	68 %		85 %		2019
 ♀ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/kunskapskraven i alla olika ämnen	43 %	46 %	40 %	46 %		70 %		2019
 ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	51 %	56 %	48 %	54 %		65 %		2019
 ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	43 %	48 %	38 %	47 %		60 %		2019
 ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	29 %	32 %	26 %	34 %		50 %		2019
 ♀ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	74 %	73 %	75 %	74 %		80 %		2019
 ♀ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	69 %	67 %	71 %	75 %		80 %		2019
 ♀ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag vet vad mitt barn behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	63 %	63 %	63 %	64 %		83 %		2019

Utbildningsnämndens Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Påbörja ett arbete med att identifiera brister i tillgängligheten i skolplattformen och digitala läromedel i undervisningen för elever, skolpersonal och vårdnadshavare med nedsatt funktionsförmåga avseende rörelse och orientering (syn, hörsel, kognition), bland annat vid upphandlingar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta	2019-01-01	2019-12-01	
 Ge stöd till stadens skolor i arbetet med att ta fram en ANDT-handlingsplan	2019-01-01	2019-12-31	
 Ta fram underlag för utbildningsnämndens riktlinjer för ett förväntansdokument och riktlinjer om trygghet och studiero.	2019-01-01	2019-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att utveckla insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstympling genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda förutsättningarna för att införa SAMS-modellen (samverkan skola socialtjänst) för att verka för en obruten skolgång för placerade barn.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden utreda och föreslå en organisationsmodell för Skolfam, som förstärker samarbetet mellan elevhälsa och socialtjänst, med utgångspunkt från nämndernas ansvar för elevhälsa respektive socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Samverkan sker utifrån det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet i syfte att fler elever når målen för utbildningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samarbete med stadsdelsförvaltningarna och andra samhällsaktörer bidrar till elevernas lärande, utveckling och framtidstro.

Samverkan kring elevers skolfrånvaro

Samverkan mellan skola och socialtjänst utgår från de lokala BUS-överenskommelserna och stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst. Flera stadsdelsförvaltningar har ett pågående arbete med att skapa en tydligare struktur för BUS-samverkan.

Utbildningsnämnden har i uppdrag att tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att samordningsansvaret för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman. Dessutom ska utbildningsnämnden tillsammans med socialnämnden utreda organisationen och samverkan kring elevers skolfrånvaro och skolplikt. Ett gemensamt arbete har påbörjats. Styrgrupp och

arbetsgrupp är utsedd som består av chefer och utredare från utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. En referensgrupp med företrädare för stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst samt rektorer för kommunala och fristående skolor är på gång att inrättas.

Arbetsgruppens uppgift är att kartlägga och sammanställa dokumentation över samverkansstrukturer och projekt som finns idag rörande skolpliktiga elevers skolfrånvaro oavsett huvudman. Kartläggningen tittar på samverkan på såväl operativ som strategisk nivå. Vidare utreder arbetsgruppen vilka elevkategorier som omfattas av de befintliga samverkansstrukturerna samt om och på vilket sätt hemkommunens samordningsansvar stöds av samverkansorganisationen. Syftet är att ta fram underlag för beslut om ändamålsenliga samordnings- och samverkansstrukturer kring elever med omfattande skolfrånvaro oavsett huvudman. Resultatet av kartläggning och inventering ska underlätta för berörda aktörer att vidta gemensamma och snabba åtgärder som leder till att skolfrånvaron minskar.

Skolsociala team

Socialförvaltningen har en samordnande roll i arbetet med skolsociala team, i sju av stadens stadsdelsnämndsområden, med särskilt fokus på ökad skolnärvaro och bättre skolresultat i utvalda grundskolor i ytterstaden för barn som riskerar att fara illa. Urvalet av elever som kan få stöd genom skolsociala team är fortfarande en prioriterad fråga i ett stadsövergripande perspektiv för att skapa likvärdighet. Ett ramverk för skolsociala team har antagits och arbete pågår med att redigera detta. Uppföljning av de skolsociala teamens arbete sker kontinuerligt men ett utvecklingsområde är att på ett bättre sätt kunna följa upp närvaron och resultatutvecklingen för dessa elever.

Skolpliktiga elever hos annan huvudman

Stockholms stad har som hemkommun ett ansvar att bevaka att stockholms elever som går i skolor hos andra huvudmän får sin rätt till utbildning tillgodosedd samt att skolplikten fullgörs. Om en elev har upprepade eller längre frånvaro är huvudmannen skyldig att inleda en utredning och kontakta hemkommunen.

Hittills i år har det kommit in 366 anmälningar, vilket är en högre nivå än 2018. Elevärendena avslutas först när eleverna återgår till att delta i utbildningen. Det kan innebära att elevärenden pågår under en längre tid, en del under flera år. Ärenden avslutas om en elev flyttar ut från Stockholm och folkbokförs i en annan kommun och när eleven går ut årskurs 9 då elevens skolplikt upphör. Under året har 316 elevärenden gällande upprepade eller längre frånvaro avslutats. I augusti finns cirka 340 pågående elevärenden. Förvaltningen arbetar med att utveckla ett ärendehanteringssystem i syfte att öka kvaliteten och effektiviteten i handläggningen av ärenden.

Förvaltningen har under våren genomfört informationsinsatser om de skoljuridiska aspekterna som rör skolplikt och frånvaro som riktat sig till socialtjänsten. Arbetet fortsätter även under hösten 2019.

Central skolpliktsbevakning

De kommunala skolorna har ansvaret att bevaka att alla skolpliktiga elever har en skolplacering. Utbildningsförvaltningen genomför regelbundet en central skolpliktsbevakning som redovisar hur många elever som står utan en registrerad skolplacering. Under vintern genomfördes också en kvalitativ analys av skolornas arbete med skolpliktsbevakning. Analysen ledde bland annat till en fördjupad kunskap om vilka skolor som behöver en mer fokuserad utbildningsinsats kring skolpliktsarbetet, och har återkopplats till grundskolechef. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med stöd och vägledning till skolorna via exempelvis workshops, information på intranät och särskilda kontaktpersoner. Systemutveckling i barn- och elevregistret, BER, har genomförts för att underlätta handläggningen av ärenden. Antalet oplacerade elever har fortsatt att minska under året och i juni månad var 1 066 elever utan registrerad skolplacering.

Den allra vanligaste anledningen till att en skolpliktig elev saknar registrerad skolplacering är att eleven befinner sig varaktigt i utlandet. Andra elever kan exempelvis ha en skolplacering på en fristående skola som ännu inte rapporterat in eleven till Stockholms stad.

SAMS-modellen

Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen utreder tillsammans förutsättningarna för att införa den så kallade SAMS-modellen för obruten skolgång för placerade barn. SAMS-modellen är en samverkansmodell för att tydliggöra ansvar och roller för de samverkande parterna. Utbildningsförvaltningen kommer under hösten att arbeta för ett införande av SAMS-modellen.

Översyn av gällande riktlinjer

Ett omfattande arbete med att revidera stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst gjordes i samverkan med socialförvaltningen under 2018. Arbete med att ta fram en plan kring hur stödmaterialet ska spridas i de olika verksamheterna pågår i samverkan med socialförvaltningen.

Ett förslag till reviderade riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga har utarbetats under perioden och befinner sig nu under granskning av juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret. Förslaget innebär skrivningar om insatser för att stabilisera barns och ungas skolgång samt hur socialtjänsten agerar när barn och unga stängs av från skolan. Erfarenheter från arbetet med skolsociala team och Skolfam har inhämtats i samband med detta.

Lokala operativa samverkansforum

I samarbete med socialförvaltningen pågår ett arbete för att stärka samverkan med stadsdelsförvaltningarna kring elever i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst. I samband med detta görs en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsförvaltningar ska inrätta lokala operativa samverkansforum för denna samverkan. Målsättningen är att detta

forum ska vara en del av redan etablerade mötesforum som ingår i de nuvarande samverkansöverenskommelserna mellan utbildningsförvaltningen och de lokala stadsdelsförvaltningarna.

En inventering av nuvarande samverkansöverenskommelser har genomförts. Inventeringen visar att det finns olika forum för att samverka kring det förebyggande arbetet kring barn och unga som är i behov av samlade insatser från skola, polis och stadsdelsförvaltningen. Vid kommande översyn av överenskommelserna strävar förvaltningen efter en högre grad av likvärdighet.

Skolfam

Skolfam syftar till att förbättra familjehemsplacerade barns möjligheter till en positiv framtid genom att fokusera på goda utbildningsresultat. I budget 2019 har socialnämnden fått i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda och föreslå en organisationsmodell för Skolfam som förstärker samarbetet mellan elevhälsa och socialtjänst. Arbetet fortgår under hösten med ambitionen att kunna redovisa ett förslag i samband med verksamhetsberättelsen för 2019. Under tiden kvarstår nuvarande tillfälliga överenskommelse mellan socialnämnden och utbildningsnämnden.

Kompetensutvecklingsinsatser

Socialförvaltningen har i samarbete med utbildningsförvaltningen och Amel-mottagningen planerat kompetenshöjande utbildning om kvinnlig könsstympning inom ramen för stadens program mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Inbjudan till fem halvdagsutbildningar under hösten 2019 har skickats ut till chefer och medarbetare.

Översyn av ungdomsmottagningar i Stockholms stad

I budget 2019 har socialnämnden fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna att göra en översyn av stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap. Arbete pågår och en kartläggning görs som ska ligga till grund för en analys av nuvarande organisation och ge förslag på förändringar som gynnar stadens ungdomar och ungdomsmottagningarnas verksamhet.

Parallellt med utredningen pågår dialog med Region Stockholm om fortsatta former för verksamheten. Region Stockholm har aviserat att avtal om drift av nuvarande modell med enskilda ungdomsmottagningar inte kommer att fortgå efter år 2020. Vid åtta ungdomsmottagningar är Region Stockholm i nuläget arbetsgivare med ansvar för hälso- och sjukvården och stadsdelsförvaltningarna arbetsgivare med ansvar för det psykosociala stödet. Utbildningsförvaltningen ansvarar för den enda helt kommunalt drivna ungdomsmottagningen, Stockholms skolors ungdomsmottagning (SKUM). Dialog pågår och kommer att fortgå under hösten inom utbildningsförvaltningen och med övriga berörda förvaltningar samt med Region Stockholm om former för fortsatt verksamhet.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Förvaltningen vidareutvecklar samverkan mellan grundskola och arbetsliv bland annat inriktat på anskaffning och kvalitetssäkring av prao-platser. Praoanskaffningen utgör ett komplement till skolornas egen anskaffning i och med beslutet om minst tio dagar obligatorisk prao för elever från och med årskurs 8. Syftet med prao är att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval.

Gymnasieskolorna uppvisar en bred extern samverkan med syfte att bidra till elevernas undervisning. Det är samarbeten kring allt från yrkesprogrammets arbetsplatsförlagda lärande till samarbeten med högskola, näringsliv och ideella organisationer inom de högskoleförberedande programmen. Drygt 10 gymnasieskolor jobbar kontinuerligt med Ung företagsamhet. Ett utvecklingsområde är att samverkan i större omfattning ska kunna ske i årskurs 1 och 2, bland annat med syfte att synliggöra möjliga yrkesutgångar och högskolespår tidigare i utbildningen. Att stärka samarbetet inom utbildningarna mellan undervisande lärare och skolornas studie- och yrkesvägledare för att synliggöra kopplingen mellan aktuell undervisning och elevernas framtidsmöjligheter bör också prioriteras.

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens						48 %	Tas fram av nämnd	2019

Nämndmål:

En bra förskola och skola ger förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms skolor har tillräckligt med platser och god kvalitet för att ge förutsättningar för att gott företags- och näringslivsklimat. Alla elever har under sin skolgång kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer. Eleverna ska därigenom ges möjlighet till kunskap, inspiration och underlag inför framtida studier och yrkesval. Utbildningsförvaltningen bidrar till att stärka Stockholm som en världsledande kunskapsregion genom att utveckla samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt och ge både elever och lärare möjlighet till olika former av samarbeten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

● Uppfylls helt

Nämndmål:

2.2.1 God planering för skolutbyggnad säkerställs genom välutvecklade behovsanalyser och samverkan inom staden kring skolplanering

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen verkar för att komma in tidigt i stadens planeringsprocesser och lämnar goda behovsanalyser som underlag.

Utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan (LFP) omfattar en planeringsperiod på tre år och fastställdes under april månad i samband med underlaget till budget. LFP innehåller även en översikt fram till år 2040. Stadsledningskontoret har inom ramen för SAMS (Samordnad skolplanering i Stockholm) tagit fram en planeringsinriktning för 2019 som kommunstyrelsen beslutade i juni månad. Planeringsinriktningen syftar till att säkerställa det långsiktiga behovet av grundskolor fram till år 2040. Utbildningsförvaltningen ingår i SAMS styrgrupp och arbetsgrupp och har bistått i planeringen.

Inom flera av stadens större planprogram för nya bostäder har utbildningsförvaltningen påverkat placeringen av nya grundskolor för en ökad heterogen elevsammansättning. Exempel på sådana placeringar finns inom Fokus Skärholmen och Spångadalen.

Förvaltningen för samtal med stadsledningskontoret för en utveckling av stadens elevantalsprognoser i syfte att öka tillförlitligheten och få samstämmighet med processen för att söka skola. I juni levererades årets antaganden kring nybyggnation och en uppdaterad befolkningsprognos. Totalt finns det cirka 74 000 bostäder med i planeringen med färdigställande 2019-2028. Bostadsantagandet är tydligt nedjusterat för de kommande två åren och flera större bostadsprojekt har skjutits på framtiden och skrivits ner i antal planerade bostäder. Fram till 2040 förväntas antal barn och unga, 6-15 år i Stockholm, öka med 26 200 från dagens nivå. Det är en ökning med 4 600 jämfört med förra årets prognos. Den största ökningen gentemot fjolårets prognos finns efter år 2030.

Kommunfullmäktige har uppdragit åt utbildningsnämnden och SISAB att, tillsammans med ett antal andra nämnder och bolag, genomföra pilotprojekt för externa inhyrningar. Syftet är att vidareutveckla kompetens och organisation utifrån lagen om offentlig upphandling, LOU. Nämnder och bolag har genomförandeansvar och kommunstyrelsen svarar tillsammans med Stockholms Stadshus AB för den strategiska inriktningen. Aktiviteten genomförs enligt plan.

Nämndmål:

2.2.2 Utbildningsnämndens verksamheter bedrivs i ändamålsenliga och effektiva lokaler som bidrar till hög kvalitet för elever och medarbetare

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lokalerna byggs och underhålls utifrån utbildningsnämndens funktionsprogram samt utifrån ett klimat- och miljöperspektiv. Lokalerna ska vara flexibla samt kostnads- och areaeffektiva.

Funktionsprogram

I samband med utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan för 2020–2022 fastställdes ett mindre antal revideringar i Funktionsprogram för skollokaler. I samband med revideringen togs ett kunskapsstöd fram kring byggnation av särskilda lokaler för elever i behov av särskilt stöd (grundsärskola, gymnasiesärskola, CSI-grupper och gymnasieprogram med specialpedagogisk profil). Detta kunskapsstöd syftar till att understödja korrekta och effektiva beslut i lokalprojekt som berör lokaler för dessa och liknande elevgrupper. Stödet finns nu samlat i ett stödmaterial till Funktionsprogram för skollokaler.

Utbildningsförvaltningen har under våren tagit fram ytterligare nya, och utvecklat befintliga, stödmaterial till Funktionsprogram för skollokaler. Lokalprogrammet, som anger vilka lokaler som normalt behövs i en grundskola samt areariktlinjer för dessa lokaler, har uppdaterats för att bli tydligare och för att reflektera ändringar i funktionsprogrammets kravställningar. Förvaltningens måldokument för skolgårdar har setts över för ökad tydlighet. Dessutom har två stöddokument med syfte att stödja tolkning och implementering av funktionsprogrammet i lokalprojekt tagits fram, ett med fokus på hemvistens utformning och ett med fokus på rumssamband och flöden.

Som inriktning för 2020 års arbete med Funktionsprogram för skollokaler har förvaltningen beslutat att utvärdera och revidera funktionsprogrammets avsnitt om kök och matsal.

Under hösten 2018 och våren 2019 deltog Stockholms stad i ett forskningsprojekt för utvärdering av skollokaler som genomfördes av det fristående forskningsinstitutet Ifous. Projektet genomfördes med stöd av metoden gåturer och såväl elever som personal från skolan, central förvaltning och SISAB deltog för stadens räkning. Lokaler och skolgårdar på Kungsholmens grundskola, Sjöstadsskolan och Lindeskolan utvärderades. Förvaltningens syfte med deltagandet i projektet var dels att få en utvärdering av de tre skolorna, dels att hitta en modell för utvärdering av nya eller ombyggda skolor och erfarenhetsåterföring till funktionsprogrammet. Utifrån erfarenheterna från projektet kommer förvaltningen under hösten att inleda arbete med att ta fram en modell för utvärdering av nya skollokaler som beställts enligt funktionsprogrammets krav.

Avslutade och pågående större projekt

Nedan redovisas de förändringar som har skett i de tio ekonomiskt största projekt som färdigställs hittills under år 2019 och som särredovisades i nämndens verksamhetsplan.

Underhållsprojekt som hanteras av SISAB ingår inte i redovisningen. Hyreseffekten per helår har sänkts från tidigare prognostiserat 120,5 mnkr till 109 mnkr. Detta beror på flera saker som entreprenörens anbud vid upphandling, att projekten inte har behövt använda hela sin budgeterade riskpeng samt en större kostnadseffektivitet överlag inom byggprojekten.

Bobergsskolan har haft utmaningar med färdigställandet och tas därför i bruk etappvis under augusti och september. Hyreskostnader har minskat från tidigare uppskattade kostnader 27,5 mnkr till 24,7 mnkr. Även den nya Sjöviksskolan öppnar etappvis, med första inflyttning i augusti då skolan flyttar från paviljonger in i de nybyggda lokalerna. Johan Skytteskolans nybyggnation av annex Ekängen färdigställdes enligt plan med minskade kostnader från uppskattade 13,1 mnkr till 10,6 mnkr. Idrottstält för evakuering färdigställdes vid Johannes skola enligt plan men med minskade kostnader från tidigare uppskattade 11,4 mnkr till 5 mnkr per år genom förlängd avtalstid för att fler skolor med evakueringsbehov ska nyttja det. Inplaceringen av Sjöängsskolans kök och matsalspaviljong har av ekonomiska orsaker omprövats, vilket innebär försening med färdigställande till december 2019. Åtgärderna för matsalen har därför skjutits upp i väntan på att paviljongen ska bli klar. Hökarängsskolan färdigställdes under juli 2019 enligt tidplan men med ökade kostnader från 4,2 mnkr till 4,4 mnkr. Övriga stora projekt - Johan Skyttes skola, Paviljonger Sveaplan, Sjöängsskolan och Backluraskolan - genomförs enligt plan eller med mindre avvikelser.

Verksamhetsförändringar - gymnasieskolan

ESS-gymnasiet har lämnat sina lokaler i Münchenbryggeriet. Verksamheten med elev- och personalgrupper samt elevhälsa och administration flyttar till lokalerna på Campus Åsö.

Bernadottegymnasiet har flyttat från Campus Åsö till Münchenbryggeriet. Till hösten 2020 möjliggörs en utökning från fyra paralleller till fem paralleller med nationella program samt en parallell med språkintröduktion.

På Campus Konradsberg har en av årets två verksamhetsanpassningar delvis avslutats och en annan startat vilket innebär att kapaciteten tillfälligt minskar samt att gymnasie- och grundskolor kommer att behöva flytta internt vid ett antal tillfällen under året.

På grund av för få sökande och ett minskat behov av språkintröduktionsplatser inför läsåret 2019/2020 har Tensta gymnasium ingen verksamhet från och med 1 juli 2019. De elevgrupper som inte avslutade sin utbildning sommaren 2019 har placerats på Spånga gymnasium och på Thorildsplans gymnasium. Dagens undervisningslokaler i före detta Kämpingeskolan kommer att sägas upp så snart det är klarlagt huruvida grundskolan behöver dem för evakuering. Ett avtal för förvaring av inventarier kommer att behövas tecknas.

Utbildningsnämnden beslutade i samband med tertiärrapport 1 att Stockholms byggtkniska gymnasium avvecklas efter läsåret 2020/2021. Hyresavtalet är uppsagt och planeringen för hur eleverna som går på skolan idag ska få möjlighet att slutföra sina studier under läsåret 2020/2021 pågår. Samtidigt beslutades att gymnasiesärskolans program och elever vid

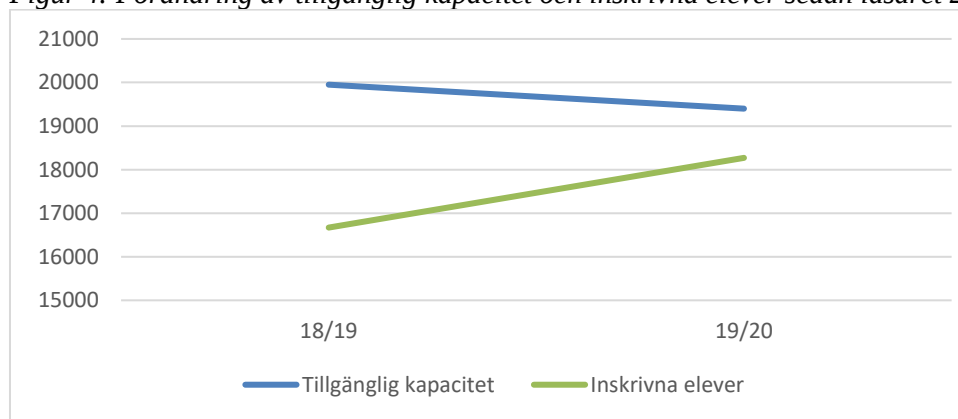
Stockholms byggtkniska gymnasium flyttas till gymnasieskolor som har motsvarande nationella yrkesprogram till läsåret 2020/2021. Under hösten 2019 kommer beslut att tas av gymnasiedirektören kring aktuella flyttar.

Lokaleffektivisering i stadens gymnasieskolor

Stadens gymnasieskolor har läsåret 2019/2020 en bedömd tillgänglig elevkapacitet på 19 400 platser och prognosen i tertialrapport 2 är att det kommer finnas 18 250 inskrivna elever inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Den lediga kapaciteten på 1 150 elever beror på att i åk 2, 3 och 4 är det färre elever kvar i klasserna. Enskede gårds gymnasium och Stockholms byggtkniska gymnasium har begränsad antagning till detta läsår vilket innebär ett överskott på cirka 800 platser på de skolorna.

Bedömd tillgänglig kapacitet i stadens gymnasieskolor exkluderar Östra Reals gymnasium som just nu renoveras. All kapacitet kan för närvarande inte nyttjas på Campus Konradsberg samt Thorildsplans gymnasium. Utredningsarbetet kring ny matsal, nytt kök och nya toaletter på Thorildsplans gymnasium för att öka kapaciteten fortsätter under hösten 2019.

Figur 4: Förändring av tillgänglig kapacitet och inskrivna elever sedan läsåret 2018/2019

För att skolor eller skolbyggnader med flera verksamheter och skolformer ska kunna bli ännu mer effektiva i sitt lokalutnyttjande krävs att dagens schemafunktion i skolplattformen utvecklas så att den stödjer en enkel hantering av ett gemensamt schema.

Skolgårdsutveckling

Skolgårdprojektet fortlöper under 2019 enligt nämndbeslut från mars 2018 och maj 2019. Projektet arbetar aktivt med elevinflytande där en elevgrupp på skolan arbetar tillsammans med landskapsarkitekt och projekthandläggare. Nämndens funktionsprogram är även en viktig grund för planering och ombyggnation av skolgårdarna. Funktionsprogrammet säkerställer att vid ny- och ombyggnation ska utemiljön vara tillgänglig för alla elevers behov där olika zoner finns som uppmanar till lek och rörelse, socialt samspel och plats för återhämtning.

Under sommaren 2019 byggdes skolgårdar om på Backluraskolan, Husbygårdsskolan, Hägerstensåsens skola och Sätterskolan. Planering har påbörjats för ytterligare fem skolor som

genomförs 2020 enligt nämndens beslut i maj. Under höstterminen 2019 kommer elevgrupper tillsammans med landskapsarkitekt och projekthandläggare att ta fram förslagshandlingar för ombyggnation.

I samband med utbyggnad av befintliga skolor ska förvaltningen arbeta aktivt med kompensatoriska åtgärder för att säkerställa skolgårdens funktioner och kvalitet. Vid ny-, om- och tillbyggnationer används nämndens funktionsprogram som beställningsunderlag.

Tillgänglighetsåtgärder

Åtgärder för att tillgängliggöra lokaler och skolgårdar ingår i alla större ny-, om- och tillbyggnadsprojekt. Nämnden har därutöver tagit beslut om att beställa åtgärder för att tillgängliggöra skolornas publika lokaler, det så kallade HIN-projektet. Under de senaste två åren har beställning av åtgärder inom projektet inte varit möjlig på grund av avsaknad av upphandlad entreprenör. Under våren avbröt SISAB den upphandling som planerades vara klar under första halvan av 2019. En ny upphandling har initierats. Vissa åtgärder kommer dock att kunna beställas och genomföras under hösten 2019.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Beställa åtgärder för att tillgängliggöra skolornas publika lokaler.	2019-01-01	2019-12-01	Försenat
▶	Säkerställ skolornas inklusive skolgårdarnas tillgänglighet och användbarhet för elever, skolpersonal, vårdnadshavare och andra besökare med olika funktionsnedsättningar, i samband med ny-, om- och tillbyggnad.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2018-12-31	2019-12-31	
▶	Uppmärksamma tillgänglighetsaspekter när verksamheten genomför förändringar i lokaler eller omorganiseras	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

◆ Uppfylls delvis

Inom förvaltningen finns sex bilar som drivs med etanol/gas. De enheter med bilar som inte använder miljöbränsle i tillräcklig omfattning har uppmanats att förändra sina tankningsmönster. Bränslet från två specialfordon, lastbil och buss för utbildning, har inte tagits med i utfallet. Inte heller förvaltningens två elbilar finns med i beräkningen.

Förvaltningen ska revidera resepolitik i enlighet med stadens miljöprogram och stadens mål om fossilbränslefri organisation 2030.

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	20 %			70 %	50 %	86 %	86 %	Halvår 1 2019

Nämndmål:

Utbildningsnämnden bidrar till effektiva och hållbara transporter

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsnämndens verksamheter planeras och placeras så att behovet av resor och transporter minskar. Resor genomförs på det minst miljöpåverkande sättet. Nämndens tjänstefordon drivs av förnybara bränslen som gas eller el. I upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens miljöprogram och stadens mål om fossilbränslefri organisation 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förvaltningens resepolicy ska förnyas i enlighet med stadens miljöprogram och stadens mål om fossilbränslefri organisation 2030	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedriver sedan 2015 ett övergripande samarbete med idrottsförvaltningen och SISAB i syfte att öka antalet bokningsbara salar för idrotts- och föreningslivet. Under vårterminen uppgick antalet bokade timmar i nämndens skolidrottssalar utanför skoltid till 53 796 timmar. Vårens bokningar ligger på en hög nivå och ska ses i förhållande till årsmålet 93 000 bokade timmar.

Med syftet att Stockholms stads lokaler ska användas effektivt och tillgängliggöras för föreningsliv och civilsamhälle på kvällar och helger beslutade utbildningsnämnden i augusti 2018 att genomföra åtgärder i 14 lokaler i 13 grundskolor. Kostnaden bedömdes vid det tillfället till 3 mnkr. SISAB har under 2019 upprättat en förslagshandling för de åtgärder som behöver genomföras för att möjliggöra extern uthyrning av lokaler via idrottsförvaltningens bokningssystem. Åtgärderna berör främst brandskydd, lås och larm. I den nu aktuella förslagshandlingen framgår att frångängligheten i 3 lokaler i 3 skolor inte är genomförbar med rimliga medel. Projektet kommer enligt förslagshandlingen följaktligen att innefatta lokaler i 10 skolor. Sammanlagd projektkostnad enligt förslagshandlingen är 6,6 mnkr. Detta innebär en kostnadsökning från uppskattad kostnad till offert på cirka 3,6 mnkr. Förvaltningen anser att ytterligare kostnadssänkande åtgärder behöver prövas och att det bör finnas en acceptans för att åtgärder i största möjliga utsträckning samplaneras med övriga byggprojekt. Samplanering kan leda till kostnadssänkning, men innebär också att åtgärderna sprids ut under en längre tidsperiod. Förvaltningen avser att återkomma till utbildningsnämnden i ett separat ärende.

Under 2019 genomförs också anpassningar i nämndens utvalda övernattningsskolor för att upprätthålla brandskyddet och kompensera för lokaler som inte längre är lämpliga för övernattning. Övernattningsverksamheten har inför sommaren stött på stora utmaningar i och

med det stora antal underhålls- och ombyggnadsprojekt som begränsar övernattningsmöjligheten. Förvaltningen och SISAB har arbetat aktivt för att begränsa konsekvenserna och erbjuda idrottsförvaltningen det antal platser som föreningslivet efterfrågat.

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budget 2019 om ny taxa för uthyrningar av övriga skollokaler (inte idrott). Taxan tillämpas från 2019 på samtliga lokaler som hyrs ut via idrottsförvaltningens bokningssystem.

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal bokade timmar i skolidrotts-hallar utanför skoltid				89 485		93 000	93 000	2019

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda införandet av en kulturpeng i syfte att bidra till att fler barn, inom förskolor och skolor, i högre utsträckning tar del av kultur.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för föreningsliv, kultur, rörelse och motion

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet skolgårdsytor och skol- och idrottslokaler som är tillgängliga för föreningsliv och fysisk aktivitet ökar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfalls-insamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling				--		60 %	60 %	2019
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				41,1 %		50 %	50%	2019

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

FN:s globala hållbarhetsmål "Agenda 2030" och lärande för hållbar utveckling är en självklar del av verksamheten. Det finns övergripande strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Hållbar utveckling

Förvaltningen arbetar för att främja hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv med utgångspunkt bland annat i Agenda 2030 och Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. Arbetet för att utveckla lärandet för hållbar utveckling sker i samarbete med stadens övriga förvaltningar och myndigheter, det civila samhället och näringslivet.

Den kompetensutveckling kring klimatfrågor som genomfördes för lärare under 2018 har utvecklats och en så kallad klimatvandring har tagits fram i samarbete med Bolincentret för klimatforskning vid Stockholms universitet, Vetenskapens hus samt miljöförvaltningen. Testfortbildning/vandring genomfördes i maj med elever och personal från en grundskola. Denna fungerade bra och fick positiva omdömen från deltagarna. I slutet av augusti görs en ny provomgång av klimatvandringen med medarbetare från grundskoleavdelningen. Klimatvandringen kommer sedan att vara en del av Vetenskapens hus bokningsbara program för skolpersonal.

Det mobila fältlabbet har under 2019 nyttjats i hög grad. Vissa månader under hösten är fullbokade. Fältlabbet deltog i maj under den "Biologiska mångfaldens dag" tillsammans med miljöförvaltningen och verksamheten har även ordnat ett antal lärarkvällar där deltagandet varit mycket högt.

En utredning kring ytterligare en naturskola har genomförts och ett förslag tillställs utbildningsnämnden under hösten.

Reviderade riktlinjer för skolmåltider antogs av utbildningsnämnden i mars. Måltidsmodellen ska vara utgångspunkt för att främja samsynen på hälsa, kvalitet, hållbarhet, säkerhet, trivsel och de pedagogiska aspekterna. Vidare har riktlinjerna ett ökat fokus på miljö- och klimatfrågor och fysisk aktivitet. De nya riktlinjerna omfattar nu även alla kommunala gymnasieskolor. En konferens har genomförts i syfte att implementera riktlinjerna, med fokus på klimat, näringslära och goda exempel. En utbildning för pedagoger och måltidspersonal har också genomförts tillsammans med projektet *Spring i benen* i syfte att öka kunskapen inom måltider och fysisk aktivitet.

Förvaltningen har påbörjat ett klimat- och miljöprojekt med nio skolor i syfte att minska matsvinnet och öka användningen av klimat- och näringsberäknade recept. Projektet syftar även till att öka andelen ekologiska livsmedel. En direktupphandling av klimat- och näringsberäknade recept har genomförts. Utbildningsförvaltningen utreder tillsammans med miljöförvaltningen och äldreförvaltningen mått och mätmetoder för koldioxidekvivalenter. Förvaltningen deltar i storstadsnätverk med Stockholm, Göteborg och Malmö för utbyte av erfarenheter inom skolmåltider samt miljö- och klimatfrågor.

En upphandling av utbildningar i livsmedelssäkerhet och egenkontroll har genomförts. Avtal har tecknats med en ny leverantör inom utbildningar i livsmedelssäkerhet.

Förvaltningen har under våren genomfört två målanalyser av verksamhetsplanen utifrån Agenda 2030, på uppdrag av stadsledningskontoret. Analyserna avsåg mål 2 *Ingen hunger*, samt mål 4 *God utbildning för alla*, och genomfördes i samverkan med äldreförvaltningen respektive arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetet för att utveckla lärande för hållbar utveckling genom samarbeten med stadens andra förvaltningar och myndigheter, det civila samhället och näringslivet fortsätter på skolnivå.

Förvaltningens verksamheter fortsätter att öka återbruket av möbler och inventarier. Det ska öka än mer genom att använda Stocket, tjänsten från serviceförvaltningen som bidrar till bättre klimat (<https://stocket.stockholm.se/>). Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att utveckla och samordna återbruket av möbler och inventarier i samband med verksamhetsförändringar med mera. För detta behövs tillgång till lämpliga lokaler, dels för att tillfälligt lagra möbler och inventarier, dels för att magasinera vid längre skolevakueringar.

Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal skolor som har genomfört checklista för skolmåltider och som uppfyller utbildningsförvaltningens grundläggande krav på måltidsverksamheten				--		167 följer upp		2019
 Enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling				90 sorterat		80 sorterar		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förebygga uppkomsten av avfall och öka insamlingen av matavfall	2019-01-01	2019-12-31	
 Ge stöd till skolorna kring att skapa tillgängliga, inkluderande och säkra lösningar för skolmåltider med hänsyn till elever med matallergi och annan överkänslighet mot födoämnen (t.ex. gluten, laktos).	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

◆ Uppfylls delvis

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,1 %			100 %		100 %	100 %	T2 2019
◆ Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,7 %			99,2 %		100 %	100 %	T2 2019
● Nämndens prognossäkerhet T2				-1 %		+/-1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Det ekonomiska resultatet är i balans

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Det ekonomiska utfallet och prognoser för helåret beskrivs i avsnitt Uppföljning av ekonomi.

Upphandling och avtalsförvaltning

Förvaltningen har förstärkt stödet till skolorna i upphandlingsfrågor och ska vidareutveckla avtalsförvaltningen. Huvudfokus under hösten 2019 är en fördjupad uppföljning av ramavtalet för bemanningstjänster avseende inhyrning av personal till den pedagogiska verksamheten; ett gemensamt avtal med tretton stadsdelsförvaltningar. Upphandling av nytt gemensamt ramavtal för bemanningstjänster till den pedagogiska verksamheten planeras starta under hösten, med avtalsstart augusti 2020.

Ramavtal har under året tecknats för utrustning till textilslöjd och service/reparation av symaskiner, projektledare tekniska konsulter samt bemanningstjänster för inhyrning av personal till elevhälsan. Upphandlingar för byggservice, lokalvård för innerstadens grund- och gymnasieskolor samt handledningstjänster pågår. Tidigare påbörjade upphandlingar av utrustning till ämnena kemi, fysik och biologi, idrottsutrustning samt reparation och service av storköksutrustning återupptas under hösten.

I samtliga lokala eller gemensamma upphandlingar med andra förvaltningar ställs krav i enlighet med stadens miljöprogram och övriga styrdokument som kommunfullmäktige har antagit. Det pågår en revidering av förvaltningens dokument för upphandling av skolmåltider. Uppdateringen följer bland annat stadens krav på djurskydd och livsmedelsprodukter samt nämndens riktlinjer för skolmåltider. Arbetet förväntas vara slutfört under hösten.

Förvaltningen deltar aktivt i stadens gemensamma projekt VINST (verktyg för inköp i Stockholms stad) och har förstärkt bemanningen. Projektet omfattar flera olika delar däribland att utveckla arbetssätt inom upphandling, inköp och inköpsanalys; så kallad kategoristyrning. Lokalvård är en av flera kategorier som ingår i stadens kategoristyrning och förvaltningen har åtagit sig att svara för samordning och utveckling av förvaltningarnas och bolagens lokalvård.

Förvaltningen deltar också aktivt i kategoristyrningsarbetet av måltider och livsmedel samt vitvaror och storkök. Under hösten påbörjas kategoristyrning av möbler och inredning, även här kommer förvaltningen att delta.

Under året har inköpsanalyser genomförts i syfte att identifiera varor och tjänster där ramavtal saknas. Vissa avtalsområden har identifierats och lyfts in i förvaltningens plan för upphandling 2019-2020 för att tillgodose skolornas behov.

Utbildningsförvaltningen följer kontinuerligt upp andelen elektroniska inköp. Avdelningar eller enheter med ett lågt systemutnyttjande får stöd för att inköpsrutinerna ska kunna följas. Systemutnyttjandet första halvåret 2019 är 63 procent för utbildningsförvaltningen, att jämföra med årsmålet 60 procent. Förvaltningen har en plan för systematisk uppföljning av lokala och gemensamma avtal och uppföljningsarbetet löper enligt antagen plan.

EU-arbete

Sedan november 2018 är Stockholm ordförande i nätverket Eurocities. Som ordförande är Stockholm storstädernas ansikte utåt gentemot EU:s institutioner. Eurocities är en viktig arena för erfarenhetsutbyte och samarbete för att möta gemensamma utmaningar. Förvaltningen är en aktiv deltagare i Eurocities nätverk "Education" som träffas två gånger per år i någon av medlemsstäderna. Vid mötena diskuteras gemensamma utmaningar samtidigt som värdstaden får möjlighet att dela med sig av sina goda exempel. Förvaltningen har åtagit sig att tillsammans med Solna stad arrangera mötet hösten 2020. Detta kommer att göras i samråd med arbetsmarknadsförvaltningen och stadsledningskontoret. Ambitionen är att visa på såväl bredd som djup i stadens verksamheter inom utbildningsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i EU-projekt som bidrar till verksamhetsutveckling	2019-01-01	2019-12-31	
 Delta i EUROCITIES-nätverket och specifika nätverk inom EUROCITIES för kunskapsinhämtning och erfarenhetsutbyte	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

◆ Uppfylls delvis

Kommunfullmäktiges Indikator	Utfall T2 2019	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Aktvt Medskapandeindex	78	77	78	79		82	82	2019
● Andel elektroniska inköp	63 %			53 %		60 %	tas fram av nämnd	T2 2019
◆ Andel tjänsteutlåtanen som innehåller en jämställdhetsanalys	77,8%			19,1 %	80 %	100 %	tas fram av nämnd	T2 2019
● Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		87 %	87%	2019
◆ Index Bra arbetsgivare	82			83		85	85	2019
◆ Sjukfrånvaro	5,4 %	4,0 %	6,0 %	5,4 %	5,4 %	5 %	tas fram av nämnd	T2 2019
◆ Sjukfrånvaro dag 1-14	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2 %	1,9 %	1,8 %	tas fram av nämnd	T2 2019

Kommunfullmäktiges Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Kommunstyrelsen ska tillsammans med utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden utveckla gällande upphandling av livsmedelsprodukter som minskar klimatpåverkan samt säkerställa att staden ställer krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen motsvarande svensk nivå i stadens upphandlingar	2019-01-01	2019-12-31	
● Kommunstyrelsen, Stockholms Stadshus AB, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden, idrottsnämnden, SISAB och Micasa ska genomföra pilotprojekt för externa inhyrningar i syfte att vidareutveckla kompetens och organisation utifrån lagen om offentlig upphandling, LOU. Nämnder och bolag har genomförandeansvar och kommunstyrelsen svarar tillsammans med Stockholms Stadshus AB för den strategiska inriktningen	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningen är en arbetsgivare med attraktiva arbetsvillkor. Förvaltningen utvecklar, behåller, attraherar, rekryterar och introducerar kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god och erbjuder och stimulerar medarbetare att utveckla verksamheten. Arbetet med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att medarbetare på alla nivåer har den kompetens som behövs för att skapa den bästa skolan för varje elev. Lärarna kan fokusera på undervisningen.

Kompetensförsörjning

Utbildningsområdet har fortsatt stora utmaningar med stora rekryteringsbehov kombinerat med en tilltagande brist på såväl lärare som förskollärare. Förvaltningen bedriver ett långsiktigt arbete för att utveckla och behålla befintliga medarbetare liksom att rekrytera och attrahera kommande lärare. Arbetet beskrivs i den kompetensförsörjningsplan som antogs av nämnden i samband med beslut om *Underlag för budget 2020 med inriktning 2021-2022*.

Förvaltningen bedriver ett kommunikativt och utåtriktat arbete för att sprida positiva bilder av läraryrket, skolan och staden som arbetsgivare. Under våren har utbildningsförvaltningen gjort en nysatsning på digitala kanaler och det befintliga instagramkontot *whenyouarelarare*. Kontots följare får där en inblick i en medarbetares arbetsdag. Syftet med satsningen är att sprida fler positiva bilder av läraryrket och skolan. Förvaltningen fortsätter även att delta på relevanta arbetsmarknadsmässor för att möta nya medarbetare och stärka arbetsgivarvarumärket.

Introduktion för nyanställda lärare och förskollärare

Att nyanställda nyexaminerade lärare får en bra introduktion är avgörande för att behålla dem i yrket och i staden. Förvaltningen arbetar för att stärka nyexaminerade och nyanställda lärare i sin yrkesroll och säkerställa att lärare får en bra introduktion. En undersökning av hur nyanställda nyexaminerade lärare upplevt sin introduktion har genomförts för att ge underlag till det fortsatta arbetet. En seminariserie riktad till nyexaminerade nyanställda lärare startar hösten 2019. Förvaltningen har under våren även anordnat två seminarier för lärarstudenter. Under seminarierna har studenterna även haft möjlighet att möta erfarna lärare och rektorer.

Utbildningsförvaltningen ska tillsammans med stadsdelsförvaltningarna följa upp hur introduktionen av ny personal i förskolan används och fungerar utifrån de rutiner som togs fram 2018. Former och ansvarsfördelning tas fram under hösten.

Rekrytering

Utbildning i kompetensbaserad rekrytering erbjöds under våren till förvaltningens chefer, fackliga representanter och medarbetare som arbetar med rekrytering och ytterligare ett tillfälle kommer att erbjudas under hösten. Utbildningen genomförs i samarbete med Serviceförvaltningen och behandlar praktisk tillämpning av stadens riktlinjer och metod avseende rekrytering, bland annat med utgångspunkt i exempel medtagna av deltagarna.

För att ytterligare minska den administrativa arbetsbelastningen för förvaltningens chefer och säkerställa att förvaltningens rekryteringar möter de behov och krav som finns i verksamheterna i fråga om rätt kvalifikationer och förmågor kommer arbetet med typannonser att utvecklas ytterligare.

För att underlätta rekryteringen av behöriga lärare i grundskola, fritidshem och gymnasieskola fortsätter utbildningsförvaltningen att erbjuda ett rekryteringsstöd till skolor med särskilda utmaningar. Under 2019 utökas stödet till att omfatta 260 rekryteringar. Under januari till juni har 127 rekryteringar genomförts genom stödet, som finansieras från central förvaltning.

Förvaltningen kommer under hösten att ta fram ett underlag med förslag på insatser för att förbättra stadens möjligheter att rekrytera speciallärare till stadens skolor.

Samarbetet med Teach for Sweden fortsätter. Under läsåret 2018/2019 har 17 kandidater varit anställda i stadens skolor varav åtta kandidater har tagit examen. Sex av de deltagare som tagit examen under våren arbetar i stadens skolor.

Karriärvägar för lärare

Utbildningsförvaltningens karriärspår möjliggör goda utvecklingsmöjligheter för lärare på stadens skolor. Karriärtjänsterna syftar till att skapa god undervisning, som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, för alla elever. Karriärtjänsterna utvecklingslärare, förstelärare och lärare med lektorat (forskarutbildade lärare med karriärtjänst som lektor) är egna befattningar, och dessa grupper utgör drygt tusen av stadens lärare. Befattningarna förstelärare och lärare med lektorat är statligt reglerade genom olika förordningar¹², och för dessa befattningar utgår statsbidrag till karriärlärarnas löneökning.

Regeringen beslutade i juni om en ändring i förordningen (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden. Regeringsbeslutet innebär att förstelärare som arbetar på skolor i vissa geografiskt definierade områden kan få 10 000 kronor mer i lön. Lärare med lektorat har inte

¹² Förordning (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare.

Förordning (2014:145) om extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden.

Förordningen om statsbidrag för skollärare och extra karriärtjänster (SFS 2016:329) till huvudmän som har särskilt svåra förutsättningar.

fått motsvarande höjning. För Stockholms stads del berörs skolorna i Rinkeby och Tensta¹³, vilka sedan hösten 2014 haft en extra tilldelning av karriärtjänster. Det nu aktuella stadsbidraget är dimensionerat så att cirka 90 procent av förstelärarna vid de aktuella enheterna kan omfattas av en statsbidragsfinansierad löneökning.

Kompetensförsörjning av förskolechefer

Cirka 40 procent av stadens förskolechefer går i pension de kommande fem åren samtidigt som andelen förskolebarn förväntas öka. För att möta rekryteringsbehovet av förskolechefer genomför förvaltningen sedan flera år ett ledarskapsprogram för blivande chefer som riktar sig till förskollärare med ledningsuppdrag. Programmet ger deltagarna en större insikt i vad uppdraget som förskolechef innebär, kunskaper om stadens styrsystem samt reflektioner om de egna ledaregenskaperna. Under våren slutfördes en omgång av Ledarskapsprogrammet för närmare 25 deltagare.

Utvärderingen av Ledarskapsprogram 1 visade att utbildningen är uppskattad men också på ett behov av fördjupning inom ledarskap för blivande förskolechefer. I samarbete med stadsdelsförvaltningarna har förvaltningen påbörjat ett arbete med att ta fram ett förslag på ett Ledarskapsprogram 2. Planeringen för en fortsättning har dock pausats på grund av att det är mer omfattande och kräver mer resurser från såväl utbildningsförvaltningen som stadsdelsförvaltningarna än vad som finns under året. Under hösten 2019 kommer en ny omgång av Ledarskapsprogram 1 att förberedas för genomförande under 2020.

Från den 1 juli 2019 infördes i skollagen begreppet rektor och obligatorisk befattningsutbildning på 30 högskolepoäng också för förskolan. Under 2019 kommer förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna att följa upp hur många av rektorerna i förskolan som har genomgått den statliga befattningsutbildningen.

Från nyanländ till nyanställd

Projektet Från nyanländ till nyanställd lärare har övergått från projekt till ordinarie verksamhet. I projektet har nu totalt 26 lärare erhållit sin lärarlegitimation sedan starten 2016. Av deltagarna som fortfarande är på väg mot legitimation har det genomförts 60 praktiktillfällen hittills i år där lärare med utländsk examen kunnat få handledning av lärare och förskollärare. Förvaltningen arbetar också vidare med att erbjuda delar av aktiviteten för asylsökande lärare i form av en kurs i yrkessvenska finansierad av Länsstyrelsens tidiga insatser för asylsökande (TIA). Preliminärt deltar ett 20-tal asylsökande lärare i insatsen från och med augusti och detta genomförs i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningen har under våren prövat möjligheten att erbjuda traineeprogram där deltagarna ersätts med lönebidrag från Arbetsförmedlingen. Försöket har fungerat väl administrativt och den planerade utökningen till 10 platser bör kunna genomföras under hösten om deltagarna så önskar.

¹³ Askebyskolan, Elinsborgsskolan, Enbacksskolan, Gullingskolan, Hjulsta skola, Knutbyskolan, Kvarnbyskolan och Rinkebyskolan.

Den verksamhetsförlagda utbildningen

Utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen fortsätter i samarbete med främst Södertörns högskola och Stockholms universitet. Utifrån gjorda utvärderingar av övnings-skolprojektet har Stockholms Universitet beslutat att i samarbete med kommunerna organisera VFU i kluster vilket innebär en större koncentration av studenter inom skolor och områden. En gemensam plan för förskola, grundskola och gymnasieskola har tagits fram och en tidplan för genomförandet är upprättad med målet att klusterorganisationen ska vara fullt utbyggd 2024. Även arbetet med att utveckla VFU i samarbete med Södertörns Högskola genom Centrum för professionsutveckling fortsätter.

Under våren har en VFU-handbok för Stockholms stads skolor tagits fram med en mall för lokal handlingsplan. Fyra lokalt förlagda handledarutbildningar har påbörjats under våren med sammanlagt cirka 130 deltagande lärare. Inom ramen för Södertörns projekt PUSH, *Personrörlighet och Utbyte vid Södertörns högskola*, har en medarbetare från Södertörns Högskola, under vårterminen 2019 tillbringat 20 procent av sin tid på utbildningsförvaltningen. Syftet har varit att initiera och utveckla samverkan kring den verksamhetsförlagda utbildningen.

Pilotprojekt med central vikariepool

Projektet *Mobila lärarteam* har avslutats och en uppföljning har genomförts. Uppföljningen visar flertalet fördelar med att förvaltningen har en central vikariepool och att använda en digital tjänst för vikarieanskaffning. Uppföljningen visar att arbetsgivarvarumärket stärks gentemot stadens vikarier och att vikarieanskaffningen underlättas på skolorna. Uppföljningen visar också att projektet varit en god rekryteringsplattform för lärarstudenter, pensionerade lärare, personer med annan akademisk utbildning och deltagare i projektet *Från nyanländ till nyanställd*. Att ingå i rekryteringsplattformen är en form för seniora lärare att fortsätta sin yrkesutövning. Förvaltningen har beslutat att fortsätta arbeta med en central vikariepool för grundskolans pedagogiska verksamheter i ett begränsat område under läsåret 2019/2020.

Pilotprojekt med lärarassistenter och studiepedagoger

Utbildningsnämnden har enligt uppdrag i budget bedrivit ett pilotprojekt om hur lärar-assistenter och studiepedagoger, så kallade kompletterande kompetenser, kan introduceras i verksamheten. Pilotprojektet är slutfört och sammanställs under augusti och september i en slutrapport. Resultaten visar att det finns potential och vinster i att omdisponera vissa arbets-uppgifter från lärare till andra funktioner. Ett tydligt resultat är att det inte är administrationen som lärarna upplever som betungande utan det elevsociala arbetet. Resultaten visar vidare att behoven skiljer sig mellan skolor och stadier inom en skola. Vilka arbetsuppgifter som kan omdisponeras och vilka funktioner som ska utföra dem ser olika ut. En viktig insikt i projektet är att varje skola måste genomföra en analys av sin organisation för att kunna avgöra vilken organisatorisk förändring och i förekommande fall kompletterande kompetens som behövs. En kompletterande kompetens måste sättas i relation till hela skolans organisation och de gränssnitt som uppstår i relation till alla funktioner samt roller inom skolan.

Regeringen har under sommaren 2019 beslutat om ett statsbidrag för att stimulera anställning av lärarassistenter. Statsbidraget är tillgängligt redan från höstterminen 2019 och bidragsramen för Stockholms stad uppgår till 28,6 mnkr. Förvaltningen bereder för närvarande en hantering av bidraget utifrån de erfarenheter som gjorts inom ramen för projektet kompletterande kompetenser. För att ta del av statsbidraget krävs att insatsen till hälften finansieras av huvudmannen.

Pilotprojekt med lönetillägg på skolor med högt socioekonomiskt index

Förvaltningen har sedan 2018 bedrivit ett pilotprojekt som syftat till att ge skolor i socioekonomiskt utmanande områden bättre rekryteringsmöjligheter. Projektet innebär att legitimerade lärare, specialpedagoger, utbildade fritidspedagoger samt biträdande rektorer vid Hagsätraskolan/Ormkärrsskolan och Hässelbygårdsskolan ges ett tillfälligt lönetillägg. En lägesrapport har gjorts av resultat från pilotprojektet. Syftet med projektet har varit ”att se om man kan öka attraktiviteten på några utvalda skolor med stora rekryteringsutmaningar, samt att stimulera kvalificerade externa sökande samt medarbetare i staden att söka till dessa skolor”. Syftet är uppnått i och med att ett betydligt större antal kvalificerade sökande anmält sitt intresse för de annonser som publicerats under projekttiden jämfört med året innan. Delmålet med projektet, att se om de utvalda skolorna lyckas rekrytera kvalificerade medarbetare, får anses vara uppfyllt. Båda skolorna har nu en hög legitimationsgrad. Det tapp av legitimerade lärare som båda skolorna hade under år 2017 då fler legitimerade lärare slutade än rekryterades har nu vänts till ett överskott. På så sätt har tillägget bidragit till ökad stabilitet och kontinuitet. Vid såväl Hässelbygårdsskolan som Hagsätraskolan/Ormkärrsskolan finns lärare som kompletterar mot legitimation vilket kommer att öka legitimationsgraden ytterligare. Projektet avslutas vid årsskiftet och under hösten 2019 ser förvaltningen över hur erfarenheterna kan tas tillvara.

Kompetensutveckling

Inom ramen för de tre nationella satsningarna Lärarlyftet II, fortbildning för specialpedagogik och svenska som andraspråk har totalt 55 lärare studerat under vårterminen vilket är en minskning jämfört med samma period föregående år.

Utbildade barnskötare inom fritidshem ges möjlighet att läsa in utbildning till barnskötare/elevassistent. Två grupper med totalt 49 medarbetare har avslutat sin gymnasiala yrkesutbildning för barnskötare/elevassistenter som saknar pedagogisk utbildning. Förvaltningen fortsätter samarbetet med Midsommarkransens gymnasium och startar till hösten ytterligare två grupper med vardera 30 platser. Utbildningen genomförs under ett år med studier en dag per vecka. För barnskötare och fritidsledare inom fritidshem har tre seminarier med olika teman anordnats under våren. På seminariet om Lågaffektivt bemötande har 110 personer deltagit, på seminariet om Neuropsykiatriska diagnoser har 104 personer deltagit och på seminariet om Tydliggörande Pedagogik har 154 personer deltagit. Under hösten kommer ytterligare en seminarieserie att anordnas.

Erfarna barnskötare erbjuds möjlighet till vidareutbildning till lärare i fritidshem vid Södertörns högskola. Vikarieersättning ges till skolorna en dag per vecka då studier sker.

För erfarna barnskötare inom fritidshem kommer en fördjupningsutbildning med 30 platser att starta till hösten. Utbildningen anordnas i samarbete med Midsommarkransens gymnasium och genomförs under ett halvår med studier en dag per vecka.

Utbildningsförvaltningen fortsätter att årligen erbjuda en introduktionsutbildning för nya handläggare och medarbetare med motsvarande uppgifter. Planering har påbörjats för fördjupningsseminarier riktade till handläggare. Under våren genomfördes ett heldagsseminarium Leda utan att vara chef. Under hösten kommer fler seminarier att erbjudas, till exempel Coachande förhållningssätt och Du kommunicerar hela tiden.

Förvaltningen erbjuder en riktad utbildning för elevassistenter. Under våren har tre grupper med sammanlagt 89 medarbetare fullgjort utbildningen. Till hösten 2019 planeras ytterligare två grupper att starta med cirka 60 deltagare. Under våren har en utbildningsdag genomförts för att stärka yrkesrollen och professionen som skolvaktmästare.

Förvaltningens chefsprogram fortsätter att utvecklas i dialog med verksamhetsavdelningarna samt genom omvärldsbevakning. Under våren 2019 har nätverk för enhetschefer startats i syfte att ge dem ett forum för kollegialt utbyte. Vidare har ett internt samarbete inletts där fortbildningsinsatser för kökschefer inom chef och ledarskap planeras till hösten 2019. En serie med rektorsseminarier, nätverk, utbildningsinsatser samt coachning har erbjudits samtliga skolledare under våren 2019.

Inom utbildningsförvaltningen arbetar idag omkring 220 medarbetare som skolsekreterare, skolkanslistor och skolassistenter. När förvaltningen under våren erbjöd riktad utbildning till skoladministrativ personal deltog 64 medarbetare och chefer. Under hösten kommer utbildningen att fortsätta och ytterligare 80 utbildningsplatser ska erbjudas till aktuell målgrupp.

För att kunna skapa förutsättningar för seniora lärare att fortsätta sin yrkesutövning har förvaltningen under våren genomfört en omvärldsbevakning och etablerat kontakt med Malmö stad och Huddinge kommun för erfarenhetsutbyte i frågan. Förvaltningen har vidare påbörjat arbetet med att ta fram stödmaterial till verksamhetens chefer med konkreta tips på åtgärder/upplägg som kan underlätta för seniora lärare att stanna kvar i arbete. Under hösten kommer även en kommunikationsinsats att genomföras där exempel på seniora lärare som valt att fortsätta sin yrkesutövning kommer att presenteras.

Praktiknära forskning

Antalet beviljade projekt kring lärardriven forskning inom ramen för samverkansplattformen Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS) ligger på en fortsatt jämn nivå. För närvarande pågår 16 FoU-projekt där ett 70-tal lärare deltar. Syftet med projekten är att med ett vetenskapligt förhållningssätt formulera undervisningsrelaterade problem, och under veten-

skaplig ledning i kollegiala sammanhang söka lösningar som bidrar till en vidgad gemensam kunskapsbas.

Arbetet med att vidareutveckla och konsolidera STLS verksamhet i samarbete med Stockholms universitet, inom ramen för den nationella försöksverksamheten om praktikinära forskning, har fortsatt som planerat. Försöksverksamheten syftar till att utveckla och pröva hållbara samverkansmodeller mellan akademi och skola vad gäller forskning, skolverksamhet och lärarutbildning.

Tre nya licentiander har utsetts. Två inom teknik och naturvetenskap som är knutna till KTH och en inom specialpedagogik som är knuten till Stockholms universitet. Samtliga kommer att göra 10 procent av sin tjänst inom ramen för STLS.

Professionsutveckling

En ny typ av fleråriga professionsstärkande insatser för rektorer har inletts med rektorerna i två grundskoleområden. I det ena området har rektorerna under ledning av en extern forskare genomfört litteraturstudier och deltagit i seminarier och internat. En studieresa har också genomförts. I det andra området har rektorerna inlett litteraturstudier och en tvåårig plan för arbetet har tagits fram. Insatserna syftar till att stärka rektors ledarskap ur ett organisationsperspektiv tillsammans med kolleger och skapa förståelse och tillit i rektorsgruppen för att skapa goda förutsättningar för undervisningsutveckling.

Som ett led i stärkandet av skolors utvecklingsorganisation, bjöds alla förstelärare och skolledare in till en heldag med Helen Timperley.

För att stödja det pedagogiska ledarskapet har även två riktade utbildningsinsatser för förskolechefer i kommunala förskolor påbörjats under våren. En kommunförlagd kurs om 7,5 högskolepoäng om *Undervisning i förskolan*, som genomförs i samarbete med Uppsala universitet, har startat och kommer att fortlöpa under året med ytterligare fyra tillfällen. I utbildningen deltar ett hundratal kommunala förskolechefer eller biträdande förskolechefer. Vidare har två forskningscirkel på temat pedagogiskt ledarskap startats i samarbetet med Malmö universitet där 13 kommunala förskolechefer deltar.

Hållbart Lärande

På två av stadens skolor genomförs en interaktiv forskningsinsats kring hållbart lärande. Insatsen leds från Örebro universitet. Studiens övergripande frågeställning handlar om hur en skolkultur präglad av ett meningsfullt och hållbart lärande kan utvecklas och bli en del av en skolkultur där höga betyg är normen. Forskningsinsatsen undersöker vidare om och hur det går att kombinera hög måluppfyllelse med stressreducerande åtgärder.

Tre forskare med olika forskningsinriktningar (ledarskap/skolutveckling, betyg/bedömning, profession, system, lärande) deltar i insatsen, med ambition att generera ny teoretisk kunskap, tillsammans med skolornas personal.

Aktionsforskningsinsats på fritidshemmet

Stockholms Universitet arbetar sedan ett år tillbaka tillsammans med fritidshemspersonalen på två skolor för att utforska hur de gör för att ”utgå från elevers behov och intressen” (Lgr 11, kap 4) i fritidshemsverksamheten. Under det första av tre år i utvecklings- och forskningsprojektet har forskarna identifierat vilka praktiker som redan förekommer på fritidshemmen och prövat några nya metoder för att inventera elevers behov och intressen. Aktionsforskning har i detta fall inneburit en process där fritidshemspersonalen utforskat sin egen praktik handleda av forskare. I denna process har det också blivit tydligt hur aktionsforskning bidrar till att systematisera kvalitetsarbetet på fritidshemmet samtidigt som fritidshemspersonalens förmåga att se verksamheten från barnens perspektiv förstärks.

Kompetenshöjande insatser kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd

I analyserna efter grundskolornas resultatdialoger framkom en del gemensamma behov, bland annat en önskan om att central förvaltning skulle kunna tillhandahålla kompetenshöjande insatser för pedagoger kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd, särskilt elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer. Under våren har ett förslag på en sammanhållen serie av insatser som riktar sig till central förvaltning, skolledningar, elevhälsoteam och pedagoger tagits fram. Under början av hösten fortsätter förankringsarbetet på central förvaltning, för att därefter övergå i en operativ fas.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

Löneöversynen för medlemmar i Kommunal samt för oorganiserade inom avtalsområdet liksom för medlemmar i Lärarnas samverkansråd samt för oorganiserade inom avtalsområdet har avslutats och ny lön utbetalats med majlönen respektive junilönen i enlighet med stadens plan. Avtalsrörelsen för Vårdförbundet är avslutad och stadens löneöversyn ska genomföras med utbetalning av ny lön i november.

Det partsgemensamma arbetet med lönebildningen utifrån det centrala avtalet HÖK 18 som träffats mellan Sveriges kommuner och landsting och Lärarnas samverkansråd pågår på förvaltningsnivå. Ett förslag på nya lönekriterier för lärare med koppling till det nya avtalet har tagits fram och kommer att implementeras för att användas i löneöversynen 2020.

Nya lönekriterier för rektorer tillämpas från och med den senast gällande löneöversynen. Alla nyanställda rektorer får sedan hösten 2018 ett skriftligt uppdrag vid anställning. Befintliga rektorer erhåller ett skriftligt uppdrag i takt med att tidigare förordnanden övergår till den nya formen med uppdragsbeskrivningar.

Arbetsmiljö

Den totala sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen var i juli (rullande 12 månader) 5,35 procent, en liten minskning jämfört med tertialrapport 1 (5,39 procent) och jämfört med juli 2018 (5,57 procent). Minskningen beror på att den totala sjukfrånvaron för kvinnor sedan tertialrapport 1 i år minskat med 0,05 procent (5,98 procent juli 2019). Motsvarande siffror för männen visar dock en ökning motsvarande 0,04 procent (4,04 procent juli 2019) jämfört med

tertiärrapport 1 men lägre än motsvarande siffror i juli 2018. Korttidsfrånvaron (dag 1-14) uppgick i juli 2019 (rullande 12 månader) till 1,98 procent (kvinnor: 1,99 procent, män: 1,97 procent), vilket i stort sett är oförändrat jämfört med motsvarande siffror i tertialrapport 1 (totalt 1,99 procent, kvinnor 2,00 procent, män 1,99 procent).

Arbetet med att minska sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön fortgår. Ett systematiskt arbete för att förbättra arbetssituationen för lärare sker partsgemensamt inom ramen för läraravtalet HÖK 18. Inom ramen för de uppdragsdialoger som genomförts analyseras respektive skolas sjukfrånvaro och anpassat stöd ges om vilka eventuella insatser som kan vidtas för att minska denna. Förvaltningens projekt att erbjuda ett antal enheter med hög korttidsfrånvaro riktat stöd har fortskridit och möten med identifierade skolor och analysarbetet inleds under hösten. Ett stödmaterial kring gränsdragning mellan arbete och fritid för att förebygga ohälsa bland förvaltningens medarbetare tas fram under hösten.

I syfte att säkerställa att arbetsskador och tillbud anmäls, utreds, åtgärdas och följs upp har implementeringen av incidentrapporteringssystemet KIA fortgått och utbildningsinsatser genomförts. Ett arbete med att kartlägga utvecklingen av incidentrapportering mellan 2018 och 2019 på förvaltningsövergripande nivå pågår och en ny rutin för uppföljning av incidentrapporteringen kommer att vara på plats under hösten 2019.

Under våren har förvaltningens arbete med att utveckla samverkansgruppens roll som skyddskommitté fortskridit. Bland annat har nya chefer på förvaltningen genomgått två halvdagarsutbildningar med inriktning på samverkan och systematiskt arbetsmiljöarbete. Utbildningen för elevskyddsombud, som också är representanter i samverkansgruppen och ingår i skyddskommittén, har fortsatt erbjudits. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har utvecklats och förhoppningen är att uppföljningen framgent i större utsträckning än tidigare ska ge förvaltningens samverkansgrupper och skyddskommittéer en gemensam och samlad bild över utvecklingsområden i deras respektive verksamheter.

Utbildningsförvaltningens värde på medarbetarenkätens index Bra arbetsgivare är i år 82. Detta är en indexpunkt lägre än föregående mätning vilket är till följd av att delindex Rekommendera arbetsplats har ett lägre resultat jämfört med tidigare år. Resultatet på de övriga två delindexen, Jämställdhet och Attraktiv arbetsgivare, är oförändrade i förhållande till tidigare mätningar och har samma värde som för övriga fackförvaltningar i år. Delindexet Rekommendera arbetsplats baseras på medarbetarenkätens skala som från och med i år ändrats från 1-10 till 1-5 vilket gör att indexet inte är helt jämförbart med tidigare resultat. Detta bör tas i beaktande vid analys av resultatet. Generellt har index bra arbetsgivare i hela staden sjunkit med en indexpunkt.

I analysen av medarbetarenkäten på förvaltningsövergripande nivå lyftes särskilt resultaten i åldersgruppen 25-34 år upp då flera av de index som genereras indikerar att anställda i åldersgruppen i högre grad upplever brister i sin arbetssituation. Förvaltningen kommer under hösten att undersöka frågan närmare och ta ställning till om det behöver göras särskilda

insatser för denna grupp. Ett område som redan särskilt pekats ut är behovet av en stärkt introduktion för nyanställda nyexaminerade lärare.

Samtliga av förvaltningens verksamheter har fått del av sitt resultat på medarbetarenkäten och ska identifiera och vidta åtgärder utifrån identifierade styrkor och fokusområden från rapporten. De chefer som erhållit ett AMI under 73 ska vidare ha upprättat en handlingsplan och återkopplat handlingsplanen till sin överordnade chef under juni månad.

Förvaltningen har erbjudit flertalet utbildningar inom olika arbetsrättsliga områden för chefer under våren och ytterligare utbildningstillfällen inom samtliga av dessa kommer att erbjudas under hösten. Den för året nya chefsutbildningen om arbetstidsavtalet för lärare (Bilaga M) genomfördes i april och ett arbete att utveckla utbildningen ytterligare kommer att göras under hösten.

Inom ramen för det partsammansatta arbetet med HÖK 18 har bland annat ett arbete påbörjats för att integrera stödmaterialet SKOL-OSA i förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete och i det stödmaterial som erbjuds. Exempelvis har förvaltningens exempelmallar för riskbedömning av arbetsmiljön och APT-material om arbetsmiljö och lika rättigheter samt möjligheter uppdaterats med konkreta exempel.

I samband med att utbildningsnämnden beslutade om underlag för budget 2020-2022 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram en plan med avstämbara mål för hur den administrativa bördan kan minska under mandatperioden. Förvaltningen kommer att ta fram ett förslag under hösten 2019.

Lika rättigheter och möjligheter

Förvaltningen har under våren genomfört en kommunikationssatsning i syfte att uppmärksamma medarbetare på funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund och hur bristande tillgänglighet kan yttra sig på arbetsplatsen. Filmer från Diskrimineringsombudsmannen har publicerats som på ett lättillgängligt sätt beskriver hur exempelvis en arbetsplats kan upplevas av någon som har en kognitiv funktionsnedsättning. Ett särskilt fokus har även varit att synliggöra för både chefer och medarbetare vilka åtgärder i arbetsmiljön som kan genomföras för att säkerställa att alla oavsett diskrimineringsgrund har lika rättigheter och möjligheter på jobbet.

Förvaltningen arbetar med typannonser för de vanligaste befattningarna. I detta arbete säkerställs att de rekryteringskrav som ställs och används av förvaltningens verksamheter är utformade på ett inkluderande sätt så att personer med funktionsnedsättning inte missgynnas, utestängas eller diskrimineras. Information kommer även att ges på intranätet för att ge ytterligare stöd till verksamhetens rekryterande chefer.

När förändringar av verksamheten planeras ska arbetsgivaren bedöma om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas. Förändringar som behöver riskbedömas kan vara personalförändringar, förändrade arbetstider, nya arbetsmetoder, nya

lokaler eller annan utrustning. I syfte att säkerställa att tillgänglighetsaspekten uppmärksammas vid förändring i verksamheten har förvaltningens framtagna exempelmall uppdaterats med frågan om tillgängligheten påverkas för medarbetare/elever med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (syn, hörsel, kognitiv förmåga).

Utbildningsförvaltningen har ett pågående samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen för att stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Planen över insatser ligger i linje med den strategi för arbetet kring elevhälsa och elever i behov av särskilt stöd som sedan tidigare är beslutad.

Handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare

Projektet med att ta fram en handlingsplan har avslutats och en slutrapport godkändes i styrgruppen i juni. Planen anmälades också i utbildningsnämnden i juni. Intervjuer och fokusgrupper med fem olika yrkesgrupper har genomförts i stadens 14 stadsdelsförvaltningar för att undersöka professionens upplevelse av sin eller av förskollärarnas och barnskötarnas arbetssituation samt av ledningen och styrningen av förskolan. Totalt har 42 fokusgrupper och 28 enskilda intervjuer genomförts. Workshoppar utifrån valda fokusområden genomfördes i 13 av 14 stadsdelsförvaltningar och den fjortonde görs under hösten. Cheferna för förskolan bjöd in barnskötare, förskollärare, förskolechefer, HR och fackliga företrädare för samtal i tvärgrupper. Deltagarna valde vilket område som de ville diskutera. Alla reflektioner samlades in inför en kommande återkoppling till avdelningscheferna för förskola.

Slutrapporten tar upp 10 fokusområden som i intervjuerna återkommande beskrivits som dilemman i förskolepersonalens vardag. Dessa fokusområden är:

1. Grundläggande förutsättningar,
2. Närvarande ledarskap
3. Tydliga roller och ansvar
4. Minska på praktiska arbetsuppgifter
5. Chefsutbildningar & mentorskap
6. Frånvarohantering
7. Inskolningar
8. Introduktion av nyanställda
9. Verksamhetsutveckling
10. Hälsa

De 10 områdena går i varandra och en åtgärd kan förbättra arbetssituationen för medarbetarna inom flera områden. Förskolan är en komplex verksamhet där interaktionen mellan olika områden i handlingsplanen blir avgörande för kvaliteten i helheten. Handlingsplanen ska ses som en del i stadsdelsförvaltningens, enheternas och förskolornas systematiska kvalitetsarbete och arbetsmiljöarbete. Handlingsplanen kan ses som en sammanfattning av de viktigaste

åtgärderna som framkommit i kartläggningen och som sedan måste anpassas efter den lokala kontexten på varje stadsdelsförvaltning eller på varje enhet eller förskola.

Förhoppningen är att både slutrapporten och handlingsplanen ska bidra till att långsiktigt skapa de förutsättningar som förskolans medarbetare behöver för att kunna fokusera på sitt uppdrag och att både förskollärare och barnskötare upplever att de har en god arbetssituation. Resultatet av projektet är överlämnat till de 14 stadsdelsförvaltningarna för implementering. Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att i samverkan med stadsdelsförvaltningarna följa upp effekterna av handlingsplanen.

Kompetensförsörjning i förskolan

Rekryteringsbehovet av förskollärare och barnskötare i den kommunala verksamheten i staden förväntas ligga på cirka 1 100 personer per år de närmaste åren för att sedan öka till cirka 1 300 personer fram till år 2027. Det innebär att det krävs en rad strategiska satsningar på kort och lång sikt för att bibehålla en fortsatt hög kvalitet i stadens förskolor.

Barnskötarutbildningar

Under våren genomfördes den andra terminen av två för att ge 60 tillsvidareanställda barnskötare en grundutbildning till barnskötare om 1 300 gymnasiepoäng, och de tog examen i juni.

Förvaltningen har beviljats medel från stadens kompetensutvecklingssatsning och omställningsfonden på Sveriges Kommuner och Landsting. Det innebär att två nya grundutbildningar till barnskötare kommer att starta på Midsommarkransens gymnasium till hösten 2019 samt två fördjupningsutbildningar för barnskötare med en äldre utbildning.

Uppdragsutbildning

I början av året publicerade förvaltningen ett upphandlingsunderlag för en uppdragsutbildning till förskollärare. Fram till den 16 maj var det möjligt för lärosäten i Sverige att lämna anbud. På grund av bristande konkurrens har förvaltningen beslutat att inte gå vidare med upphandlingen.

Vikarieersättning vid frånvaro för utbildning

Vikarieersättning ges till förskolor som har anställda som går utbildning till barnskötare vid Midsommarkransens gymnasium, studerar vid den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen samt i vissa fall även för högre akademiska studier. För vårterminen 2019 har det kommit in 58 nya överenskommelser om vikarieersättning för den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen. Detta är fler än tidigare år. Ökningen kan bero på att det i år också är möjligt att erhålla vikarieersättning för masterutbildningar.

Tabell 39: Antal överenskommelser om vikariesättning 2017 - 2019

Nya överenskommelser	VT 2017	VT 2018	VT 2019
Kommunala förskolor	27	31	38
Fristående förskolor	12	14	20
Totalt	39	45	58

Totalt är 315 personer aktuella för vikarieersättning vårterminen 2019, vilket är något fler än 2018. Av dessa arbetar 185 i kommunala förskolor och 130 i fristående förskolor. Därtill kommer närmare 30 personer som studerar på högre akademisk nivå. Vikarieersättningen är en viktig satsning för att höja kompetensen och öka andelen förskollärare i stadens förskolor.

Under hösten 2019 har det skjutits till medel från stadens kompetensförsörjningsfond för vikarieersättning för deltagarna i den nya fördjupningskursen med inriktning på skapande som startas vid Midsommarkransens gymnasium.

Förvaltningen avser att regelbundet göra en uppföljning av hur många som slutför sin utbildning, hur många som stannar i staden och hur kompetensen används när personal går vidare med högre akademiska studier.

Stadsövergripande kompetensutvecklingsinsatser i förskolan

Förskolesummit

Förskolesummit anordnades den 3 och 4 juni 2019 i samverkan med Stockholms universitet. Totalt deltog cirka 1 400 personer, av dessa kom cirka 100 personer från fristående förskolor i Stockholms stad och cirka 150 från andra kommuner. Programmet bestod av åtta föreläsningar som var gemensamma för alla deltagare, samt 20 valbara föreläsningar, vilket gör Förskolesummit till landets största ickekommersiella evenemang för forskare och praktiker. Från 13 av 14 stadsdelsförvaltningar deltog kommunala förskolor med inspirerande utställningar av goda exempel. Även de stadsövergripande verksamheterna Kulan och Mediateket fanns representerade med utställningar, liksom Stockholms Universitet och Skolforskningsinstitutet.

Evenemanget utvärderas under hösten. Något kan ändå redan nu konstateras: Programmet var mycket uppskattat av deltagarna, något som framkom i muntliga återkopplingar och det lockade många av landets mest namnkunniga forskare i förskolefrågor. Deltagare kom från hela landet trots att det inte marknadsförs utanför stadens egna interna kanaler. Minutiösa förberedelser och tydlig ansvarsfördelning mellan de olika aktörerna bidrog till att allt fungerade väl när evenemanget väl var igång. Den mötesapp som var ny för året var uppskattad av både deltagare och funktionärer.

Reviderad läroplan – kompetensutveckling

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarna genomfört kompetensutvecklingsinsatser riktade till chefer i stadens förskolor. Syftet är att ge stöd i implementering av reviderad läroplan för förskolan och insatserna inleddes med två föreläsningar i mars. Hans-Åke Scherp föreläste om att *Skapa goda förutsättningar för*

kvalitetsarbete och implementering av förskolans läroplan. Ann S Pihlgren föreläste om *Undervisning i förskolan – att skapa lärande undervisningsmiljöer.* Den direkta återkopplingen (via Mentimeter) från deltagarna var att föreläsningarna i hög grad bidragit till ny kunskap som kommer göra nytta i enheternas kvalitetsarbeten.

Uppföljning av intern kontroll

Internkontrollplanen genomförs enligt plan. Av de planerade besöken avseende internrevisionen har de flesta genomförts. Övriga uppföljningar som tillhör internkontrollplanen genomförs enligt plan och resultaten kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen. Arbete pågår för att åtgärda de avvikelser som framkom i samband med stadsrevisionens årsrapport 2018.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
🟢 Identifiera befintliga brister i tillgängligheten i verksamhetens arbetsplatser för medarbetare med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (syn, hörsel, kognitiv förmåga). Dokumentera bristerna i en åtgärdsplan. Åtgärda bristerna.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 Informera alla medarbetare om funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund och om brister i tillgänglighet som en form av diskriminering.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 Samordna tillgänglighetsarbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 Se över rekryteringskrav som kan missgynna eller utesluta personer med funktionsnedsättning, eller som på annat sätt kan vara diskriminerande.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 Ställ krav på tillgänglighet och användbarhet vid upphandling av digitala tjänster och produkter.	2019-01-01	2019-12-31	

Kvalitetsarbete

System för systematiskt kvalitetsarbete

Arbetet med att utveckla en tydlig process för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete för att kunna genomföra en förbättrad samordning av stödinsatser har påbörjats under våren. Det har inledningsvis handlat om att inventera och systematisera olika uppgifter om skolors resultat och kvalitet samt att utveckla relevanta analysunderlag inför resultatdialogerna. Utvecklingsarbetet tar sin utgångspunkt i de olika behov som grundskoleavdelningen respektive gymnasieavdelningen har för sitt systematiska kvalitetsarbete. Parallellt med detta anpassas nuvarande stödinsatser för att bättre möta de behov som rektorer och central förvaltning har identifierat.

Förvaltningen har under året fortsatt att ha fokus på att stärka och utveckla grundskolans systematiska kvalitetsarbete. Detta har skett på olika nivåer inom förvaltningen och i det sammanhängande systemet för styrning, ledning och uppföljning med tillhörande kopplade stödinsatser. Systematiken har utvecklats när det gäller anmälan till huvudmannen om kränkande behandling och anmälan av upprepade eller längre elevfrånvaro. Som stöd till skolorna i deras systematiska kvalitetsarbete har förvaltningen utvecklat underlag och verktyg att använda.

Förvaltningen har genomfört ett gediget arbete inför höstens resultatdialoger med översyn av processen inför, under och efter grundskolans resultatdialoger. Innehållsmässigt kommer dialogerna att ha mer fokus på skolans resultatutveckling över tid samt att underlaget för uppföljning av skolans systematiska kvalitetsarbete har utvecklats i förhållande till föregående år. Det senare har tagits fram för att även kunna användas på skolan som ett självskattningsmaterial. Genom samverkan inom förvaltningen kring det så kallade signalsystemet samlas olika uppföljningar och utgör ett kvalitativt underlag. Arbetet har också omfattat hur resultaten från samtliga genomgångna dialoger kan aggregeras för att kunna dra slutsatser på övergripande nivå.

Förvaltningen har under vårterminen genomfört en workshop om systematiskt kvalitetsarbete vid tre sammanhängande tillfällen för utvalda grundskolor. Workshopen var en pilotutbildning och förvaltningen har efter utvärdering beslutat att även framöver fortsätta med denna workshop för skolor utifrån behov.

Grundskolorna har i början av året fått återkoppling på sina verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser i syfte att kunna utveckla systematiken i dessa.

I gymnasieskolan har ett utvecklingsarbete påbörjats kring systematiskt kvalitetsarbete, digitalisering, minskade avhopp, ökad närvaro samt psykisk ohälsa hos elever. Arbetet leds av gymnasiecheferna och rektorerna är indelade i grupper per gymnasieområde för kollegialt lärande. Processen kommer också att innehålla gemensamma mötesdagar för alla rektorer inom gymnasieskolan. Målet är att rektorerna ska få ökad kunskap, identifiera förbättringsområden samt skapa gemensamt språk och förhållningssätt. Det långsiktiga syftet är att öka elevernas måluppfyllelse och bidra till ökad likvärdighet mellan skolorna.

Till höstens resultatdialoger mellan gymnasiechef och rektor kommer nya underlag att tas fram till stöd för diskussion om respektive gymnasieskolas måluppfyllelse.

Tillsynsärenden, synpunkter och klagomål

Under våren 2019 har Skolinspektionen och Barn- och elevombudet inlett 100 ärenden som gäller huvudmannens grundskolor.

Av tillsynsärendena rörde 43 kränkande behandling, 29 rätt till stöd, 13 rätt till utbildning och 7 trygghet och studiero. Dessa siffror kan jämföras med våren 2018 då 124 ärenden inleddes mot huvudmannen. Av de 124 ärendena rörde 55 kränkande behandling, 35 rätt till stöd, 8 rätt till utbildning och 8 trygghet och studiero. Under våren 2017 inleddes 136 tillsynsärenden.

Jämfört med 2018 har inspektionsärendena minskat med 20 procent och jämfört med 2017 har ärendena minskat med 27 procent. Ärendena som gäller kränkande behandling har minskat med 21 procent. En möjlig orsak till detta är att skolorna genom information och utbildningsinsatser fått bättre rutiner kring att upptäcka, anmäla och åtgärda kränkande behandling och

därigenom kunnat åtgärda kränkande behandling innan en anmälan görs till tillsynsmyndigheten. Den enda kategorin som har ökat är rätt till utbildning, vilket oftast innebär elever som har, eller är på väg att få, omfattande problematisk frånvaro. Ökningen från 8 till 13 ärenden är inte så stort i absoluta tal, men ökningen i sig är oroväckande. För att stödja detta arbete så finns en jurist som enbart arbetar med frågor kring anmälan, utredning och uppföljning av problematisk frånvaro.

Under våren har det inkommit sex anmälningsärenden som gäller utbildningen vid stadens gymnasieskolor från Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet.

Samtliga dessa ärenden har utretts eller är under utredning. Endast ett ärende har lett till ett föreläggande. Flera ärenden från 2018 hos Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet har också avslutats. Tre av dessa ärenden ledde till förelägganden. Samtliga brister handlade om att skolor inte har hanterat ärenden om kränkande behandling enligt skollagens krav. Huvudmannen har därefter vidtagit åtgärder som redovisats till Skolinspektionen/Barn- och elevombudet och ärendena är avslutade under våren.

De flesta klagomål och synpunkter på utbildning inkommer till och hanteras av skolorna. Det har dock under våren inkommit tre klagomål till huvudmannen direkt angående gymnasieskolan. Ett klagomål gällde betygssättning medan resterande var av mer generell karaktär.

Övrigt

Söka skola

I år kom det in 15 637 ansökningar till förskoleklass respektive grundskolan, vilket är en ökning med nästan 160 ansökningar jämfört med 2018. Stadens e-tjänst för ansökan till grundskolor användes i år av 95 procent av de sökande, en ökning med 2 procentenheter jämfört med tidigare år. Övriga ansökte via blankett. Av ansökningarna till förskoleklass fick 91 procent erbjudande om en förskoleklassplats på någon av sina tre sökta skolor. Siffrorna som redovisas ovan är slutgiltiga siffror som avviker något från de preliminära uppgifter som redovisades i tertialrapport 1.

Förvaltningen arbetar aktivt för att få med fler fristående grundskolor i stadens samordnade ansöknings- och antagningsprocess. I Söka skola 2019 finns för närvarande 60 fristående skolor, en ökning med sex skolor jämfört med föregående år, och det innebär att mer än hälften av de fristående grundskolorna är anslutna. I ansökningsprocessen används Stockholms Stads antagningskarta, vilket är ett automatiserat kartstöd som förenklar antagningsprocessen genom att beräkna relativ närhet och rangordna sökande enligt utbildningsnämndens beslutade urvalsgrunder.

Genom ökad centralisering och automatisering vill förvaltningen minska skolornas administration och samtidigt ytterligare stärka rättssäkerheten. Utifrån verksamhetsplan för

2019 har förvaltningen genomfört första steget i en centralisering av beslut om skolplacering i förskoleklass och grundskola. Under hösten 2019 införs ett centralt ansöknings- och antagningssystem som kommer att hantera beslut om skolplacering året om. Ökad information inför ansökan till förskoleklass genomförs. Samordningen av "Min barnomsorg" med "Söka skola" pågår som ett sidoprojekt.

Antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Vid den slutliga antagningen i juni fanns totalt 10 292 sökande folkbokförda i Stockholms stad (2018: 10 048). 8 768 sökte direkt från årskurs 9, vilket är 401 fler än föregående år.

Av de totalt 10 292 sökande folkbokförda i Stockholms stad har 9 045 sökande i första hand sökt till ett nationellt program (2018: 8 919). Tabellen nedan visar sökfördelningen mellan de olika nationella programmen och hur stor andel av eleverna som är behöriga.

Program	Antal förstahandssökande	Andel förstahandssökande	Behörighet
Högskoleförberedande	7 570 (2018: 7 352)	83,7% (2018: 83%)	90% (2018: 94,2%)
Yrkesprogram	1 475 (2018: 1 567)	16,3% (2018: 17%)	67% (2018: 70,4%)

Jämfört med föregående år har antalet förstahandssökande till de högskoleförberedande programmen ökat, och minskat till yrkesprogrammen. Andelen sökande som är behöriga till sökt nationellt program har under 2019 minskat jämfört med motsvarande period 2018.

För de sökande (oavsett behörighet och sökt program) som är folkbokförda i Stockholms stad fördelar sig förstahandsvalen i juni på följande sätt.

Huvudman	2019	2018	2017
Kommunal i Stockholms stad	4 443 (45,2%)	4 531 (45,1%)	3 723 (40,4%)
Kommunal utanför Stockholms stad	1 097 (11,2%)	1 620 (16,1%)	1 585 (17,2%)
Fristående i Stockholms stad	3 501 (35,7%)	3 897 (38,8%)	3 914 (42,4%)
Fristående utanför Stockholms stad	762 (7,7%)		
Total	9 803	10 048	9 222

För de sökande (oavsett behörighet och sökt program) som är folkbokförda i Stockholms stad blev antagningsresultatet i juni följande.

Huvudman	2019	2018	2017
Kommunal i Stockholms stad	4 152 (45,2%)	4 044 (45,2%)	3 667 (43,6%)
Kommunal utanför Stockholms stad	909 (9,9%)	1 125 (12,6%)	1 091 (13%)
Fristående i Stockholms stad	3 327 (36,2%)	3 775 (42,4%)	3 649 (43,4%)
Fristående utanför Stockholms stad	781 (8,5%)		
Total	9 169	8 944	8 407

Av samtliga stockholmare som antagits under juni på nationellt program i gymnasieskolan (oavsett huvudman) har 64,8 procent fått sitt förstahandsval tillgodosett – motsvarande andel under 2018 var 64,4 procent.

Introduktionsprogram

Vid skolstart i augusti var totalt 1 323 stockholmare antagna till introduktionsprogram: 760 i egen regi (2018:749), 39 i annan kommun (2018:50) och 524 till fristående huvudman (2018:411).

Därtill har 40 asylsökande och ett fåtal gömda ungdomar under 18 år med adress i Stockholm antagits till introduktionsprogram – främst språkintröduktion. Denna elevgrupp ingår inte i de tidigare nämnda 1 323 antagna till introduktionsprogram.

Vid antagningen till samtliga introduktionsprogram som anordnas av Stockholms stad har sökande folkbokförda i Stockholm prioriterats och sökande från annan kommun har enbart antagits i mån av plats. Av de totalt 760 antagna kommer 41 från annan kommun.

Utan plats

Efter slutantagningen i juni stod cirka 880 sökande folkbokförda i Stockholms stad utan gymnasieplats, en minskning jämfört med juni 2018 då 970 elever stod utan plats. Av de som stod utan plats var ungefär 250 sökande behöriga till nationellt program. Mindre än hälften av de sökande som stod utan plats, 383, sökte direkt från årskurs 9.

Många av de som står utan gymnasieplats har enbart sökt till nationella program, trots att de är obehöriga, eller är obehöriga elever som enbart har valt introduktionsprogram hos fristående eller annan kommunal huvudman. Av sökande som står utan gymnasieplats är 160 elever som redan är inskrivna/studerar på stadens introduktionsprogram, främst språkintröduktion.

Sökande och antagna till Stockholms stad (oavsett hemkommun)

Slutantagning juni månad: Nationella program

Det finns totalt 5 697 antagna elever till ett nationellt program i stadens skolor, 100 fler än 2018. Tabellen nedan visar uppdelningen mellan de antagna elevernas hemkommun.

Folkbokförda i	Antal antagna
Stockholm	3 407 (59,8%) 2018: 59,9%
Annan kommun	2 290 (40,2%) 2018: 40,1%
Totalt	5 697

Av samtliga antagna på nationella program vid stadens skolor är 3 987 (69,9 procent) antagna på sitt förstahandsval, jämfört med 69 procent år 2018.

Hörselanpassning

Under 2019 har tre sökande, varav en från annan kommun, med behov av hörselanpassad utbildning blivit antagna till nationellt program i Stockholms stad. Två till samhällsveten-

skapsprogrammet på Kungsholmens västra gymnasium och en till teknikprogrammet på Thorildsplans gymnasium. Under 2018 antogs sex elever till motsvarande utbildningar.

Specialpedagogisk profil

Stockholms stad erbjuder fyra nationella program med specialpedagogisk profil som anordnas på ESS-gymnasiet, Östra reals gymnasium och Thorildsplans gymnasium med 88 tillgängliga studieplatser. Vid skolstart i augusti har 82 sökande antagits, varav 34 kommer från annan kommun.

Individuell antagning till nationellt program

Omkring 170 (2018:400) sökande antogs till de nationella programmen genom individuella beslut. Majoriteten, cirka 110 (2018:300), antogs med betyg från svenska internationella skolor eller skolor i utlandet. Cirka 60 (2018: 100) sökande antogs efter bedömning i fri kvot på grund av starka medicinska eller sociala skäl.

86 sökande till nationellt program i Stockholms stad har även beviljats dispens i engelska, en minskning jämfört med 2018 då 145 sökande beviljades dispens.

Gymnasiesärskolan

Till de program inom gymnasiesärskolan som anordnas vid stadens skolor antogs totalt 82 sökande i juni varav 79 på sitt förstahandsval. I juni 2018 var det 68 (62 på sitt förstahandsval). 55 sökande antogs på nationella program medan 27 antogs till det individuella programmet. Av samtliga antagna var 59 folkbokförda i Stockholms stad.

Totalt har 97 elever folkbokförda i Stockholms stad antagits till gymnasiesärskolan jämfört med 73 i augusti 2018 och av dem har 61 antagits i den egna kommunen, 9 i annan kommun och 27 till en fristående skola.

Ändringar i regelverket

Flera nya lagar och förordningar som berör förskola, grundskola respektive gymnasieskola ska tillämpas från den 1 juli 2019.

För förskolan gäller:

- Regeringen har beslutat om en reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 18. Läroplanen träder i kraft den 1 juli 2019.
- Från den 1 juli 2019 benämns förskolechef rektor och omfattas av befattningsutbildningen för rektorer.

För grundskolan gäller:

- Rektorns ansvar för trygghet och studiero förtydligas i grundskolans läroplan. Vikten av att eleven, genom egen ansträngning och delaktighet, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö betonas också.

- Elever som börjar i årskurs 7 i grund- och grundsärskolan höstterminen 2019 kommer att få ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Utöver det fördelas ytterligare 100 timmars undervisning i idrott och hälsa mellan mellanstadiet och högstadiet.
- Enligt garantin för tidiga stödinsatser ska elever som behöver stöd få det tidigt och utifrån sina behov. Bland annat blir kartläggningsmaterialen "Hitta språket" och "Hitta matematiken" obligatoriska att använda i förskoleklass.
- Skolan får en skyldighet att i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet göra en uppföljning av det stöd en elev fått som extra anpassning i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs ska sedan få ta del av resultatet av uppföljningen. Det gäller för de elever som ska börja i årskurs 1 och årskurs 4 i grundskolan.
- Det blir krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. Det tidigare undantaget tas bort. Personer med en äldre fritidspedagogutbildning eller liknande kan istället för att omfattas av det före detta undantaget få legitimation och behörighet att undervisa i fritidshemmet.

För gymnasieskolan gäller:

- Varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation i dess helhet.
- Utbildningsplanen för introduktionsprogrammen ska innehålla uppgifter om varje utbildningssyfte, huvudsakliga innehåll och längd.
- Introduktionsprogrammet preparandutbildning är borttaget.
- Programinriktat val har tillkommit för de elever som saknar behörighet i några ämnen för ett visst nationellt program, både yrkesprogram och högskoleförberedande program.
- Nyanlända elevers kunskaper ska bedömas (elevens bakgrund, skolerfarenheter, språk- och ämneskunskaper och eventuella yrkeserfarenheter ska kartläggas) vid mottagandet till språkinträdning och de ska få en individuell studieplan inom två månader.
- Elever som går på introduktionsprogram ska ha en individuell studieplan där elevens mål och beräknade längd för utbildningen framgår.
- Läroplanen för gymnasieskolan blir tydligare när det gäller rektorns ansvar för trygghet och studiero.
- I läroplanen förtydligas också att elever ska visa respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever. Vidare betonas vikten av att eleven genom egen ansträngning och delaktighet tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Prognos årsutfall 2019

Nämndens prognos per augusti visar ett underskott med 25,0 mnkr mot budget efter resultatfonder. Prognosen bygger på att resultatenheterna kommer att hämta 107,0 mnkr ur resultatfonderna, vilket innebär att resultatet före resultatfonder är ett underskott om 131,9 mnkr. Budgetavvikelsen efter resultatfonder motsvarar 0,1 procent av nämndens budget.

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Prognos	Avvikelse
Summa kostnader	21 382,9	21 826,8	-443,9
Drift och underhåll	21 271,8	21 709,4	-437,6
Kapitalkostnader	111,1	117,4	-6,3
Summa intäkter	-2 398,3	-2 477,5	79,2
Nettoutfall	18 984,6	19 349,3	-364,7
Beräknade prestationsförändringar			232,8
Summa justerat nettoutfall			-131,9
Ingående resultatfond från 2018			478,6
Resultatöverföring till 2020			-371,6
Nettoutfall efter resultatfond			-25,0

Investeringar, mnkr	Budget	Prognos	Avvikelse
Investeringsutgifter	135,0	135,0	0,0

I prognosen har hänsyn tagits till beräknade prestationsförändringar. Med prestationsförändring avses förändringar av barn- och elevantal. De prognostiserade förändringarna av elevantalen innebär en prestationsrelaterad ökning av budgeten med totalt 232,8 mnkr, jämfört med kommunfullmäktiges budget. Prestationsförändringarna består av en ökning med 333,9 mnkr för grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola och en minskning med 64,1 mnkr för förskoleverksamhet (fristående) och 37,0 mnkr för gymnasieskola inklusive gymnasiesärskola. Elevantalsökningen och därmed prestationsförändringen är totalt sett lägre än enligt nämndens verksamhetsplan, vilket innebär att kommunstyrelsens centrala medelreserv inte behöver belastas med cirka 75 mnkr jämfört med om elevantalet överensstämte med nämndens verksamhetsplan. Prestationsförändringarna redovisas även under respektive verksamhetsområde.

Antal stockholmselever i grundskola och gymnasieskola*, egen regi samt andra huvudmän**

Grundskola	VB 2018	Andel %	VP 2019	Årsprognos T2 2019	Andel %
I kommunala skolor i Stockholms stad	72 314	74%	74 243	74 149	74%
I kommunala skolor i annan kommun	1 089	1%	973	1 035	1%
I fristående skolor	24 992	25%	25 924	25 517	25%
Totalt i grundskola	98 395	100%	101 140	100 701	100%
Gymnasieskola	VB 2018	Andel %	VP 2019	Årsprognos T2 2019	Andel %
I kommunala skolor i Stockholms stad	11 168	42%	12 066	11 451	42%
I kommunala skolor i annan kommun	3 740	14%	3 698	3 766	14%
I fristående skolor	11 954	44%	12 283	12 293	44%
Totalt i gymnasieskola	26 862	100%	28 047	27 510	100%

*exklusive grundsärskola och gymnasiesärskola, **inklusive fristående specialskolor och internationella skolor

I tabellen ovan anges antal stockholmselever i grundskola och gymnasieskola, med andelar i stadens kommunala skolor respektive i andra huvudmäns skolor. Andelen elever i skolor i egen regi beräknas vara oförändrad jämfört med förra året. Prognoser över samtliga schablonggrundande barn, elever och studerande finns i bilaga 2. Resultatenheter redovisas i bilaga 1 och anslagsenheter i bilaga 3.

Prognosen för skolorna i egen regi visar ett underskott med sammanlagt 157,9 mnkr. Grundskolorna står för 102,5 mnkr och gymnasieskolorna för 55,4 mnkr av underskottet. De flesta grundskolorna har medel från föregående år i sina fonder. De använder dem för att möta ett tillfälligt underskott innan åtgärder har fått effekt, eller till tillfälliga inköp. De kommer fortfarande att ha en positiv utgående fond. Uttaget ur skolornas resultatfonder beräknas bli 85,3 mnkr varav 83,5 mnkr avser grundskolor och 1,8 mnkr gymnasieskolor.

Skolornas underskott beror främst på att personalkostnaderna är för höga i förhållande till elevintäkterna och att arbetet med anpassning av organisationen tar tid innan effekt uppnås. Arbetet med att minska vissa gymnasieskolors underskott pågår intensivt. Anpassningar av kursutbudet görs och personal har förhandlats övertalig. Förvaltningen är tydlig till alla kommunala skolor, inom både grundskola och gymnasieskola, att övertalig personal ska prioriteras vid nyrekryteringar under förutsättning att det stämmer överens med efterfrågad kompetens.

Det har under de senaste åren funnits en osäkerhet kring kostnaderna för skolornas lokaler. På grund av mängden projekt och oklarhet i tidsplanerna så har det funnits en osäkerhet kring vilka kostnader som slutligen kommer att belasta 2019. Förvaltningen befarar nu att ett underskott om sammanlagt 112 mnkr kommer att uppstå avseende lokalkostnader, varav 97 mnkr avser grundskolorna, 10 mnkr gymnasieskolorna och resten övriga lokaler. De senaste åren har budgeten för lokalkostnader redovisat betydande överskott som främst orsakats av försenade projekt som förskjutit kostnader framåt. Inför 2019 har budgeten för lokalkostnader dragits ner utifrån antagandet att förseningar kommer att inträffa även i år. Det visar sig nu att

detta antagande inte kommer att stämma då tidplanen följs i de allra flesta fallen. Dessutom tillkommer ett antal obudgeterade projekt och vissa retroaktiva kostnader från förra året.

Ett arbete med att ta fram besparingsåtgärder har startats under våren och pågår. Detta avser alla delar av central förvaltning. Förutom uttaget ur fonderna är dessa besparingsåtgärder samt ej använda budgetreserver den främsta orsaken till de överskott som minskar nämndens underskott. Underskottet avseende lokalkostnader samt skolornas underskott efter uttag ur fonder uppgår till drygt 180 mnkr och det sammanlagda resultatet efter fonder för nämnden bedöms bli ett underskott om 25 mnkr.

Prognos per verksamhetsområde och investeringar

Driftverksamhet, Netto, mnkr	VP 2019	Bokfört tom augusti - tertial 2	Utfall i % av årsbudget (riktvärde - 66,7 %)	Avvikelse prognos augusti - tertial 2
Förskola	2 734,2	1 806,7	66,1%	2,5
Grundskola inkl fritidshem och Grundsärskola	12 698,2	8 660,6	68,2%	-120,3
<i>Varav Grundskola inkl fritidshem</i>	<i>12 267,0</i>	<i>8 401,6</i>	<i>68,5%</i>	<i>-160,8</i>
<i>Varav Grundsärskola</i>	<i>431,2</i>	<i>259,1</i>	<i>60,1%</i>	<i>40,5</i>
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	3 180,8	2 092,9	65,8%	-27,3
<i>Varva Gymnasieskola</i>	<i>2 981,3</i>	<i>1 973,0</i>	<i>66,2%</i>	<i>-14,6</i>
<i>Varav Gymnasiesärskola</i>	<i>199,5</i>	<i>119,9</i>	<i>60,1%</i>	<i>-12,8</i>
Nämnd och övergripande	371,4	68,4	18,4%	13,2
Netto	18 984,6	12 628,7	66,5%	-131,9
Resultatfond från 2018				478,6
Resultatfond till 2020				-371,6
Totalt resultat				-25,0

Investeringar, mnkr	135,0	42,2	31,3%	0,0
----------------------------	--------------	-------------	--------------	------------

För perioden januari-augusti har nämnden förbrukat 66,5 procent av 2019 års budget. Om hänsyn tas till årets prestationsökningar ligger förbrukningen på 65,7 procent. Att förbrukningen är något lägre än riktvärdet är naturligt vid den här tiden på året. För investeringsmedlen redovisas en låg förbrukning vilket är normalt i augusti.

Förskoleverksamhetens överskott beror främst på ökade intäkter för barnskötarutbildningar samt lägre personalkostnader än budget på central förvaltning. Underskott redovisas avseende kostnader för tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd.

För grundskola och grundsärskola beror budgetavvikelsen främst på underskott i skolorna i egen regi och underskott avseende lokalkostnader samt överskott avseende reserver och verksamhetsstöd.

För gymnasieskola och gymnasiesärskola beror budgetavvikelsen främst på underskott i skolorna i egen regi samt vissa överskott, bland annat reserver och interkommunala ersättningar.

Överskottet för nämnd och övergripande verksamhet beror på minskade kostnader för personal, lägre avvecklingskostnader för viss IT än budget samt reserver som inte utnyttjas. Prognosen bygger på att resultatenheterna hämtar 87,0 mnkr ur resultatfonderna och därmed prognostiseras ett underskott om 75,4 mnkr för nämnden totalt sett efter resultatdispositioner.

Investeringar

Nämnden beräknar att de totala investeringsutgifterna för 2019 kommer att uppgå till 135 mnkr, vilket innebär att nämndens budget för investeringar är i balans.

Det föreslås en omfördelning av 2 mnkr av de fördelade investeringsmedlen från gymnasieverksamheten till grundskoleverksamheten på grund av ökade behov i grundskolan. Det innebär att prognosen för grundskoleverksamheten blir 37,5 mnkr och för gymnasieverksamheten blir den 9,5 mnkr.

Nyetablelingsstödet beräknas till 65,8 mnkr inom grundskoleverksamheten och 14,2 mnkr inom gymnasieverksamheten. Nyetablelingsstöd syftar till att stimulera skolorna till egna kapacitetshöjande åtgärder, vilka leder till att skolans totala kapacitet höjs.

För fördelning efter beslut av central förvaltning finns 8,0 mnkr i investeringsmedel.

Kapitalkostnader

I driftbudgeten ingår kapitalkostnader på befintliga ej avskrivna anläggningstillgångar och på beräknade framtida investeringar. Utfallet för dessa kostnader per augusti är 73,1 mnkr. Prognosen är 110,0 mnkr, vilket är samma som budgeten.

Omslutningsförändringar sammanlagt

Sammanlagt uppgår omslutningsförändringarna till 32,8 mnkr netto. Förskoleverksamheten redovisar omslutningsförändringar om 34,7 mnkr avseende felaktigt redovisade ökade kostnader/intäkter. Verksamhetsområdet grundskola redovisar omslutningsförändringar om totalt 27,7 mnkr som avser minskade kostnader/intäkter som redovisats på fel verksamhetsområde. Gymnasieverksamheten redovisar omslutningsförändringar om 25,8 mnkr som beror på ökade intäkter/kostnader för elever från andra kommuner med anledning av att fler elever söker sig till stadens kommunala skolor.

Uppföljning av driftbudget, per verksamhetsområde

Förskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2019	Prest. Justering	Prognos	Avvikelse
Peng och anslag		2 862,7			2 862,7	-64,1	2 814,0	-15,4
Lokaler								
Övrig verksamhet				-128,5	-128,5		-146,3	17,8
Totalt		2 862,7		-128,5	2 734,2	-64,1	2 667,7	2,4

Uppföljning av driftbudget

Förskoleverksamheten visar ett prognosöverskott om 2,4 mnkr. Budgetavvikelsen består av ökade intäkter för barnskötarutbildningar samt lägre personalkostnader än budget på central förvaltning samt ett underskott avseende kostnader för tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd.

Prestationsförändringar förskola

Antalet schablonggrundande stockholmsbarn i fristående förskolor beräknas uppgå till ett årssnitt på 20 000 barn, det är 725 barn mindre än kommunfullmäktiges budget. Schablonbudgeten prognostiserats därmed minska med 64,1 mnkr.

Omslutningsförändringar förskola

Ökade kostnader/ökade intäkter med 34,7 mnkr som redovisats på fel verksamhetsområde.

Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2019	Prest. Justering	Prognos	Avvikelse
Peng och anslag	7 367,4	3 333,1	127,5	0,0	10 828,0	333,9	11 181,2	-19,3
Lokaler	1 573,1	0,0	0,0	0,0	1 573,1	0,0	1 670,4	-97,3
Övrig verksamhet	239,5	11,4	0,0	46,2	297,1	0,0	300,8	-3,7
Totalt	9 180,0	3 344,5	127,5	46,2	12 698,2	333,9	13 152,4	-120,3
Ingående fond från 2018								406,0
Utgående fond till 2020								-322,5
Resultat efter fonder								-36,8
varav Grundskola								
Peng och anslag	7 097,3	3 225,8	110,4		10 433,5	298,3	10 792,1	-60,3
Lokaler	1 538,6				1 538,6		1 635,4	-96,8
Övrig verksamhet	238,7	10,3		46,0	295,0		298,7	-3,7
Totalt grundskola	8 874,6	3 236,1	110,4	46,0	12 267,1	298,3	12 726,2	-160,8
varav Grundsärskola								
Peng och anslag	270,1	107,3	17,1		394,5	35,6	389,1	41,0
Lokaler	34,5				34,5		35,0	-0,5
Övrig verksamhet	0,8	1,1		0,2	2,1		2,1	0,0
Totalt grundsärskola	305,4	108,4	17,1	0,2	431,1	35,6	426,2	40,5

Uppföljning av driftbudget

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar ett underskott om 120,3 mnkr före resultatdispositioner och ett underskott om 36,8 mnkr efter resultatdispositioner. Av underskottet avser 160,8 mnkr grundskola medan grundsärskola redovisar ett överskott om 40,5 mnkr grundskola. Överskottet avseende grundsärskola beror på att kostnaderna för grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan hamnar på verksamhetsområdet grundskola. Underskottet återfinns främst inom grundskola i egen regi.

Prestationsförändringar grundskola

Grundskoleverksamhetens schablonbudget beräknas öka med totalt 333,9 mnkr, jämfört med kommunfullmäktiges budget. Elevökningen i egen regi beräknas till 2 873 elever. I fristående grundskolor beräknas elevökningen till cirka 611 elever medan elever i andra kommuners grundskolor beräknas minska med cirka 178 elever. Den prognostiserade elevökningen i tertialrapport 2 är cirka 440 färre elever jämfört med utbildningsnämndens verksamhetsplan, vilket motsvarar minskade schabloner om cirka 36 mnkr.

Antalet barn inskrivna i fritidshem beräknas öka med cirka 30 barn jämfört med kommunfullmäktiges budget. I ökningen ingår 280 barn i egen regi medan antalet barn i fristående skolor och i andra kommuner minskar med cirka 250 barn. Totalt innebär volymförändringen en schablonökning om 1 mnkr, samtidigt som föräldraintäkterna beräknas öka med 2,1 mnkr jämfört med kommunfullmäktiges budget. Jämfört med utbildningsnämndens verksamhetsplan beräknas en minskning med cirka 500 barn, vilket motsvarar minskade schabloner om

cirka 24 mnkr. Inom den öppna fritidsverksamheten beräknas barnantalet öka med cirka 290 barn, vilket motsvarar en schablonökning om 2,1 mnkr jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Inom grundsärskolan beräknas elevantalet öka med cirka 65 elever, varav ökningen i egen regi är 45 elever medan elever i fristående skolor och i andra kommuner beräknas öka med 20 elever. Det motsvarar en schablonökning om cirka 35 mnkr.

Grundskolor i egen regi

Skolorna redovisar sammanlagt ett underskott om 102,5 mnkr före resultatdispositioner och 19 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 1 är det en försämring om 43,6 mnkr före och 7,9 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna redovisar ett underskott om 82 mnkr och anslagsenheterna 20,5 mnkr.

De flesta grundskolorna har en ekonomi i balans. Vissa grundskolor som är resultatenheter och har upparbetade fonder, planerar att använda dem för att möta ett tillfälligt underskott innan åtgärder har fått effekt och för inköp av till exempel läsplattor eller till olika former av kompetensutveckling för personalen. De kommer fortfarande att ha en positiv utgående fond.

För de skolor som redovisar underskott och där fondmedel inte täcker underskottet finns det ett antal olika orsaker till att ekonomin inte är i balans och det är svårt att dra några generella slutsatser. Den vanligaste orsaken är dock att personalkostnaderna är för höga i förhållande till elevintäkterna och att arbetet med anpassning av organisation tar tid innan effekt uppnås. För de skolor som visar underskott pågår arbete med att vidta åtgärder för att komma i ekonomisk balans.

Det finns en osäkerhet i skolornas prognoser på grund av att elevantalet för höstterminen inte är definitivt ännu och det kan påverka skolornas intäkter.

Resultatenheter

Ingående fond 2019 grundskola mnkr	
Ingående fond resultatenheter 2019	406,0
Totalt ingående fond grundskola	406,0
Utgående fond 2019 mnkr	
Resultatenheter med överskott (95)	329,9
Resultatenheter med underskott (8)	-7,4
Resultatenheter med fond +/- 0 (4)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	322,5

Grundskoleavdelningens 107 resultatenheter har en sammanlagd ingående fond om 406 mnkr. Ett överskott om 322,5 mnkr beräknas föras över till 2020. I prognosen redovisar resultatenheterna ett underskott om 82 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott om 1,5 mnkr

efter fonder. Det är 67 resultatenheter som redovisar underskott före resultatdispositioner men endast 8 enheter som redovisar en negativ utgående fond. Fonderna planeras framför allt att användas för att parera tillfälliga underskott innan anpassningar av organisationen har fått effekt. En resultatenhet riskerar att avvecklas i samband med bokslutet eftersom den då har haft en negativ utgående fond två år i rad.

Anslagsenheter

Grundskoleverksamhetens 21 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 20,5 mnkr. Av dessa redovisar sju enheter ett sammanlagt överskott om 2 mnkr, fyra enheter redovisar ingen avvikelse medan tio enheter redovisar ett sammanlagt underskott om 22,6 mnkr. Fyra skolor har möjlighet att bli resultatenhet i samband med bokslutet 2019.

Övrigt, grundskola i egen regi

Det har under de senaste åren funnits en osäkerhet kring kostnaderna för skolornas lokaler. På grund av mängden projekt och oklarhet i tidsplanerna har det funnits en osäkerhet kring vilka kostnader som slutligen kommer att belasta 2019. Förvaltningen befarar nu att ett underskott om sammanlagt 112 mnkr kommer att uppstå avseende lokalkostnader, varav 97 mnkr avser grundskolorna. De senaste åren har budgeten för lokalkostnader redovisat betydande överskott som främst orsakats av försenade projekt som förskjutit kostnader framåt. Inför 2019 har budgeten för lokalkostnader dragits ner utifrån antagandet att förseningar kommer att inträffa även i år. Det visar sig nu att detta antagande inte kommer att stämma då tidplanen följs i de allra flesta fallen. Dessutom tillkommer ett antal obudgeterade projekt och vissa retroaktiva kostnader från förra året.

Överskott redovisas avseende verksamhetsstöd och budgetreserver.

Fristående grundskola samt grundskola i annan kommun

Kostnader för elever i fristående grundskola och grundskola i annan kommun redovisar ett underskott om cirka 10 mnkr som beror på ökade skolskjutskostnader samt ökat elevantal på Hällsboskolan och Manillaskolan. Dessa elever genererar inga schabloner från kommunfullmäktige utan kostnaderna budgeteras som ett fast anslag.

Omslutningsförändringar grundskola

Grundskoleverksamheten redovisar omslutningsförändringar om 27,7 mnkr som avser minskade kostnader/intäkter som redovisats på fel verksamhetsområde.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2019	Prest. Justering	Prognos	Avvikelse
Peng och anslag	884,2	1 336,5	400,0	0,0	2 620,7	-37,0	2 642,0	-58,3
Lokaler	442,3	0	0	0	442,3		451,6	-9,3
Övrig verksamhet	70,9	2,5	0,7	43,7	117,8		77,6	40,3
Totalt	1 397,4	1 339,0	400,7	43,7	3 180,8	-37,0	3 171,2	-27,4
Ingående fond från 2018								45,3
Utgående fond till 2020								-43,5
Resultat efter fonder								-25,6
varav Gymnasieskola								
Peng och anslag	813,4	1 254,1	372,6		2 440,1	-23,9	2 461,7	-45,5
Lokaler	424,7				424,7		434,0	-9,3
Övrig verksamhet	70,7	2,5	0,7	42,6	116,5		76,3	40,3
Totalt gymnasieskola	1 308,8	1 256,6	373,3	42,6	2 981,3	-23,9	2 972,0	-14,6
varav Gymnasiesärskola								
Peng och anslag	70,8	82,4	27,4		180,6	-13,1	180,3	-12,8
Lokaler	17,6				17,6		17,6	0,0
Övrig verksamhet	0,2			1,1	1,3		1,3	0,0
Totalt gymnasiesärskola	88,6	82,4	27,4	1,1	199,5	-13,1	199,2	-12,8

Uppföljning av driftbudget

Verksamheten redovisar ett sammanlagt underskott om 27,4 mnkr före och 25,6 mnkr efter resultatdispositioner. Underskotten återfinns till största delen inom gymnasieskolorna i egen regi.

Prestationsförändringar

Jämfört med kommunfullmäktiges budget beräknas en sammanlagd ökning av antalet elever inom gymnasieskolan med drygt 50 elever, vilket ger en total schablonökning om 5,6 mnkr. Denna ökning består av en minskning av antalet elever i egen regi med cirka 50 elever, vilket motsvarar en schablonminskning om 4,8 mnkr, och en ökning av antalet elever i fristående gymnasieskolor/andra kommuner med cirka 100 elever, vilket motsvarar en schablonökning om 10,4 mnkr.

Antalet elever i gymnasiesärskola minskar med drygt 30 elever totalt jämfört med kommunfullmäktiges budget och ger en sammanlagd schablonminskning med 12,9 mnkr. Elevminskningen består av cirka 10 elever i egen regi och cirka 20 elever i fristående skolor/andra kommuner.

Gymnasie- och gymnasiesärskolor i egen regi

Gymnasieskolorna i egen regi redovisar ett underskott om 55,4 mnkr före och 53,6 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 1 är det en förbättring om 3,4 mnkr före och

3,2 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna redovisar ett underskott om 10,5 mnkr och anslagsenheterna 44,9 mnkr.

Ett större arbete som syftar till att förbättra de ekonomiska resultaten för gymnasieskolorna pågår. Det innebär ett tiotal olika delprojekt för att på kort sikt vända den ekonomiska utvecklingen men även på lång sikt skapa bättre förutsättningar för skolorna. Anpassningar av kursutbudet görs och personal har förhandlats övertalig. Förvaltningen är tydlig till alla kommunala skolor, inom både grundskola och gymnasieskola, om att övertalig personal ska prioriteras vid nyrekryteringar. Detta under förutsättning att det stämmer överens med efterfrågad kompetens. Takten i denna matchning påverkar årets ekonomiska resultat. Förvaltningen arbetar även med att se över utbudet och genomföra omstruktureringar.

Resultatenheter

Ingående fond 2019 gymnasieskola mnkr	
Ingående fond resultatenheter 2019	45,3
Totalt ingående fond gymnasieskola	45,3
Utgående fond 2019 mnkr	
Resultatenheter med överskott (13)	48,9
Resultatenheter med fond +/- 0 (1)	0,0
Resultatenheter med underskott (4)	-5,4
Totalt utgående fond gymnasieskola	43,5

De 18 resultatenheterna inom gymnasieavdelningen har sammanlagt en positiv ingående fond som uppgår till 45,3 mnkr. I prognosen redovisar resultatenheterna ett underskott om 10,5 mnkr före resultatdispositioner och 8,7 mnkr efter. Ett överskott om 43,5 mnkr kommer att överföras till 2020, vilket innebär att fonderna minskas med 1,8 mnkr.

På grund av för få sökande och ett minskat behov av språkinroduktionsplatser inför läsåret 2019/2020 har Tensta gymnasium ingen verksamhet från och med 1 juli 2019. De elevgrupper som inte avslutade sin utbildning sommaren 2019 har placerats på Spånga gymnasium och på Thorildsplans gymnasium. Utbildningsnämnden föreslås besluta att Tensta gymnasium upphör som skola samt resultatenhet per den sista december 2019.

Anslagsenheter

Av de 16 anslagsenheterna redovisar 3 enheter ett överskott om 2,6 mnkr, en enhet ingen avvikelse och 12 enheter redovisar ett underskott om sammanlagt 44,9 mnkr.

Övrigt, gymnasie- och gymnasiesärskola i egen regi

Underskotten på gymnasieskolorna pareras till viss del av besparingar, ej nyttjade budget-reserver samt ökade intäkter för interkommunala elever om 24,7 mnkr.

Därutöver redovisas ett underskott för lokalkostnader om 9,3 mnkr samt att skolskjutskostnader i egen regi överskrider budgeten med 7,7 mnkr beroende på nya avtal. Det finns ett överskott på START Stockholm om 3,7 mnkr. Det beror på lägre personalkostnader än budgeterat.

Fristående gymnasie- och gymnasiesärskola samt gymnasie- och gymnasiesärskola i annan kommun

Kostnader för elever i fristående gymnasieskolor samt gymnasieskolor i annan kommun visar ett överskott mot budget om 3,1 mnkr. Detta beror på att eleverna, i genomsnitt, går på något billigare program jämfört med budget.

Omslutningsförändringar gymnasieskola

Den totala omslutningsförändringen om 25,8 mnkr beror på ökade intäkter för elever från andra kommuner på grund av att fler elever söker sig till stadens kommunala skolor.

Nämnd och övergripande

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2019	Prest. Justering	Prognos	Avvikelse
Peng och anslag					0,0			0,0
Lokaler				24,9	24,9		30,1	-5,2
Övrig verksamhet				346,5	346,5		328,1	18,4
Totalt	0,0	0,0	0,0	371,4	371,4	0,0	358,2	13,2
Ingående fond från 2018								27,3
Utgående fond till 2020								-5,7
Resultat efter fonder								34,8

Uppföljning av driftbudget

Nämnd- och övergripande verksamhet visar ett överskott om 13,2 mnkr före och 34,8 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet beror på minskade kostnader för personal, lägre avvecklingskostnader för viss IT än budget samt reserver som inte utnyttjas.

Resultatenheter

Ingående fond 2019 mnkr	
Ingående fond nämnd och övergripande	27,3
Utgående fond 2019 mnkr	
Resultatenheter med underskott (1)	-21,6
Totalt utgående fond nämnd och övergripande	5,7

Resultatfonden för avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa har en positiv ingående fond som uppgår till 27,3 mnkr. Resultatfonden beräknas minska med 21,6 mnkr, vilket innebär att 5,7 mnkr beräknas överföras till 2020.

Medel för lokaländamål – hyreskompensation för förskola

Hyreskompensation till fristående förskolor med hög hyra utbetalas i september, varför det inte finns något utfall att redovisa i denna rapport. Redovisning sker istället i samband med verksamhetsberättelsen.

Analys av balansräkning/resultaträkning

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner samt övriga kostnader och intäkter. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 tkr eller högre. Periodiseringar i samband med tertialbokslut sköts centralt och skolorna/enheterna lämnar inte in egna beräkningsunderlag. Bokslutsinformation finns i bilaga 4.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat mellan 2018 och 2019 från 272,3 mnkr till 304,3 mnkr. Investeringsstakten på förvaltningen fortsätter att öka utifrån att fler skolor färdigställs.

Kundfordringarna har minskat mellan 2018 och 2019 från 44,2 mnkr till 38,1 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror på när under året som främst interkommunal ersättning samt VFU-medel faktureras.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 100,0 mnkr från 1 093,9 mnkr till 993,5 mnkr. Förändringen beror bland annat på att antalet asylsökande har minskat.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 73,1 mnkr till 372,3 mnkr. Ökningen beror främst på upplupna intäkter och att faktureringen av interkommunal ersättning gjorts senare än föregående år.

Kassa och bank har ökat marginellt mellan åren och uppgår till 0,3 mnkr.

Skulder och eget kapital

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat från 25,5 mnkr till 11,0 mnkr. Förändringen kan hänföras till kortfristiga skulder som är under utredning.

Leverantörsskulder har minskat med 60,8 mnkr från 282,5 mnkr till 221,7 mnkr. Differensen mellan åren beror på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har minskat från 89,5 mnkr till 51,5 mnkr. Minskningen kan hänföras till skulder till staten avseende bland annat statsbidrag som tidigare år återbetalats till staten.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat från 468,4 mnkr till 265,2 mnkr. Förändringen kan hänföras till bland annat lägre upplupna kostnader avseende kontant-finansierade lokalprojekt samt kostnader för interkommunala elever.

Jämförelse av resultaträkningen intäkter och kostnader tertialbokslut 2 2018 och 2019

Intäkterna har ökat med 22,7 mnkr jämfört med samma period föregående år. Det är en ökning med 1,3 procent. Den största delen, 12,8 mnkr, är ökade intäkter för barnomsorgs-avgifter. Andra intäkter som förändrats jämfört med föregående år är en ökning av

statsbidraget för stärkt likvärdighet och en minskning av asylbidrag samt statsbidraget för läxhjälp.

Kostnaderna har ökat med totalt 535,8 mnkr jämfört med föregående år vilket motsvarar en bruttoökning med 3,7 procent. Kostnader för löner har ökat med 334,9 mnkr på grund av ökat elevantal och löneökningar. Kostnader för lokaler har ökat med 104 mnkr, vilket sammantaget med lönekostnadsökningen utgör 82 procent av den totala ökningen.

Kostnaderna för köp av huvudverksamhet har ökat med 63,8 mnkr vilket motsvarar 12 procent. Förklaringen till att kostnaderna ökat beror på ökat antal barn i fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Övriga främmande tjänster har ökat med 54,8 mnkr, vilket motsvarar 10,2 procent, där de stora posterna utgörs av slutfaktura från HCL och IT-prislistan.

Däremot har kostnaderna minskat när det gäller fastighetskostnader och entreprenader som minskat med 30,7 mnkr, vilket motsvarar 5,7 procent där minskningen till största delen avser lokal och byggnadskonsulter.

Övriga kostnader har minskat med 0,8 mnkr. De finansiella kostnaderna har ökat med 9,8 mnkr och intäkterna har minskat med 0,1, mnkr, vilket netto innebär en ökning med 1,8 procent.